

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

31 МАЯ 2014 г.

СУБОТА № 100 (27710)

Кошт 2100 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

Пачалося лета — доўгачаканая для многіх пара года. Гэта час канікулаў, водпуску, а значыць, шматлікіх вандровак: на прыроду, да сваякоў, у невядомыя яшчэ мясціны па новым уражанням. Многія для гэтага скарыстаюцца чыгункай. Каб вам было больш зручна планаваць свае падарожжы, «Звязда» друкуе расклад цягнікоў рэгіянальных ліній эканом-класа і цягнікоў гарадскіх ліній, які дзейнічае з 1 чэрвеня. Не прапусціце нумар газеты за 3 чэрвеня!

Дзеці,
якімі

мы ганарымся

СТАР 6, 7

Стварэнне ЕАЭС
не мае
альтэрнатывы

ЦЫТАТА ДНЯ

Сяргей РАЎНЕЙКА, член рабочай групы, начальнік галоўнага ўпраўлення кантролю за работай галін сферы матэрыяльнай вытворчасці КДК:

«Калі гаварыць пра тое, да якой эканоміі сродкаў прывядзе рэалізацыя прапановы рабочай групы па вывучэнні праблемных пытанняў у жыллёва-камунальнай гаспадарцы, то прапановы прадастаўлены на 11 напрамках, у тым ліку па ўпарадкаванні структуры кіравання, аплата няпрофільных актываў і неўласцівых функцый, эканоміі паліўна-энергетычных рэсурсаў, пераглядзе ўдзельных норм расходаў, скарачэнні нарматываў і г.д. Эканомія ад укаранення прапанаваных мерапрыемстваў, ліквідацыі безгаспадарчасці ў галіне складзе каля 15% ад сумы затрат на аказанні жыллёва-камунальных паслуг у цэлым па краіне».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 31.05.2014 г.

Долар ЗША	10090,00 ▲
Еўра	13730,00 ■
Рас. руб.	291,00 ▼
Укр. грыўня	858,36 ▲

ISSN 1990 - 763X

Сёння — апошні званок

Вучні 11 «Б» класа Заслаўскай гімназіі напярэдадні апошняга званка і першых выпускных экзаменаў.

У ВАС
УСЁ
АТРЫМАЕЦЦА!

ВЫТОК ІНТЭГРАЦЫІ

Беларусь разглядае Садружнасць Незалежных Дзяржаў як значнае, запатрабаванае і актуальнае міждзяржаўнае аб'яднанне, якое дазваляе яго ўдзельнікам эфектыўна вырашаць надзённыя пытанні

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з кіраўнікамі дэлегацый, якія прыбылі ў Мінск для ўдзелу ў пасяджэнні Савета кіраўнікоў урадаў СНД.

Аляксандр Лукашэнка прызнаў, што СНД на гэтым этапе перажывае складаны перыяд. «Усё часцей мы чуем у навінах аб новых ачагах напружанасці і эскалацыі гвалту на постсавецкай прасторы. Усё часцей мы сутыкаемся з цынчнымі каментарыямі «добразычліўцаў» аб непатрэбнасці СНД», — адзначыў Прэзідэнт Беларусі. «Верагодна, нам часам не хапае апэратыўнасці і скаардынаванасці пры прыняцці важных рашэнняў. Калі гэта так, то неабходна ў гэтым кірунку і працаваць. Але агулам ганіць усё дасягнутае, вядома, няправільна», — лічыць беларускі лідар.

Паводле слоў Прэзідэнта, хто б што ні казаў аб Садружнасці, карысць ад яе відавочная. Менавіта СНД першапачаткова дала грамадзянам Садружнасці магчымасць свабоднага перамяшчэння. У першую чаргу дзякуючы СНД увайшло ў практыку сістэмнае ўзаемадзеянне пагранічных, мытных, выратавальных, іншых органаў краін Садружнасці. Прэзідэнт звярнуў увагу на тое, што менавіта Садружнасць заклала аснову для Еўразійскай эканамічнай супольнасці, Адзінай эканамічнай прасторы, стварэння Еўразійскага эканамічнага саюза. На яго думку, роля СНД у гэтай

СТАР 2

ВАРТА ЗАКЛЮЧЫЦЬ ДАГАВОР — І ПОШТА ПРЫЙДЗЕ САМА

Дзеля вас

КАНТАКТ

Яшчэ продкі прыкмячалі: «Дзе свой стаіць, там вецер не дзьме». Ён — той свой — што называецца, захіне, паклапоціцца, дапаможа. У тыя, сумна вядомыя часы — дастаць дэфіцыт, пашыць абнову, уладкаваць малое дзіця ў садок ці вялікае на працу... У гэтыя — ці вам казаць? — «кола сваіх» стала пашырацца. У многіх свае аўтаслесары, свае дактары (у тым ліку сямейныя), свае стылісты (спявак Еўдакімаў, як прызнаўся, да яго з Масквы ў Мінск прыязджае), свае дызайнеры. Усё часцей у размовах фігуруюць словы «Мой псіхолаг», «Мой банк», «Мой мабільны аператар» і нават «Мая пошта».

У тым, што яна, такая, быць павінна, пераканаўся кожны, хто хоць аднойчы спрабаваў адправіць пяць-дзесяць розных па вазе пісьмаў-бандэроляў. А ёсць жа людзі, якія рабілі гэта штодня!

— Наша прадпрыемства не навічок на рынку. Працуем амаль 20 гадоў, гандлюем, забяспечваем палімернымі матэрыяламі хімічныя прадпрыемствы і нашай краіны, і часам замежныя, — расказваў вадзіцель-экспедытар ЗАТ «Палімергандаль» Мікалай КІРУШКІН. — Мне такім чынам амаль штодня даводзілася адпраўляць 20-30 заказных пісьмаў, бандэроляў. Прыходзіў на пошту — здаваў аператару. Апрацоўка кожнага адпраўлення патрабавала часу. За мной стваралася чарга. А ў ёй, як вядома, людзі розныя: нехта больш выхаваны, стрыманы, нехта — не... Здаралася, пакуль пошту адправіш, чаго толькі не наслухаешся... Колькі здароўя, колькі часу патраціш!

СТАР 9

ЗНАЧНЫ ЎКЛАД ЗАСНАВАЛЬНІКА

Супрацоўніцтва Беларусі з Праграмай развіцця ААН эфектыўнае і прадметнае

Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з адміністратарам Праграмы развіцця ААН Хелен Кларк. Прэзідэнт таксама падзякаваў асабіста Хелен Кларк за вялікі ўклад у развіццё супрацоўніцтва. «Хачу выказаць упэўненасць і паабяцаць вам са свайго боку, што мы вельмі ўважліва, як мы гэта рабілі раней, будзем падыходзіць да выбару кірункаў супрацоўніцтва

з вамі, будзем падтрымліваць усялякія кантакты з вашай арганізацыяй і будзем усяляк дапамагаць, наколькі гэта магчыма з боку Беларусі, у дзейнасці вашай арганізацыі», — адзначыў беларускі лідар.

У сваю чаргу, Хелен Кларк падзякавала кіраўніку беларускай дзяржавы за магчымасць наведваць чарнобыльскія рэгіёны Беларусі і правесці ў Мінску першае выязное пасяджэнне Міжустановай групы ААН

па Чарнобылі. Адміністратар ПРААН распавяла, што мэта яе візіту — ацэнка вынікаў дзейнасці ПРААН у Беларусі, і яна «поўнасьцю задаволена гэтымі вынікамі», паведамляе БЕЛТА. «Я хацела б выказаць удзячнасць за дзейнасць Беларусі ў рамках ААН. Беларусь як краіна, якая з'яўляецца адным з заснавальнікаў гэтай арганізацыі, уносіць значны ўклад у яе дзейнасць», — сказала Хелен Кларк.

■ Парламенцкі дзённік

КРАІНЕ ПАТРЭБНЫ ПРАЦОЎНЫЯ РУКІ, ДЗЕЦІ І ЗМЕНА СВДОМАСЦІ

У перадапошні дзень мая ўрад зрабіў справаздачу Нацыянальнаму сходу

Адказ перад парламентам трымаў намеснік прэм'ер-міністра Беларусі Анатоль Тозік, які курыруе сацыяльную сферу. Згодна з працэдурай, дэпутаты Палаты прадстаўнікоў і члены Савета Рэспублікі напярэдадні сумеснага пасяджэння шэраг пытанняў ва ўрад накіравалі пісьмова. Тым не менш пасля заслухоўвання асноўнага даклада парламентарыі амаль на паўтары гадзіны працягнулі размову з віцэ-прэм'ерам, міністрамі і намеснікамі міністраў у Авальнай зале.

Нагода для гонару

Сярод поспехаў у сацыяльнай сферы Анатоль Тозік асабліва вылучыў уведзены апошнім часам альбо падрыхтаваныя да ўвядзення аб'екты сацыяльна-культурнага прызначэння, узровень якіх ён назваў сучасным. Гэта і практычна новы будынак Нацыянальнага тэатра імя Янкі Купалы, «Чыжоўка-Арэна», аквапарк, студэнцкія інтэрнаты ў Мінску, Палац воднага спорту ў Гомелі, футбольны стадыён у Барысаве, тэатр лялек і драматычны тэатр у Гродне.

«У чэрвені будзе ўведзены ўнікальны па сваім архітэктурным і кампазіцыйным рашэнні Музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, — запэўніў віцэ-прэм'ер. — Рытуяла да здачы лёгкаатлетычны манеж, Дом плавання, Цэнтр фрыстайла. Да канца года будзе завершана будаўніцтва біятлоннага комплексу ў Раўбічах, які стане адным з лепшых у свеце».

Сярод значных праектаў на бліжэйшы час — стварэнне рэспубліканскага цэнтра пазітронна-эмісійнай тамаграфіі на базе Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Аляксандрава.

З задавальненнем адзначыў Анатоль Тозік добрую арганізацыю чэмпіянату свету па хакеі ў Мінску, які прыняў больш за 80 тысяч удзельнікаў і гасцей і не меў практычна ніякіх нараканняў.

«Наша краіна ўпэўнена замацавалася ў ліку 50 дзяржаў з высокім узроўнем чалавечага развіцця, дзе лідзіруе сярод краін СНД, — заўважыў намеснік прэм'ер-міністра. — Ад чарговага рубяжу — уваходжання ў лік краін з вельмі высокім узроўнем развіцця чалавечага патэнцыялу — нас аддзяляе ўсяго тры пазіцыі».

Анатоль Тозік таксама звярнуў увагу парламентарыяў на тое, што ў 2013 годзе Беларусь упершыню за 20 гадоў прырасла насельніцтвам на 4 з лішнім тысячы чалавек. У другой палове мінулага года таксама ўпершыню з 1994 года нашай краіне ўдалося выйсці на натуральны прырост насельніцтва, гэта значыць, нараджальнасць перавысіла смертнасць. На жаль, такая тэндэнцыя не захавалася на пачатку гэтага года, таму неабходныя дадатковыя меры, якія б яе замацавалі і зрабілі незваротнай, лічыць віцэ-прэм'ер.

Стаўка на кваліфікаваныя рукі

Пераходзячы да разгляду першачарговых задач, якія стаяць перад урадам, віцэ-прэм'ер сказаў пра неабходнасць сур'ёзных перамен у структуры працоўных рэсурсаў. У краіне ёсць лішак кадрў з вышэйшай адукацыяй і востры недахоп высока-

кваліфікаваных рабочых, брыгадзіраў, майстроў. «Лічу, што той, хто атрымаў менш за 25 балаў са ста па любым прадмеце на ўступных іспытах, не зможа засвоіць праграму вышэйшай школы», — сказаў Анатоль Тозік. Сярод іншых захадаў для вырашэння названай праблемы ён на першае месца паставіў змяненне грамадскага меркавання аб працоўных спецыяльнасцях.

Яшчэ адну магчымасць для павышэння канкурэнтаздольнасці беларускай эканомікі ўрад бачыць у аптымальным балансе паміж высокай занятасцю і лішкам працоўнай сілы. Адсутнасць беспрацоўя, згодна з эканамічнай тэорыяй, пагражае эфектыўнаму развіццю эканомікі, нагадаў віцэ-прэм'ер. Гэта перашкаджае забяспечыць строгую дысцыпліну на прадпрыемстве і выплываць толькі заробленыя грошы. А ў нашай краіне рэальнага беспрацоўя якраз не існуе.

Высокая «камуналка» —

з высокага заробку

Не менш важным для развіцця Беларусі намеснік прэм'ер-міністра назваў адыход ад перакрываванага субсідзіравання. Сёння бюджэт і рэальная эканоміка аплачваюць кошт жыллёва-камунальных, медыцынскіх, адукацыйных, транспартных і іншых паслуг для насельніцтва на дзясяткі трыльёнаў рублёў. «Калі гэтыя сродкі накіраваць на аплату ўказаных паслуг праз заробкі, пенсіі, стыпендыі, выгадна было б усім, — упэўнены Анатоль Тозік. — Гэта адпавядае і нашай сацыяльнай палітыцы, бо ўласныя грошы чалавек заўсёды будзе расходваць больш ашчадна».

Віцэ-прэм'ер асабліва спыніўся на неабходнасці павелічэння заробкаў у бюджэтнай сферы, у першую чаргу для работнікаў адукацыі і аховы здароўя. Для забеспячэння кадровай стабільнасці неабходна падняць стаўку настаўніка да ўзроўню сярэдняга заробку па краіне, а стаўку ўрача і выкладчыка — у паўтара раза вышэй. Магчымасць для гэтага члены ўрада бачаць у аптымізацыі ўнутры саміх названых галін. «Па маім разліках, нам сёння патрэбна 80 тысяч настаўнікаў, — прывёў прыклад Анатоль Тозік. — Калі фонд аплаты працы пакінуць ранейшы, праблема будзе вырашана». У 2013 годзе ў беларускіх школах працавалі 122 тысячы настаўнікаў.

«Для годнага забеспячэння работнікаў бюджэтнай сферы мяркую неабходным распрацаваць даклады, зразумелы і справядлівы дзяржаўны стандарт таго, што бярэ на сябе дзяржава, усё астатняе чалавек павінен аплачваць сам», — сказаў віцэ-прэм'ер.

Разлік на прыватніка

Праблему недахопу месцаў у дашкольных установах адукацыі павінен вырашыць законпраект аб папраўках у Бюджэтны кодэкс, якія прадугледжваюць распаўсюджванне дзяржфінансавання на прыватныя ўстановы адукацыі.

Анатоль Тозік акцэнтаваў увагу на ролі прыватніка і дзяржаўна-прыватнага партнёрства ў вырашэнні сацыяльных праблем. Ён выказаў шкадаванне, што пакуль не ўдаецца наладзіць такое партнёрства на дастатковым узроўні.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА

ВЫТОК ІНТЭГРАЦЫІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Кіраўнік беларускай дзяржавы адзначыў, што СНД забяспечвае базавыя палітычны і эканамічны ўзровень для супрацоўніцтва, а кожная дзяржава-ўдзельніца мае права выбіраць тыя кірункі, па якіх яна зацікаўлена развіваць узаемадзеянне.

Як адзначыў Прэзідэнт, СНД з'яўляецца добрай перагаворнай пляцоўкай, на якой можна абмяркоўваць любыя пытанні. Кіраўнік беларускай дзяржавы лічыць, што рабіць паспешныя крокі па выхадзе з Садружнасці не варта. Паводле яго слоў, і ў украінскага боку «ёсць разуменне, што калі нешта і трэба зрабіць у гэтым плане, то спяшацца дакладна не трэба». Бо размаўляем на адной мове, думаем прыкладна аднолькава. Нікуды не дзенеш гэтыя гады, дзесяцігоддзі, пражытыя разам. І дзякуй Богу, што ў нас ёсць такі вопыт. У кожнай з дзяржаў, іх кіраўніцтва ёсць свае асаблівасці, свае інтарэсы, але для гэтага існуюць адпаведныя арганізацыі, форумы, на якіх трэба вырашаць пытанні, прымаць рашэнні і дамагацца сваіх інтарэсаў», — адзначыў беларускі лідар.

Прэзідэнт прапанаваў па-новаму паглядзець на ролю СНД у адносінах паміж дзяржавамі-ўдзельніцамі. «Час не стаіць на месцы. Адбываюцца глабальныя змены, якія суправаджаюцца і ростам нестабільнасці міжнародных адносін, у тым ліку на постсавецкай прасторы, — канстатаваў кіраўнік беларускай дзяржавы. — Упэўнены, што мы ўсе зацікаўлены бачыць Еўразійскі рэгіён устойлівым і квітнеючым».

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА СУСТРЭЎСЯ З ДЗМІТРЫЕМ МЯДЗВЕДЗЕВЫМ

На сустрэчы ў Мінску з прэм'ер-міністрам Расіі Дзмітрыем Мядзведзевым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка выказаў меркаванне, што, падпісаўшы дагавор аб Еўразійскім эканамічным саюзе, краіны «тройкі» «зрабілі вялікую справу».

Прэзідэнт Беларусі прызнаў, што пры падрыхтоўцы дакумента існаваў шэраг праблемных пытанняў, аб вырашэнні якіх тры краіны не змаглі дамовіцца, і яны былі вынесены на двухбаковы ўзровень. Гэтыя

пытанні тычыліся, у прыватнасці, аб'ёмаў пастаўкі нафты ў Беларусь, нафтавых пошлін, кабатарных перавозак, аўтамабіляў. «Усе пытанні і нафты, і газу сёння ўрэгуляваны. І мы зрабілі вельмі салідны крок па нафтавых пошлінах, дамовіліся, што ў перспектыве будзем працаваць над расчысткай гэтага поля», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка адзначыў асаблівы ўклад Дзмітрыя Мядзведзева ў дасягненне дамоўленасцяў:

«Калі б мы тады ў Расіі ва ўрадзе не сустрэліся (7 мая ў Маскве), нам бы вельмі складана было вырашаць вышэйзгаданае пытанне і гэта б заняло як мінімум значны прамежак часу».

У сваю чаргу, Дзмітрый Мядзведзев асабліва падкрэсліў асабісты ўклад Прэзідэнта Беларусі ў інтэграцыйныя працэсы. Расійскі прэм'ер-міністр таксама павіншаваў Беларусь з бліскучым арганізацыяй і правядзеннем чэмпіянату свету па хакеі.

Паводле БЕЛТА.

■ Садружнасць

ПЛАТФОРМА ДЛЯ СУПРАЦОЎНІЦТВА

Учора ў Мінску пад старшынствам прэм'ер-міністра Беларусі Міхаіла Мясніковіча адбылося пасяджэнне Савета кіраўнікоў урадаў Садружнасці незалежных дзяржаў. Удзельнікі разгледзелі больш за дваццаць праектаў дакументаў па шматлікіх накірунках супрацоўніцтва і падпісалі шэсць міжнародных дагавораў.

Варта выкарыстоўваць усе магчымасці

На думку прэм'ер-міністра Беларусі Міхаіла Мясніковіча, дзяржавы — члены Садружнасці павінны максімальна выкарыстоўваць магчымасці гэтага фарміравання. «Унікальнасць СНД — у яго асноўным тэндэнцыі, які мае на ўвазе і суверэннітэт (наколькі гэта неабходна), і інтэграцыю (наколькі гэта магчыма). Краіны Садружнасці — гэта блізкія стратэгічныя партнёры, зыходзячы з чаго і выбудоўваюцца ўсе нашы адносіны», — адзначыў кіраўнік беларускага ўрада.

Пасля пасяджэння ён паведаміў: «Мы разгледзелі ўсе пытанні парадку дня, падпісалі шэсць міжнародных дагавораў. Разгледжаны ход рэалізацыі Міждзяржаўнай праграмы інавацыйнага супрацоўніцтва дзяржаў — удзельніц СНД на перыяд да 2020 года і комп-

лексу мерапрыемстваў на 2012-2014 гады па яе рэалізацыі. У выніку мы прынялі рашэнне аб фінансаванні 11 пілотных інавацыйных праектаў, агульны кошт якіх складае 190 млн долараў. Гэтыя праекты, па нашым меркаванні, павінны перарастаць у сумесныя транснацыянальныя, канкурэнтаздольныя на сусветных рынках навукова-вытворчыя карпарацыі».

З рознай хуткасцю, але ў адным кірунку

Міхаіл Мясніковіч звярнуў увагу на тое, што часта журналісты ўздзімаюць пытанне аб эфектыўнасці і вынікаваці Садружнасці. «Аднак трэба канстатаваць, што дзякуючы агульным намаганням краін дзейнасць арганізацыі дае канкрэтыя выгады ўдзельнікам, — падкрэсліў беларускі прэм'ер. — Аб гэтым сведчаць канкрэтыя дакументы, якія падпісаны сёння». А падпісанне напярэдадні дагавора аб Еўразійскім эканамічным саюзе (ЕАЭС), на думку кіраўніка ўрада, у чарговы раз падкрэслівае жыццяздольнасць агульнапрынятага прынцыпу рознаўзроўневай і разнахуткаснай інтэграцыі на постсавецкай прасторы.

Сам-насам

У межах Савета кіраўнік беларускага ўрада правёў шэраг двухбаковых сустрэч з прадстаўнікамі некаторых краін. Напрыклад, Беларусь і Малдо-

ва дамовіліся аб нарошчванні аб'ёмаў вытворчасці трактароў у апошняй на базе беларускіх трактаракамплектаў. У прыватнасці, гаворка ідзе пра тэхніку для садоўніцтва і вінаградарства, якая будзе рэалізоўвацца не толькі на ўнутраным рынку Малдовы, але і пастаўляцца ў краіны Паўднёвай Еўропы. На думку Міхаіла Мясніковіча, гэта даволі перспектыўны праект. «Яшчэ адной тэмай для абмеркавання сталі пытанні, звязаныя з гандлем прадукцыяй харчовай прамысловасці. У першую чаргу, мы зацікаўлены ў пастаўках беларускага цукру ў гэтую краіну», — адзначыў Міхаіл Мясніковіч.

З Таджыкістанам мы змаглі дамовіцца на пастаўку буіной партыі БелАЗаў. У бліжэйшы час у гэтай краіне пачнецца будаўніцтва цэлага комплексу гідрэлектрастанцый. «Там будучы дастаткова вялікія пастаўкі БелАЗаў для выканання гэтых работ», — удакладніў Міхаіл Мясніковіч. А вось у Кыргызстане беларускія будаўнікі прымуць удзел ва ўзвядзенні гідрэнергетычных комплексаў. Таксама кіраўнікі ўрадаў дзюх краін дамовіліся аб пастаўках беларускай тэхнікі на ўмовах лізінгу. Дарчы, як паведамылася, напярэдадні ў Астане Кыргызстан агучыў намер аб далучэнні да Еўразійскага эканамічнага саюза. Гэтае пытанне таксама абмяркоўвалася на сустрэчы прэм'ер-міністраў.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ

ФОТА БЕЛТА

■ Супрацоўніцтва

МЯСЦОВЫЯ ІНІЦЫЯТЫВЫ БУДУЦЬ ПАДТРЫМЛІВАЦА

— Супрацоўніцтва з беларускім урадам у пытаннях пераадолення наступстваў чарнобыльскай аварыі было выдатным на ўсіх этапах, — адзначыла адміністратар Праграмы развіцця ААН (ПРААН), намеснік генеральнага сакратара ААН Хелен Кларк, якая днямі наведла Гомельшчыну.

Падчас візіту ў Ветку Хелен Кларк пабыла на аб'ектах, пабудаваных ці адрамантаваных у рамках рэалізацыі сумесных праектаў з ПРААН. Яна наведла Веткаўскі музей стараверскай культуры і беларускіх традыцый і зрабіла запіс у кнізе ганаровых гасцей. Дарэчы, менавіта гэтая ўстанова набыла камп'ютарнае абсталяванне і аўдыягіды для правядзення экскурсій на некалькіх мовах за сродкі, выдзеленыя па праграме ICFIN. Тут жа адбылася гутарка супрацоўнікаў місіі ПРААН з жыхарамі раёнаў, якія сталі непасрэднымі ініцыятарамі і ўдзельнікамі многіх праграм, рэалізаваных на тэрыторыі Гомельскай вобласці сумеснымі намаганнямі. Абмяркоўваліся вынікі праекта тэрытарыяльна арыентаванага развіцця для пацярпелых раёнаў Беларусі, які фінансаваўся за кошт ААН. Па меркаванні адміністратара Праграмы развіцця ААН, гэты кірунак з'яўляецца перспектывым:

— Мы будзем рады падтрымліваць у рамках гэтага праекта ініцыятывы мясцовага насельніцтва, паколькі, па нашым перакананні, менавіта такія ініцыятывы маюць добрую будучыню. У нас разнастайная праграма дзеянняў, яна ўключае шмат напрамкаў. Гэта і пытанні аховы навакольнага асяроддзя і развіцця мясцовых насельніцтваў — такія, як рэабілітацыя тарфянікаў. Мы таксама працуем у галіне энергаэфектыўнасці. Праводзіцца дастаткова вялікая работа па барацьбе з ВІЧ-СНІДам і туберкулёзам. Таксама намі рэалізаваны праект па падтрымцы далучэння Беларусі да канвенцыі аб правах асоб з абмежаванымі магчымасцямі. Голас грамадзян краіны ў гэтым працэсе павінен быць пачуты.

Беларусь вітае любое супрацоўніцтва па ліквідацыі катастрофы на ЧАЭС і ўдзячная ПРААН за дапамогу, адзначыў міністр па надзвычайных сітуацыях Беларусі Уладзімір Вашчанка.

Адміністратар Праграмы развіцця ААН (ПРААН), намеснік генеральнага сакратара ААН Хелен КЛАРК атрымала ў падарунак кнігу «Жывая Ветка» ад дырэктара Веткаўскага музея стараверскай культуры і беларускіх традыцый Галіны НЯЧАЕВАЙ.

У адным з самых буйных і цікавых праектаў ПРААН, прысвечаным тэрытарыяльна арыентаванаму развіццю рэгіёнаў, якія пацярпелі ад чарнобыльскай катастрофы, у якасці выканаўцы і каардынатары ўдзельнічаў Гомельскі аблвыканкам. Праект распаўсюджваўся на чатыры раёны вобласці: Веткаўскі, Жыткавіцкі, Хойніцкі і Буда-Кашалёўскі. Больш за 60 ініцыятыў мясцовых жыхароў былі рэалізаваны ў тым ліку з дапамогай сродкаў, выдзеленых па міжнародных праграмах. Увогуле гэтая сума складала больш за 1 млн долараў. Грашы пайшлі на рамонт ФАП-аў, пакупку аўталаўкі, інструменты для фермераў, стварэнне стадыёна, закупку камп'ютарнай тэхнікі для бібліятэкі, павышэнне бяспекі з дапамогай абсталявання па праверцы на радыяактыўнае забруджванне... Сёння ў Брагінскім і Чачэрскім раёнах рэалізуюцца праекты па стварэнні фонду падтрымкі сельскіх тэрыторый — у прыватнасці прадпрыемстваў на вёсцы. ПРААН рэалізоўвае на Беларусі і праект па дзяржаўна-прыватным партнёрстве.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара

У ВАС УСЁ АТРЫМАЕЦА!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Але прайсці конкурсны адбор у «медыцынскі» было прыкладна тое ж, што трапіць у атрад касманаўтаў — менавіта так патлумачыла я сябе яго няўпэўненасць у сваіх сілах. Аднак большасць з нас, каб здзейсніць сваю мару, школьных ведаў хапіла. Педагагічны, радыётэхнічны, політэхнічны, тэхналагічны інстытуты, Белдзяржуніверсітэт — вось спектр інтарэсаў маіх аднакурснікаў. Дарэчы, педагагічны інстытут, калі я заканчвала школу, зусім не лічыўся «запасным аэрадромам» для няўдачнікаў, і туды паступалі нашы выдатнікі. Сёння сярод маіх аднакурснікаў ёсць і педагогі, і медыкі, і інжынеры, і эканамісты, і бухгалтары. Яны ствараюць папулярныя інтэрнэт-

сайты, працуюць на рынку каштоўных папер, займелі свой бізнес. Ёсць і тыя, хто з'ехаў за мяжу...

А пра што мараць цяперашнія выпускнікі? Пра цікавую спецыяльнасць або прафесію? Пра прэстыжную, высокааплатную працу? Пра стварэнне ўласнай сям'і? Так, па вялікім рахунку, за мінулыя гады гэты пералік мар не змяніўся. Толькі... Цяпер моладзь больш прагматычная, хоча ўсяго і адразу. Мала хто згодны займацца фізічнай працай, ім адразу бачыцца начальніцкае крэсла. Упарта паступаць некалькі разоў на ўпадабаны факультэт сёння таксама будзе рэдкі выпускнік: навошта, калі можна са сваімі сертыфікатамі пайсці на любую спецыяльнасць, дзе балаў хапае... Добра гэта

ўсё ці дрэнна? Падаецца, мы задалі рытарычнае пытанне. Змяняецца свет, змяняемся і мы. Каб адпавядаць часу, трэба быць мабільным, крэатыўным, бачыць перспектыву. І менавіта такой з'яўляецца наша моладзь. У адрозненне ад пакалення 1980-х, ніякіх бар'ераў для сучасных маладых людзей не існуе. А замежная мова з «мёртвай» школьнай дысцыпліны ператварылася для іх у абавязковы аtryбу́т паспяховага чалавека. І чамусьці верыцца, што ў нашай моладзі атрымаецца! Напэўна, менавіта гэта і яднае выпускнікоў розных гадоў: вера ў тое, што ўсё лепшае — наперадзе! Галоўнае — ва ўсё, чым займаешся ў жыцці, укладваць душу і сэрца!

Надзея НІКАЛАЕВА.

■ Да ведама

ЗЛАВІЎ СОМА?

АДПУСЦІ, БО ІНАКШ ВЕЛМІ ПАШКАДУЕШ

З 31 мая па 1 ліпеня ў Беларусі будзе дзейнічаць забарона на лоўлю звычайнага сома.

Іншымі словамі, 4 базавыя велічыні за незаконную здабычу кожнай асобіны сома ў звычайны час і 12 базавых — падчас забароны.

Згодна з новымі правіламі, перыяд забароны на лоўлю звычайнага сома будзе павялічаны і дыферэнцыраваны па рэгіёнах. Забарона будзе ўводзіцца двойчы — з 31 мая па 1 ліпеня і з 1 лістапада па 31 сакавіка ва ўсіх абласцях краіны, акрамя Брэсцкай і Гомельскай. У п'яцымі рэгіёнах — з

19 мая па 20 чэрвеня і з 1 лістапада па 31 сакавіка.

Увядзенне яшчэ адной — пяцімесячнай — забароны звязана з выяўленнем фактаў масавага браканьерства ў перыяд, калі сом залягае ў зімовальныя ямы і становіцца лёгкай здабычай для тых, хто выкарыстоўвае для яго лоўлі забароненыя колючыя прылады.

Сяргей РАСОЛЬКА

■ А не шкодзь!

СЕТКАМІ Ў НЕРАСТ

здабывалі рыбу ў географічным цэнтры Еўропы — на возеры Шо Глыбоцкага раёна — двое мясцовых жыхароў.

Як паведаміў рэдакцыі начальнік Глыбоцкай міжрайінспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету Аляксей ПРОТАС, браканьераў удалося затрымаць з доказамі віны каля 7 гадзін раніцы 28 мая. Тое, што аматары лёгкай спажывы пайшлі на злчынства ў перыяд веснавой нераставай забароны, значна ўскладніць іх становішча. Урон, нанесены прыродзе браканьерамі, ацэнены ў 13 млн 680 тысяч рублёў. Не выключана, што «дармавая» рыбка падвядзе гора-рыбакоў пад крымінальны артыкул.

Ул. інф.

■ На кантролі

СТАЦЬ МІЛЬЯРДЭРАМІ ЗА 40 ХВІЛІН

Каб не плаціць падаткаў, зламыснікі спрабавалі вывезці за межы Беларусі Br10,5 млрд

Але Камітэт дзяржаўнага кантролю перашкодзіў ім гэта зрабіць. Як паведаміў намеснік старшыні КДК — дырэктар Дэпартаменту фінансавых расследаванняў Ігар МАРШАЛАЎ, ілжэпрадпрыемальніцкая структура дзейнічала ўсяго... 40(!) хвілін. За гэты час на яе рахунак 135 прадпрыемстваў паспелі перавесці больш за Br10,5 млрд. Грашы ў гэты ж дзень планавалі вывезці за межы Беларусі.

— Такім чынам зламыснікі спрабавалі атрымаць наяўныя грошы па злчыннай схеме, — тлумачыць Ігар Маршалаў. — Але не паспелі, рахунак быў заблакіраваны якраз у момант вываду грошай у прыбалтыйскі банк.

Прадпрыемствы, якія пераводзілі грошы, сталі звяртацца ў суд: спыталіся на памылковасць пералічэнняў, дагаворы камісій і іншае. Аднак па рашэнні суда грошы ў поўным аб'ёме вярнулі ў бюджэт дзяржавы.

— Ілжэпрадпрыемствы могуць існаваць не гады ці месяцы, а нават дні ці гадзіны, — акрэсліў праблему, з якой сутыкнуліся праваахоўнікі, дырэктар Дэпартаменту фінансавых расследаванняў. — З імі змагацца ў адзіночку немагчыма. Наша мэта — аб'яднаць намаганні з Міністэрствам па падатках і зборах для барацьбы з гэтай з'явай.

Дарэчы, у Камітэта дзяржаўнага кантролю і ў Генпракуратуры пасла маштабных планавых праверак ёсць шмат пытанняў да Міністэрства па падатках і зборах. Па словах старшыні КДК Аляксандра Якабсона, гэта і дрэнная праца па зборы падаткаў, і некаторыя фальсіфікацыі даных, якія прадастаўляюць падатковыя органы, сумнеўныя маніторынгі, а таксама цэлы шэраг іншых праблем.

Таксама ёсць сур'ёзныя пытанні па дэклараванні грамадзянамі сваіх даходаў, недастатковай адказнасці за страту дакументаў суб'ектамі гаспадарання, што прыводзіць у далейшым да ўхілення ад выплаты падаткаў.

Генеральны пракурор Беларусі Аляксандр Канюк адзначыў: «Я не выключаю, што будуць заведзены крымінальныя справы па факце правэркі. У тым ліку і ў дачыненні да кіраўнікоў буйных камерцыйных прадпрыемстваў». Што тычыцца грашовага вымярэння фактаў ухілення ад падаткаў, то гаворка ідзе аб мільярдах. «Ва ўсім свеце самае страшнае злчынства — гэта падатковае. Цяпер адна з асноўных задач — сфарміраваць прынцып безумоўнага выканання падатковага заканадаўства і ў нашым грамадстве».

Надзея ДРЫЛА

VELCOM ПЕРАГЛЯДАЕ ТАРЫФЫ

Мабільны аператар velcom павысіў з 27 мая кошт некаторых сваіх тарыфных планаў і паслуг.

У прыватнасці, змянілася велічыня абаненцкай платы, кошт зыходных галасавых нацыянальных выклікаў для ўсіх тарыфных планаў, за выключэннем карпаратыўных і спецыяльных. Павялічыліся таксама тарыфы на некаторыя дадатковыя паслугі, у тым ліку паслугі, якія аказваюцца ў партнёрстве з кантэнт-правайдэрамі.

Кошт асноўных паслуг (галасавога трафіку, SMS, MMS, мабільнага інтэрнэту) у рамках усіх тарыфных планаў лінейкі «Прывет» і «Сувязь без абавязачальстваў» застаўся ранейшым. Без змен застаўся і кошт відэавыклікаў, зыходных галасавых міжнародных выклікаў, галасавых выклікаў і абаненцкага плата тарыфнага плана «Сацыяльны», абаненцкага плата тарыфных планаў лінейкі «Тэлеметрыя». Павышэнне не закранула і штомесячныя плацяжы за абсталяванне, набытае ў растэрміноўку.

А з 10 чэрвеня падарожжанне закране ўсе карпаратыўныя і спецыяльныя тарыфныя планы, прызначаныя для юрыдычных асоб. Павысіцца кошт паслуг перадачы даных, SMS і MMS у тарыфных планах з абаненцкай платой. З улікам запланаваных змен рост сярэдняга рахунку складзе 9%.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ВЕТЭРАНЫ НА ПРЫВАЛЕ

Свята «Паклонімся вялікім тым гадам» наладжана ў Мінскай вобласці. У Смалевіцкім гарадскім Доме культуры ўчора адбыўся канцэрт з удзелам лепшых ветэранскіх аматарскіх калектываў і індывідуальных выканаўцаў цэнтральнага рэгіёна.

А на Курган Славы пасля абеда была арганізавана імправізаваная тэматычная пляцоўка «На прывале», дзе наведвальнікам прапануюць спецыяльную праграму, пачастуюць салдацкай кашай. Па выніках свята лепшыя ветэранскі калектывы, а таксама салістаў аргкамітэт парэкамендуе для ўдзелу ў рэспубліканскім фестывалі народнай творчасці «Не старэюць душой ветэраны», што адбудзецца ў ліпені сёлета.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Незвычайна рана сёлета ў Гомельскай вобласці сапелі клубніцы. На гарадскіх рынках гомельскія клубніцы прадаюцца некалькі дзён.

НА ЗДЫМКУ: Вера КЛІВОВА з п. Камунар Буда-Кашалёўскага раёна прывезла на рынак клубніцы са свайго агарода.

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

■ На скрыжаванні думак

У НАВУКУ ІДУЦЬ, КАБ САМАРЭАЛІЗАВАЦЦА І ПРАВЕРЫЦЬ СВАЕ ІДЭІ

Але амаль кожны другі даследчык скардзіцца на мноства папяровай работы

Ці можна разбагацець, займаючыся навукай? Або ці можна выжыць, займаючыся толькі навукай? На якім этапе трэба распачынаць выхаванне будучага даследчыка: у аспірантуры, у вышэйшай навучальнай установе або яшчэ ў школе? Ці патрэбна масавасць у навуцы і ці ёсць сэнс змагацца за кожнага? Адказы на гэтыя і іншыя пытанні шукалі ўдзельнікі «круглага стала», які прайшоў у Нацыянальнай акадэміі навук і быў прысвечаны праблемам і перспектывам моладзі ў навуцы.

Колькасць і якасць

— Шчыра кажучы, хацелася б, каб у цэнтры нашай увагі аказаліся не толькі матэрыяльныя пытанні, але і пытанні творчага росту маладых даследчыкаў, — адразу звярнуўся да прысутных старшыня прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук акадэмік Уладзімір ГУСАКОЎ. — Бо калі малады чалавек прыходзіць у навуковую арганізацыю і першай справай цікавіцца: «А колькі вы мне будзеце плаціць?» — нічога талковага з яго ўжо не будзе. У навуку прыходзяць не па грошы, а па адкрыцці. Без унутранай матывацыі навуковец адбыцца не можа. Я не заклікаю цалкам выключыць матэрыяльны складнік. Але трэба разумець, што матэрыяльнае прыходзіць з цягам часу. Немагчыма даць аспіранту адразу заробак прафесара. У маладога чалавека, які прыходзіць у навуку, павінна быць стратэгія, упэўненасць у тым, што ён выканае навуковае даследаванне, што

сім не патрэбна.

Паводле звестак, якія агульную старшыню Савета маладых навукоўцаў Нацыянальнай акадэміі навук, кандыдат хімічных навук Андрэй ІВАНЕЦ, сёння навукоўцы ва ўзросце да 35 гадоў складаюць 24,1% ад агульнай колькасці даследчыкаў: «Гэта істотная лічба. Галоўная задача цяпер — перавесці колькасць у якасць. Але для таго, каб маладыя навукоўцы сталі сапраўднымі даследчыкамі, патрабуецца не менш як 5–7 гадоў. Кандыдатаў навук з кола маладых навукоўцаў крыху больш за 300 чалавек, што таксама дастаткова высокі працэнт. І калі цяперашня тэндэнцыя па абароне навуковых работ захаваецца і далей, то можна лічыць, што задача амаладжэння кадравага патэнцыялу акадэміі будзе вырашана. Галоўнае, каб моладзь не ўцякала з навукі ў іншыя сферы».

А такія перспектывы больш чым верагодныя. У Інстытуце сацыялогіі Нацыянальнай акадэміі навук даследаваліся

На выставе былі прадстаўлены старажытныя кнігі з фондаў бібліятэкі Нацыянальнай акадэміі навук.

1230 навукоўцаў ва ўзросце ад 20 да 40 гадоў з розных навуковых галін. Большасць апытаных складалі аспіранты і маладыя кандыдаты навук. Адказваючы на пытанне «Што прывяло вас у навуку?», 754 чалавекі, або 61%, спасаліся на цікавасць да навукова-даследчай дзейнасці, 48% (587 чалавек) узгадалі магчымасць самарэалізацыі. Па рэкамендацыі выкладчыкаў ВУН прыйшлі ў навуку амаль чвэрць рэспандэнтаў. Сярод матываў згадваліся таксама кар’ерны рост і жаданне праверыць свае ідэі. Знайшліся сярод маладых навукоўцаў і сапраўдныя рамантыкі: 16% з тых, хто ўзяў удзел у апытанні, паведамілі, што хацелі прынесці карысць сваёй радзіме. А вось на добры заробак разлічвалі толькі 2,2% будучых даследчыкаў, або 27 чалавек.

— Гэта значыць, што ніхто не чакаў вялікіх заробкаў. Але затым мы задалі пытанне «З якімі праблемамі вы сутыкнуліся ў навуковай сферы дзейнасці?» — расказала старшыня Савета маладых навукоўцаў Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт Вольга СВЯТЛІЦКАЯ. — Нізкі заробак назвалі 69,3% рэспандэнтаў. Прашу заўважыць, што думалі пра грошы, калі ішлі ў навуку толькі 2%, а не задаволенымі ўзроўнем свайго

Думалі пра грошы, калі ішлі ў навуку, толькі 2% рэспандэнтаў, а не задаволенымі ўзроўнем свайго заробку аказаліся амаль 70% маладых навукоўцаў. І 45% (!) паскардзіліся на мноства папяровай работы.

заробку аказаліся амаль 70% маладых навукоўцаў. І 45% (!) паскардзіліся на мноства папяровай работы, а 30 працэнтаў на тое, што ім не хапае часу на навуку.

Маладых навукоўцаў хвалюць таксама нізкая аснашчанасць лабараторый і кафедраў, дрэнная інфармаванасць аб дадатковых крыніцах фінансавання, абмежаваны доступ да сучасных ведаў па інфармацыйных тэхналогіях, недастатковая падтрымка з боку навуковага кіраўніка і прэсінг з боку кіраўніцтва. Гэта значыць, што маладым навукоўцам псіхалагічна некамафортна працаваць.

«Ці плануеце вы працягваць навуковую работу пасля абароны дысертацыі?» На гэтыя пытанні ўпэўнены стануць адказ далі 64% апытаных, 30% не змаглі адказаць, і 7% упэўнена далі адмоўны адказ.

«Ці жадаеце вы з’ехаць за мяжу?» — пацікавіліся ў маладых навукоўцаў.

— Упэўненае «так» далі 14%, а ўпэўненае «не» — 16%. Затое група рызыкі — ні «так», ні «не» — складае 66%. З імі трэба працаваць і псіхалагічна іх падтрымаць, — падкрэсліла Вольга Святліцкая. — І вось яшчэ адна цікавая тэндэнцыя. Калі ў рэспандэнтаў пацікавіліся, што менавіта прываблівае іх за мяжой, 29% назвалі заробак, 20% — тэхнічную аснашчанасць, а 30 працэнтаў не змаглі патлумачыць свой выбар.

Які ж спосаб падтрымкі патрабуецца маладым навукоўцам? «Матэрыяльнае стымуляванне» — так адказалі 75% рэспандэнтаў. А 48% назвалі вырашэнне жыллёвага пытання. Але давайце падумаем разам: а хто гэтага не хоча? І дзе гарантыя, што мы вернем дзяржаве ўкладзеныя ў нас грошы? І наколькі ўвогуле рэнтабельныя падобныя ўкладанні для дзяржавы?

Нам здаецца, што трэба ствараць сярод маладых навукоўцаў канкурэнтнае асяроддзе, каб яны імкнуліся да чогосьці большага. Фінансавая падтрымка павінна мець тры складнікі. Узровень заробкаў маладога навукоўца павінен як мінімум адпавядаць сярэдняму заробку ў галіне. Скажам, для таго, каб хірург не пайшоў з Акадэміі паслядыпломнай адукацыі, ён павінен атрымліваць не менш, чым урач-практык.

Мы выступаем за павышальныя каэфіцыенты да стыпендыі, заробкаў маладых навукоўцаў, занятых у выкананні і ўкараненні інавацыйных праектаў. У медыцыне гэта, напрыклад, клетачныя, ствалавыя тэхналогіі, біятэхналогіі, стварэнне новых лекавых сродкаў.

Героі нашага часу — Дураў і Цукерберг?

А вось дацэнт кафедры Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь кандыдат сацыялагічных навук Святлана АЛЕЙНІКАВА лічыць няправільным зводзіць навуку толькі да прыкладных вынікаў: «Я супраць такога спажывецкага стаўлення да навукі. Дзяржава павінна звяртаць увагу і падтрымліваць і фундаментальныя даследаванні». На думку Святланы Алейнікавай, сёння існуе праблема ўспрымання маладым пакаленнем

разглядае як клуб па інтарэсах, а ўсведамленне навукі як віду дзейнасці, жыццёвага шляху і прызначэння ў сучаснай моладзі адсутнічае.

Падчас «круглага стала» прагучала прапанова стварыць інтэрнэт-музей Акадэміі навук — для таго, каб зрабіць здабыткі Акадэміі даступнымі для ўсёй прасунутай маладзёжнай аўдыторыі. «Чаму сярод моладзі культывуецца Джобсы, Цукербергі і Дуравы, а не героі беларускай навукі?» — прагучала зусім не рытарычнае пытанне з залы.

А далей пытанні і праблемы літаральна пасыпаліся... Чаму, калі ў Акадэмію закупаецца новае дарагое абсталяванне, навукоўцы пра яго нічога не ведаюць? Прыбор можа знаходзіцца ў суседнім будынку, а тым часам работнікі Акадэміі шукаюць магчымасць правесці свае даследаванні за мяжой... Чаму няма цэнтраў калектыўнага карыстання ўнікальным абсталяваннем?

Навуку моладзь разглядае як клуб па інтарэсах, а ўсведамленне навукі як віду дзейнасці, жыццёвага шляху і прызначэння ў сучаснай моладзі адсутнічае.

ваннем? Чаму няма ў свабодным доступе базы ўсяго абсталявання, што ёсць у тых ці іншых акадэмічных інстытутах і навукова-практычных цэнтрах? Не заўсёды моладзь ведае і пра магчымасці ўдзелу ў грантах.

Хвалююць, як высветлілася, маладыя навукоўцаў таксама і пытанні фінансавання ўзнагароджвання за прададзеную дзяржаве ідэю або вынаходства. На

Збанок і сякеру сярэднявечнай культуры знайшлі на археалагічных раскопках супрацоўнікі Інстытута гісторыі НАН.

напіша дысертацыю, абароніцца, што яму гарантаваны ўстойлівы рост і прызнанне. Да нас, на жаль, паступаюць сігналы, што некаторыя навуковыя кіраўнікі недастаткова ўвагі надаюць моладзі, што загадчыкі лабараторый трохі фармальна ставяцца да сваіх абавязкаў, да аказання маладым дапамогі ў падрыхтоўцы навуковых работ, да ўкаранення вынікаў іх даследаванняў. Узнікаюць пытанні і з публікацыямі. Сёння трэцяя частка навукоўцаў у Акадэміі — гэта моладзь: граматычная, таленавітая, перспектыўная, на якую мы робім стаўку. Але гэтай моладзі мы павінны забяспечыць усе умовы для нармальнай работы і творчай дзейнасці.

Уладзімір Гусакоў выказаў упэўненасць, што галоўную ролю ў навуцы адыгрываюць асобы. Вучоны — гэта «штучны тавар», генератарамі ідэй могуць быць толькі адзінкі. Таму масавасць у навуцы зусім

пытанні прафесійнай адаптацыі маладых навукоўцаў. Якія ж праблемы ў навуковай дзейнасці моладзь лічыць найбольш вострымі? На першае месца маладыя навукоўцы ставяць недастатковы ўзровень фінансавання. Далей ідуць недастатковае матэрыяльна-тэхнічнае забеспячэнне, забюракратызаванасць навукі, зніжэнне прэстыжу прафесіі вучонага і недастаткова эфектыўнае кіраванне ў навуцы. Што тычыцца ўмоў дзейнасці, якімі не задаволены маладыя навукоўцы, то на першае месца рэспандэнт паставілі памер заробковай платы, а на апошняе — магчымасць прафесійнага росту.

Рамантыкі і рэалісты

На першым інфармацыйна-адукацыйным партале маладых навукоўцаў www.vpauke.by таксама было праведзена ананімнае анкетаванне, удзел у якім узялі

Маладыя навуковыя супрацоўнікі аддзела рэдкіх кніг Цэнтральнай навуковай бібліятэкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Вольга Губанова дэманструе яўрэйскую Тору XVII стагоддзя.

навуку як роду і віду дзейнасці. У Акадэміі кіравання праводзілася даследаванне сярод студэнтаў, падчас якога ў іх пацікавіліся, як яны бачаць сваю будучыню ў навуцы. Высветлілася, што многіх навуковая дзейнасць і сапраўды цікавіць, яны ўдзельнічаюць у шматлікіх алімпіадах, канферэнцыях, семінарах, гуртках, аднак асноўнай матывацыяй студэнцкага ўдзелу ў навуцы з’яўляецца атрыманне прэферэнцый падчас заліку і іспыту. Гэта значыць, што навуку моладзь

што малады навуковец можа ў гэтым выпадку разлічваць? На рубель, на мільён ці на 10 мільёнаў рублёў? Тым больш калі за тваю ідэю гатовы шчодро заплаціць на Захадзе...

«Шчыра кажучы, хацелася б жыць і працаваць у Беларусі, але калі заробак у супрацоўніка Інстытута фізікі складае 2 мільёны рублёў, то ўзнікае пытанне: «А навошта ты вяртаўся на радзіму?» — прагучала рэпліка з залы.

Надзея НІКАЛАЕВА

АПОШНІ СВЕДКА

«У згарэлай хаце бачу: стол стаіць, а на патэльні яечня, што маці мне прыгатавала...»

Лагойская вёска Тхарніца заўсёды вылучалася сваёй незвычайнай назвай. Толькі сёння на самай падрабязнай геаграфічнай карце яе не знойдзеш. А ўсё таму, што ў гады Вялікай Айчыннай вайны вёска знікла з твару зямлі. Але засталася памяць: на месцы гібелі жыхароў Тхарніцы ўсталяваны помнік.

Сведка спаленай вёскі Тхарніца Аляксандр МАТУСЕВІЧ.

Кожны год у канцы мая на ўгодкі гібелі вёскі сюды прыходзяць людзі з кветкамі. Штотраза імкнецца

сюды прыехаць і арганізаваць дзень памяці адзін з нешматлікіх ацалелых тады жыхароў вёскі Аляксандр Матусевіч — апошні сведка трагедыі, якая адбылася ў вёсцы Тхарніца 30 мая 1943 года. Тады ў агні загінулі 43 жыхары. Яму было 13 гадоў.

З Аляксандрам Сяргеевічам мы сустрэліся ў яго мінскай кватэры. Адчувалася, што ўспамінаць яму пра тую падзею нялёгка, як быццам ізноў прыйшлося перажыць той дзень. Вось што ён сказаў пра сустрэчы: «Напярэдадні я паглядзеў кнігі і іншыя матэрыялы, успамінаў, а ўначы прысвічу маму, яна ўжо вельмі даўно мне не снілася...». Мне падумалася: вось як бывае, загінуў тады мама прыйшла да свайго сына ў сне, як быццам жадала штосьці падказаць, дапамагчы аднавіць падзею таго дня і падтрымаць у хвалючы момант, бо тады, у тую раніцу, маці фактычна выратавала яго ад жудаснай долі аднавяскоўцаў.

Першы раз карнікі з'явіліся ў вёсцы 28 мая 1943 года, у пятніцу вечарам, — успамінае Аляксандр Матусевіч. — Акружылі вёску, а большасць людзей тады ў полі былі. Яны паглядзелі, што мала людзей у вёсцы, панабірлі як, пахапалі курэй, свіней, пагрузілі ў машыны і раз'ехаліся. Перапалох у вёсцы быў найстрашэнны, таму што перад гэтым палілі іншыя вёскі. Страх такі ахапіў, што ўсе з пятніцы на суботу начавалі ў лесе. У Астрашыцкім Гарадку служыў знаёмы паліцай, да яго паслаў

ў разведку людзей. Ён ім сказаў, што ўсё нармальна, каб вярталіся дахаты. І з суботы на нядзелю людзі вярнуліся назад.

У вёсцы — 18 хат. Не ўсе былі дома: адны раз'ехаліся, другіх немцы пазабірлі. Забралі і роднага брата Аляксандра Сяргеевіча: ён у Сцяпянцы, у Мінску, капаў акопы, траншэі. Потым трапіў у партызаны, у атрад Казанцава. У вёсцы хата Матусевічаў стаяла апошняя, бліжэй да лесу. У сям'і — бацька, маці, сястра Ліда, брат Гена і ён, Аляксандр.

— Коней, як звычайна раней было, уначы трымалі на лузе і дзяжурылі каля іх, — расказвае сведка. — Сярод дзяжурных у тую ноч ад нашай сям'і быў я. Раніцай я прыйшоў дзесьці гадзіны ў тры дахаты, лёг спаць, і раптам каля пяці раніцы чую, як маці крычыць. Яна спякла яечню і на стала паставіла (потым пасля пажару ўсё гэта было відаць). Бацька з сястрой Лідай пайшлі ў пуню рыхтаваць для каровы сечку і яшчэ штосьці рабіць. Раптам азірнуліся і ўбачылі, што з процілеглага боку немцы ідуць, у некаторых месцах усталёўваюць кулямёты. І тут ужо людзі іх убачылі і, хто мог, сталі ўцякаць. Выратаваліся і мае бацька з сястрой.

Аляксандра Сяргеевіча падняла маці. Накінуў на плечы кашушок — і ў брамку. У метрах шасцідзесяці ад немцаў бег! Застаўся жывым: у іх была каманда па адзіночках не страляць, каб не спужаць астатніх жыхароў вёскі. Прыбег ажно ў вёску Ключнікі, дзе жылі яго родны дзядзька, дзед і бабуля. Там адразу падняўся шум, і ўсе жыхары ўцяклі ў лес. А яму казалі ісці ў Карбачоўку, дзе жыла родная цётка Наталля. У гэтай вёсцы ўвесь час бывалі партызаны, і яна была з імі звязана. Прыйшоў да іх, каля сценкі хаты сеў і ўбачыў, як праз рэчку клубы дыму з яго вёскі ідуць — запалілі ўсё. Убачыўшы гэта, усе ўцяклі ў лес.

— Да вечара знайшліся бацька з сястрой, і мы з бацькам увечары пайшлі ў вёску, — расказвае ён. — У маі светла было, першая хата — наша. Мы да яе падышлі — коміны стаялі, як

у Хатыні цяпер, усё дымілася яшчэ. Нікога нідзе не было. Бачу, стол стаіць, а на ім — патэльня з яечняй, якую маці мне прыгатавала... Калі падышлі да калгаснага хлява, які стаяў пасярэдзіне вёскі, убачылі, як дагараюць трупы. У закапанай скрыні, у якой хавалі ўсё ад немцаў і ад бандытаў, узялі вілы, рыдлёўку і пайшлі шукаць астанкі родных. Маці знайшлі па чарапе, пад пахай убачылі няспалены кавалачак сукенкі: такая аксамітная ў яе была, у гаршак. Потым знайшлі дзедка, бабу і Івана, роднага брата бацькі.

Яны жылі разам: дзед, баба, Іван з жонкай Мар'яй і дваімі дзецьмі — хлопчыкам і дзяўчынкай.

— У прасціны паклалі пагарэлыя косці, чэрапы і панеслі хаваць, — працягвае Аляксандр Сяргеевіч. — Там бярэзнік быў, метраў дзвесце ад гэтага месца. Калі мы туды ішлі, раптам з хмызняку выглядае галава жанчыны, уся ў крыві. Гэта была цётка Мар'я, жонка Івана. Калі мы падышлі да яе, яна загаварыла з намі. Я хутка пабег у Мятлічына, дзе жылі яе бацькі. Яны арганізавалі воз, каб перавезці яе ў партызанскі атрад. Толькі не змаглі: вельмі трэсла, а

яна была паранена ў галаву, рана была вельмі цяжкая. Зрабілі з дзвюх тычак насілі і неслі яе. У партызанах цётку Мар'ю і вылечылі. У атрадзе быў хірург, які зрабіў ёй аперацыю. Пасля вайны яна доўга жыла ў Мінску.

Цётка Мар'я як жывая сведка трагедыі пасля выступала ў Мінску на судовым працэсе над немцамі. Яна і расказала ў падрабязнасцях пра тое, што адбылося ў вёсцы Тхарніца пасля акружэння. Спачатку сагналі ўсіх на калгасны двор, пасадзілі на сенажаці каля рачулки. Адтуль адводзілі з камяню, і васьмь яна ўперлася і расстрэльвалі. Пасля аблілі хлём бензінам і падпалілі. Там палова яшчэ жывых было...

Цётка Мар'я трымала малага сына на руках. Калі ў іх стрэлілі з аўтамата, хлопчыка забілі, а ёй куля трапіла ў галаву, і крывёй заліло твар. Ачуняла ў адрыве, калі тая гарэла. Жанчына яна была моцная, працавала ў калгасе. Раней падмуркі ў вёсках адводзілі з камяню, і васьмь яна ўперлася нагамі ў адзін камень, пачала пхаць і выпхнула яго вонкі. Потым у гэтую шчыліну вылезла і дапаўзла да ямы, дзе калгасны склеп быў, і ў гэту яму завалілася. Было гарача ад пажару, але яна вытрывала. А калі ўжо ўсё згарэла, перапаўзла ў куст шыпыны. Там яе і знайшлі.

Помнік на месцы спаленай вёскі.

Аляксандр Сяргеевіч памятае, як хавалі ў бярэзніку астанкі родных: дзедка, бабы, маці. Там жа, у бярэзніку, зрабілі магілкі. Пасля ўсяго перажытага пайшлі з бацькам у партызанскі атрад, былі ў разведгрупе маёра Казанцава.

Пасля вайны Аляксандр Матусевіч жыў у вёсцы Ключнікі, у сваякоў маці. Скончыў афіцёрскую школу, служыў у арміі на Чукотцы. Потым вярнуўся ў Мінск і пайшоў працаваць на радыятарны завод, дзе яго выбралі камсормом завода. Працаваў у гаркаме камсамола, узначальваў арганізацыйны аддзел. Затым скончыў універсітэт і працягнуў час працаваў на кіраўнічых пасадах у савецкіх і прафсаюзных органах, у Міністэрстве гандлю рэспублікі. Узнагароджаны ордэнам Айчыннай вайны II ступені, шматлікімі медалямі, ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР, ганаровымі граматамі партыйных і савецкіх органаў.

Шмат цяжкасцяў перажыў у сваім жыцці Аляксандр Сяргеевіч, але ўсёды і заўсёды працаваў сумленна. Яго паважалі, шанавалі яго веды і ўменне. Прайшло шмат гадоў з тых часоў, а мінулае нагадвае яму пра родную вёску, якой ужо няма, але памяць пра яе павінна застацца ў гісторыі нашага краю.

Аляксандр ПАЎЛЮКОВІЧ, г. Мінск.

УРОКІ ВАЙНЫ: ЗАСВОІЦЬ СКЛАДАНА, ЗАБЫЦЬ НЕМАГЧЫМА...

2015 год аб'яўлены годам ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны ў краінах СНД

Навукова-практычная канферэнцыя «Актуальныя праблемы будаўніцтва і развіцця Саюзнай дзяржавы», прысвечаная 70-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, завяршылася ў Мінску. На працягу трох дзён навукоўцы-гісторыкі, вайскоўцы, грамадскія дзеячы, пісьменнікі і журналісты з Беларусі і Расіі абмяркоўвалі самыя розныя пытанні, якія тычацца падзей Вялікай Айчыннай вайны, захавання праўды гісторыі і недапушчэння фальсіфікацый. Найбольш слухныя і цікавыя выказванні — на старонках «Звязды».

Валеры Гайдукевіч, старшыня камісіі Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі па бяспецы, абароне і барацьбе са злачынствамі, старшыня Пастаяннай камісіі па нацыянальнай бяспецы Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу:

— 70-годдзе Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне і 70-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў — надзвычай важныя і сапраўды знамянальныя даты для дзяржаў — удзельніц Саюзнай дзяржавы. Зававаўшы ў той вайне перамогу заўсёды будзе аб'ядноўваць, гуртаваць нашы брацкія народы і нашы дзяржавы. Агульная гісторыя, агульная памяць аб баявым братстве, гераізме бацькоў і дзядоў, якія ваявалі за свабоду і незалежнасць Радзімы, — магутны фундамент нашай будучыні.

Ляанід СЛУЦКІ, член камісіі Парламенцкага сходу па інфар-

мацыйнай палітыцы, старшыня камітэта Дзяржаўнай Думы Расіі па справах СНД, еўразійскай інтэграцыі і сувязя з суайчынікамі, старшыня Навукова-кансультацыйнага савета Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі:

— Сёння, калі мы становімся сведкамі разгулу ва Украіне неанацизму, надзвычай актуальнай становіцца тэма супрацьдзеяння фашызму. Таму ніколі не страціць важнасці братэрства адзінства, будзе гэта мірыны часці ваенны. Знамянальнае з'яўляецца той факт, што сабраліся мы менавіта ў Мінску, сталіцы Беларусі, якая ў гады вайны страціла жоўнага трэцяга жыхара і ўнесла галасальны ўклад у нашу агульную Перамогу. Сымвалічна і тое, што канферэнцыя праходзіць у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі: мы выйгралі вайну не толькі зброяй, а і сілай духу, думкі, упэўненасці. Вядомае выказванне Аляксандра Неўскага «Не ў сіле Бог, а ў праўдзе!» у поўнай меры адлюстроўвае тое, што адчувалі вайскоўцы Чырвонай арміі, нашы бацькі і дзяды, увесь савецкі народ у тую гады. Попел той вайны заўсёды будзе стукіць у нашых сэрцах. І справа нашага гонару, каб у сэрцах наступных пакаленняў ён стукіў не з меншай сілай.

Лей КРЫШТАПОВІЧ, намеснік дырэктара Інфармацыйна-аналітычнага цэнтру пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь:

— Гісторыя партызанскага руху ў Беларусі яшчэ не атрымала свайго адекватнага асвятлення з пункту гледжання разумення глыбокага сэнсу нацыянальнай вызваленчай плыні ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Не да канца раскрыта і яго значэнне. Ужо 28 чэрвеня 1941 года атрад Васіля Кар-

жа прыняў бой з фашыстамі. Фактычна гэта быў першы партызанскі бой ва ўсёй Другой сусветнай вайне. Хіба гэта не праява глыбокага сэнсу супраціўлення і вялікага сімвалізму? Падобныя партызанскія атрады ствараліся ў іншых раёнах рэспублікі, якія таксама ўступалі ў сутычку з агрэсарам. Можна казаць аб тым, што партызанскі рух вырас з беларускай нацыянальнай самасвядомасці. На нашай тэрыторыі масава ствараліся партызанскія зоны — раёны, якія цалкам кантраляваліся партызанамі і былі недаступныя для захопнікаў. Усе размовы аб тым, што наша тэрыторыя была цалкам акупаванай, абвяргаюцца фактамі. Менавіта дзякуючы партызанскім зонам быў выратаваны галасавы фонд беларускай нацыі.

Рафаэль ГУСЕЙНАЎ, сакратар Саюза журналістаў Расіі, заслужаны работнік культуры Расійскай Федэрацыі, кандыдат гістарычных навук:

— Для цывілізаваных еўрапейцаў самым жудасным было тое, што рухнулі паняцці аб гонары, сумленні і маральнасці. Калі эканамічныя і палітычныя праблемы ўдалося адрэгуляваць за пэўны час, то праблемы маральныя і этнічныя, выкліканыя вайной, пераследуюць еўрапейцаў і сёння. Уз'яднанне Германіі, распад СССР і Югаславіі, крушэнне сацыялістычнага лагера ў Еўропе, тое, што сёння адбываецца ва Украіне, — усё гэта з'яўляецца аддаленымі наступствамі Другой сусветнай вайны. Яшчэ адным узрушэннем грамадскай свядомасці стала вялікае перасяленне народаў, наступствы якога адчуваюцца і да гэтага часу. Палякі пакідалі савецкую Украіну і Беларусь, украінцы і беларусы, якія ўсё жыццё пражылі ў Польшчы, гвалтоўна перасяляліся ў СССР, армяне без асаблівага

жадання з усяго свету з'язджаліся ў савецкую Арменію, дзе сяліліся на землях азербайджанцаў, якіх, у сваю чаргу, перасялялі ў Азербайджан. Немцаў вывозілі з Польшчы, Чэхаславакіі, Венгрыі, Калінінградскай вобласці ў ФРГ і ГДР, а ўкраінцамі засялялі Крым. Беларусі з'явіліся ў апусцелы Калінінград. З 1945 па 1947 год больш як 10 мільёнаў людзей было выгнана са сваіх краін, што стала самай жорсткай этнічнай чысткай чалавецтва.

Ігар САВОСЦЕНКА, галоўны рэдактар «Народнай газеты»:

— 70-годдзе вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў — ключавая гістарычная падзея для краіны і найважнейшая інфармацыйная нагода для сродкаў масавай інфармацыі. Галоўная задача СМІ — данясенне да людзей аб'ектыўнай і праўдзівай інфармацыі як найважнейшага фактара зацвярджэння гістарычнай справядлівасці. Праз 70 гадоў працягваецца наступ на гістарычную праўду. Спрабам фальсіфікацыі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны трэба даваць жорсткі адпор. У Расіі нядаўна была вызначана больш жорстка адказнасць за спробы замаха на гістарычную памяць у дачыненні да падзей вайны. Адказнасць за распаўсюджванне звестак пра дні вялікай славы, якія змяшчаюць відэафрагменты непавагу да грамадства, і апаганьванне знакаў вайсковай славы, здзейснення публічна, дзейнічае і ў Беларусі. Спробы рэабілітацыі нацызму і фальсіфікацыі гісторыі выглядаюць аднолькава пачварна: няхай гэта будзе цынічны альпанні ў СМІ ці знос помнікаў Вялікай Айчыннай вайны. Заўсёды за гэтымі дзеяннямі стаіць адно і тое ж — імкненне апраўдаць нацызм і апаганіць гістарычную памяць.

Кірыл ІГНАТАЎ, саветнік Дэпартаменту дзяржаўнай палітыкі ў галіне сродкаў масавай інфармацыі Міністэрства сувязі і масавых камунікацый Расійскай Федэрацыі:

— Асвятляючы тую ці іншую падзею, у тым ліку гістарычную, СМІ прыводзяць шматлікія факты, а дакладней, розную трактоўку адных і тых жа гістарычных падзей. І справа тут не ў ступені дасведчанасці, а ў тым, каму і як выгадна паднесці гэтую інфармацыю. Існуе погляд, што журналісцкі матэрыял у прынцыпе не можа быць аб'ектыўным, асабліва пры асвятленні гістарычных падзей. Як мы ведаем, тая ці іншая трактоўка гісторыі заўсёды найпрост звязана з тымі палітычнымі ўмовамі, у якіх адбываецца стварэнне твора. Калі вылучыць галоўную з прафесійнай якасцяў журналіста, то гэта аб'ектыўнасць. У той жа час праблема суб'ектыўнасці ў журналістыцы набыла першараднае значэнне. Пазіцыя журналіста можа быць перададзена нават без прамой завершанай фармулёўкі, а ўсім кантэкстам матэрыялу, пастановай актэнтаў на тых ці іншых пытаннях. Напрыклад, пры асвятленні канкрэтнай гістарычнай падзеі ён можа не рабіць высноў аб тым, хто мае рацыю і хто вінаваты, а мэтанакіравана даваць адказы на гэтыя пытанні ў сваім тэкście. Можна зрабіць выснову, што аб'ектыўнасці ў СМІ, як і ў любой творчасці, па сутнасці, не бывае. Аднак усё ж такі журналіст, які імкнецца да гэтага, павінен хачь і размяжоўваць факты і іх аналіз. Такім чынам, чытач будзе мець магчымасць сфарміраваць асабістую думку і параўнаць яе з думкай публіцыста. У большай ступені гэта тычыцца падзей Вялікай Айчыннай вайны.

Вераніка КАНЮТА.

Сямейная газета

«Кветкі жыцця», «наша будучыня», «анёльчыкі»... Насамрэч, Міжнародны дзень абароны дзяцей — такая нагода, якую не хочацца сустракаць штампамі. Але і абмінуць увага амаль 1/5 частку насельніцтва краіны* ў дзень іх «прафесійнага свята» таксама нельга. У будзённай мітусні за працоўнымі і дамашнімі клопатамі нам, дарослым, бывае, не хапае часу, каб сказаць дзецям, як моцна мы іх любім, як ганарымся іх маленькімі і вялікімі поспехамі, як верым і спадзяёмся, што яны вырастуць самімі-самымі — шчаслівымі, здаровымі, прыгожымі, разумнымі, таленавітымі... Чаму б не зрабіць гэта цяпер, напярэдадні свята?

ЗНАЁМЦЕСЯ: НАША ЎСЁ!

Журналісты «Звядзі» сабралі некалькі гісторыяў нашых дзяцей. Некалькі — з соцець тысяч. Яны жывуць у розных кутках краіны і захапляюцца рознымі рэчамі. Але ўсіх іх аб'ядноўваюць шчырасць і адкрытасць, жыццярэдасць і энергія, якая б'е ключом, захопленасць і гатоўнасць паверыць у чужы — усё тое, што ўласціва дзяцінству. Давайце берагчы яго, наколькі гэта ў нашых сілах. Па вялікім рахунку, для шчасця кожнаму дзіцяці трэба так няшмат: жыць у сям'і і быць любімым...

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

* Паводле афіцыйнай статыстыкі, на 1 студзеня гэтага года ў Беларусі пражывала 1,76 млн дзяцей ва ўзросце да 18 гадоў.

МАЛЕНЬКІЯ «ДЭТЭКТЫВЫ» З КОБРЫНА

Школьнікі дапамаглі міліцыі злавіць злодзея

Начальнік Кобрынскага РАУС палкоўнік Максім Субота сказаў, што ў яго практыцы гэта ўнікальны выпадок, каб такія малыя дзеці — вучні 4-6 класаў — настолькі граматычна паводзілі сябе ў крытычнай сітуацыі і фактычна злавілі правапарушальніка. Яшчэ тады, на ўрочнішчым падзячным пісьмаў, Максім Аляксандравіч шчыра дзякаваў бацькам і педагогам, якія выхоўваюць такіх мужных, адказных, неабякавых дзяцей.

Гаворка ідзе пра вучняў школы № 8 Даніла Рагачука, Рамана Амелянчука, Даніла Дарашука і іх ровесніка Аляксандра Гурыну з суседняй школы № 7. Дзеці гулялі недалёка ад міні-рынка, калі заўважылі дзіўныя паводзіны мужчыны. Апошні пужліва азіраўся па баках, а ў руках трымаў нейкія скруткі адзення. Маленькія «дэтэктывы» адразу заподозрылі, што дзядзька нясе не сваё, і вырашылі прасачыць за ім. Калі ж чалавек з кожным крокам прыбаўляў хуткасць, мацней прыціскаючы куртку да сябе, стала зразумела, што гэта звычайны злодзея, які імкнецца хутчэй збегчы. Тады самыя малодшыя з кампаніі, Даніла Рагачук, набраў нумар міліцыі, а большыя пабеглі следам за ўцекачом.

Даніла даволі доўга быў на сувязі з аператыўным дзяжурным райаддзела, паведамляў, куды накіроўваецца злодзея, як ён выглядае, што робяць пры гэтым яго сябры. На мес-

ца здарэння тым часам ужо спяшаўся нарад «Аховы». Ён і затрымаў няўдачлівага выкрадальніка адзення. Ім аказаўся 33-гадовы гараджанін, які раённай быў асуджаны за падобнае злачынства.

Самы малодшы ў кампаніі смелых сяброў — 10-гадовы Даніла Рагачук. Як расказала яго настаўніца, Святлана Астасюк, у хлопчыка відэаочныя задаткі лідара. Ён заўсёды працягвае актыўнасць у самых разнастайных пазакласных мерапрыемствах. Чацвёрта-класнік займаецца спортам, наведвае секцыю дзюдо ў спартыўнай школе. Дарэчы, мае там нядрэжныя поспехі: сёлета ў сваёй узроставай групе заняў прызавое месца ў раёне. І галоўнае, паводле слоў Святланы Пятроўны, Даніла ўмее сбраваць. Ён заўсёды на баку справядлівасці, можа дапамагчы слабейшаму.

— А калі ў класе даведзліся пра смелы ўчынак хлопчыка, ён стаў сапраўдным

героем дня, — працягвае настаўніца.

Маці Данілы, Таццяна Пятроўна, вельмі рада, што сын займаецца спортам: «А то невядома куды было б падзець яго энергію, якой ён надзелены ад прыроды». Вядома, яна перажыла сапраўдны стрэс, калі даведзлася аб дзіцячай пагоні. Ці мала што магло б стрэліць у галаву даросламу злачынцу? Але, дзякуй Богу, усё абышлося добра. Дзяцей ушанавалі на школьнай лінейцы, іх заахвоцілі грашовай прэміяй. Усіх таварышаў сына па той памятнай пагоні Таццяна добра ведае: Рома, Саша і Даніла жывуць у інтэрнаце і гуляюць у адным двары. Дзеці любяць глядзець фільмы і серыялы пра міліцыю, вось і паспрабавалі дэтэктыўную гісторыю пераімаць на сябе ў рэальным жыцці.

А палкоўнік Субота не супраць, каб у міліцыю з часам прыйшла васьм'якая змена.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА — ЛЮБІМАЯ

Вучаніца чацвёртага класа Бывалькаўскай сярэдняй школы Лоеўскага раёна сёлета стала мясцовай славуцасцю. Аксана Катлабай вярнулася з абласной алімпіяды па беларускай мове з узнагародай за трэцяе месца.

Яе першая настаўніца Аксана Пікас сёлета выпускае 10 сваіх вучняў у вялікае плаванне — старэйшую школу. І не баіцца, што там Аксане Катлабай будзе складана. Аксана Рыгораўна гаворыць, што дзяўчынка вельмі любіць чытаць і аддае перавагу вялікім кнігам, са зместам якіх потым абавязкова імкнецца падзяліцца і з сябрамі, і з настаўніцай:

— Аксана вельмі ўважлівая і заўсёды імкнецца да дасканаласці. Яна задае настаўнікам вельмі шмат пытанняў, пакуль не даведаецца ўсё да канца. У яе на аднолькава высокім узроўні атрымліваецца вывучаць усе прадметы: і дакладныя, і гуманітарныя. Хоць і прымала ўдзел у алімпіядзе па беларускай мове, ведае добра не толькі яе, але і рускую мову.

А самай Аксане Катлабай пры вывучэнні мовы падабаюцца... правільны:

— Шмат цікавых правілаў. А па-беларуску пісаць увогуле лёгка. А яшчэ я кніжкі вельмі люблю чытаць — казкі народныя і аўтарскія, напрыклад. І

малюю да іх ілюстрацыі. Цяпер васьм'я праймаюцца адна з частак кнігі «Цудоўнае вандраванне Нільсы з дзікімі гусямі».

Дарэчы, у сваёй узроставай групе дзяўчынка ўвайшла ў тройку лідараў аднаго з выяўленчых конкурсаў на Гомельшчыне. Настаўніца на яе нарадавацца не можа і асабліва адзначае самастойнасць вучаніцы.

— Аксана прыйшла ў пачатковую школу падрыхтаваная, а цяпер, у канцы 4-га класа, яна чытае вельмі хутка — 200 слоў за хвіліну. Усяго любіць дабівацца сама.

Дзяўчынка расказвае, што ўрокі рабіць для яе зусім не складана і па дапамогу да бацькоў звяртацца не прыходзіць:

— Хатнія заданні раблю хутка. Мне вельмі цікава вучыцца. Абласная алімпіада па беларускай мове праходзіла ў Рэчыцы. Калі прыехала туды, спачатку было крыху страшна, але ж потым сабралася з думкамі і ўсё выканалася.

А яшчэ Аксанка вельмі любіць сваю родную вёску Бывалькі. І лічыць яе самай прыгожай на свеце:

— У ёй шмат прыгожых дрэў. Мне падабаецца наш сад, а за ім лес, а за лесам — рака. У вёсцы спраў заўсёды многа. Я на агародзе дапамагаю маці палоць бульбу. Заўсёды прыбіраю сама ў сваім садку. У нас сабака ёсць, тры кацяняці, кошка і кот. З усімі люблю гуляць, а васьм'я камп'ютарныя гульні — рэдка. Звычайна перапісваюся праз інтэрнэт са сваёй стрыечнай сястрой, якая жыве ў Гомелі.

Родны брат Аксаны Мікалай вучыцца ў Лоеўскім педагагічным каледжы. Яго дагэтуль добрым словам успамінаюць у яскавай школе. Для дзяўчынкі брат — прыклад ва ўсім. І яна прызнаецца, што таксама хоча пасля заканчэння школы паступіць у гэты каледж, каб вывучыцца на настаўніцу пачатковых класаў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

У 12 ГАДОЎ —

ПЕРСАНАЛЬНАЯ ВЫСТАВА!

Чым не нагода для рэгістрацыі рэкорда ў знакамітай Кнізе рэкордаў Гінэса?

Выставіце свае творы ў музеі побач з калекцыяй работ Іегуды Пэна (першага настаўніка Марка Шагал) мараць і дарослыя мастакі.

Выстава работ пяцікласніка Дзяніса Селязнёва была прадстаўлена ў Віцебскім мастацкім музеі. Пры гэтым самае дзіўнае, што хлопчык толькі за год да гэтай падзеі пачаў актыўна малюваць.

— Я вельмі люблю жывёл. Намалюваў спачатку белага мядзведзя, потым — тыгра. Калі зразумеў, што атрымалася, «узяўся» за іншыя, — расказаў юны мастак.

Хлопчык вельмі любіць выкарыстоўваць нетрадыцыйную тэхніку малювання гратаж (многія мастацтвазнаўцы называюць яе імітацыяй гравюры. — Аўт.). З французскай мовы слова «gratter» можна перавесці як «драпаць, скрэбці». Таму часта гратаж называюць тэхнікай драпання.

На выставе «Дэбют» можна было ўбачыць каля дваццаці твораў адоранага хлопчыка. Іх высокі ўзровень ацанілі прафесійныя мастакі і музейныя работнікі. І не толькі таму, што аўтар такі юны. Насамрэч адразу адчуваецца, што ў Дзяніса вялікі талент і добрая перспектыва на творчым шляху. Пра гэта гавораць Ірына Барсукова, кіраўнік мастацкай студыі віцебскай СШ № 3, дзе старанна вучыцца Дзяніс, і Наталля Дубава, старшы інспектар па ахове дзяцінства Нацыянальнага цэнтра ўсынаўлення. На жаль, лёс юнага мастака няпросты: каля трох гадоў таму Дзяніс разам з малодшым братам Данілам сталі выхаванцамі «Дзіцячага дома горада Віцебска»...

Так хочацца верыць, што мама мастака і яго брата (у нашым выпадку вельмі правільна назваць яе менавіта біялагічнай. — Аўт.) дакажа, што мае права стаць мамай у поўным сэнсе гэтага слова. А пакуль Дзяніс вельмі ганарыцца сваім патранатным выхавателем Алегам Куліковым, які вучыць разьбе па дрэве. У школе ж развіваюць яго здольнасці як мастака.

Хлопчык разам з іншымі юнымі мастакамі наведваў розныя выставы. І марыў аб тым, каб выставіць свае карціны. Ажыццявіць мару дапамаглі актывісты віцебскага інтэрнэт-форуму бацькоў Ditenok.com, якія некалькі гадоў пастаянна дапамагаюць дзіцячаму дому.

«Фарумчане» дапамаглі і ў арганізацыі выставы Дзяніса: сабралі грошы на набыццё рам, распрацавалі і надрукавалі афішу.

Вельмі хочацца, каб Дзяніс яшчэ не раз здзівіў і парадаваў дарослых сваімі творамі, каб яго наступная персанальная выстава адкрылася ў іншым горадзе. Чаму б і не ў сталіцы або нават за мяжой? Творчых поспехаў табе, Дзяніс!

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

З ДОМА-ІНТЭРНАТА — У КАЗКУ

У Мінску адбыўся гала-канцэрт VII Міжнароднага фестывалю «Мары здзяйсняюцца», прымеркаваны да Дня абароны дзяцей. Арганізавалі яго Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Рэспублікі Беларусь і дабрачыннае грамадскае аб'яднанне «Мір без межаў».

Фестываль з'яўляецца штогадовым святам творчасці для дзяцей і маладых людзей з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця. У гэтым годзе ён выйшаў на больш высокі міжнародны — узровень. Да творчых калектываў з дзесяці дамоў-інтэрнатаў Беларусі далучыліся выхаванцы трох інтэрнатных устаноў Расійскай Федэрацыі.

На фестывалі творчыя групы прэзентавалі свае выступленні ў розных жанрах: песні, танцы, тэатральныя мініяцюры, араатарскае майстэрства і арыгінальныя выступленні.

— Гэты канцэрт — апагей вялікай працы, якую праводзяць работнікі сацыяльных устаноў з дзецьмі, — падкрэсліў прадстаўнік Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Беларусі Мікалай АРОЛ. — Трэба выкарыстоўваць усё: спорт, творчасць, працоўную тэ-

рапію — для таго, каб гэтыя дзеці змаглі хутчэй адаптавацца ў грамадстве. На канцэрце мы бачым ужо не інвалідаў, а пераможцаў. Дзеці навучыліся пець, танцаваць, выходзіць на сцэну, яны пераадолелі сваю інваліднасць, і яна ўжо не перашкаджае жыць паўнаватрасна, а гэта — галоўны вынік.

Усяго ў конкурсе прынялі ўдзел каля 100 дзяцей і маладых людзей з асаблівасцямі ў развіцці. Падтрымаць іх прыехалі «зоркі» беларускай эстрады Тэа, Іван Буслай, Аляксандр Патліс, шоу-бараншчыкаў STRESS, танцавальны гурт

TREND DELUX і іншыя. На сцэну таксама выходзілі Анастасія Ціхановіч і Аляксей Хлястоў, якія ўваходзілі ў склад журы і вызначалі лепшых.

— Пераможцы фестывалю паедуць у Польшчу на «Кракаўскія музычныя сустрэчы», таму ва ўдзельнікаў конкурсу ёсць стымул змагацца, — паведаміла старшыня міжнароднага дабрачыннага грамадскага аб'яднання «Мір без межаў» Таццяна ПАЕЎСКАЯ. — Але для дзяцей тое, што яны выехалі са сваіх дамоў-інтэрнатаў і на тры дні аказаліся нібыта ў казцы, — вялікі падарунак і радасць.

Усе ўдзельнікі падчас фестывалю жылі на базе адпачынку «Галактыка». Там для іх падрыхтавалі цікавую праграму: рыцарскія баі, фаер-шоу, дыскатэкі, конкурсы і, як паведаміла расхваляваная дзяўчынка Аня, былі нават «жывыя коні».

— Тут вельмі прыемная атмасфера, — падзялілася глядачка канцэрта Ганна КАНАНОВІЧ. — Неверагодна добрабычлівае і шчырае радысць са сапернікаў. Міжволі хочацца зрабіць нешта добрае і карыснае для тых, хто побач.

Наталля ТАЛВІНСКАЯ.

Фота Любові БЯЛЯЕВАЙ.

ВЕРА ВАС НАВУЧЫЦЬ!

Гімназістка з Жодзіна... пераабсталявала звычайную станцыю тэхабслугоўвання ў энергазберагальную

Звычайна лічаць, што дзяўчаты больш схільныя да вышывання, гаваньня, танцаў, спеваў, вязання ды іншага чыста жаночага занятку. Але такое меркаванне абверглі выхаванкі Жодзінскай жаночай гімназіі.

У прыватнасці, Вера Васілеўская распрацавала энергазберагальны праект. І самае галоўнае — увасобіла яго ў жыццё.

— Дзевяць гадоў таму мама аддала мяне ў гімназію, якая знаходзілася побач з нашым домам. Цяпер нават і не ўяўляю, што я магла б вучыцца ў іншым месцы. Тут працуюць цудоўныя педагогі, якія імкнуцца выявіць і развіць здольнасці кожнай вучаніцы. Дзякуючы настаўніцы географіі Валянціне Аляксандраўне Хадасевіч я і зацікавілася праблемай забруджвання навакольнага асяроддзя.

У Жодзіне працуе буйная станцыя тэхнічнага абслугоўвання «Башаўтасэрвіс», якая ў тым ліку прапановуе паслугі па замене паліва. Але кіроўцы, як правіла, зліваюць яго дома, у лесе, пры дарозе. Так і ўзнікла задума на прыкладзе СТА пераўтварыць гэтыя адходы ў крыніцу энергіі. Кіраўнік

прыватнага прадпрыемства Уладзімір Краўчанка аказаўся чалавекам вельмі кантактным і зацікаўленым у прасоўванні ідэі. Уладзімір Юр'евіч прадаставіў для эксперыменту свае плошчы, даныя па расходванні энерганосьбітаў. Дзяўчынка іх прааналізавала і выказала свае меркаванні па эканоміі.

— Па-першае, разам з Валянцінай Аляксандраўнай мы прапанавалі ўстанавіць на станцыі катлы з выкарыстаннем адпрацаванага паліва для вырабкі цяпла і электраэнергіі для патрэб станцыі. У рамонтнай зоне за-

мянілі лямпачкі, якія награвалі паветра. Цяпер тут не патрэбны кандыцыянер. Зладзілі спецыяльную душавую кабінку, што дало магчымасць значна скараціць спажыванне вады... Словам, прадумалі кожную дэталю. Як вынік, спажыванне электраэнергіі скарацілася на трэць, а са звычайнай стандартнай станцыі тэхабслугоўвання ўдалося зрабіць энергаэфектыўную, экалагічна чыстую вытворчасць, — канстатуе мая суразмоўца.

Пад кіраўніцтвам свайго куратара і са згоды ўласніка Вера Васілеўская распачала другі этап праекта. На даху плануецца паставіць сонечныя батарэі. Цяпер аналізуюцца і разглядаюцца розныя варыянты іх набыцця з улікам эфектыўнасці. Мяркуюцца абсталяваць і пешаходны пераход, што знаходзіцца ў небяспечнай зоне (побач аўтобусны прыпынак), спецыяльнымі энергазберагальнымі святлафорамі.

— Вера валодае ўсімі неабходнымі якасцямі, ведамі, каб ажыццявіць задуманае. Але мая вучаніца не з тых, хто задзірае нос, — жартуе Валянціна Аляксандраўна.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Вера ВАСІЛЕЎСКАЯ (справа) і Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ з макетам станцыі тэхнічнага абслугоўвання.

ДАРОГАЙ МУЗЫКІ, ДАРОГАЙ ДАБРА

У 14-гадовай вучаніцы Гродзенскай спецыяльнай агульнаадукацыйнай школы-інтэрната для дзяцей з парушэннямі зроку Дзіяны Фядотавай была даўняя мара: сустрэцца са сваёй славітай цёзкай, спявачкай Дзіянай Гурцкой. І вось нядаўна яна ажыццявілася.

З Дзіянай Фядотавай мы ўбачыліся перад канцэртам у яе школе. Дырэктар школы Алена Вараб'ева вельмі ганарыцца і ёй, і іншымі выхаванцамі:

— Яны ў нас усе таленавітыя! Прыходзяць — ніякага тэсціравання творчых здольнасцяў. Калі ласка, ідзі на сцэну, займайся музыкай, працяжвай сябе! Бо музыка — гэта развіццё дзіцяці, яна вучыць рухацца, адчуваць сябе нароўні з усімі. Мы ўдзельнічаем ва ўсіх гарадскіх імпрэзах разам з іншымі навучальнымі ўстановамі, займаем там прызавыя месцы і зусім не адчуваем сябе нейкімі асаблівымі.

У такі клас адразу ж пасля дзіцячага садка залічылі і Дзіяну Фядотаву. Кіраўнік музычных класаў Алена Пракопчык лічыць яе здольнасці прыроджанымі, слых — амаль абсалютным.

Цяпер Дзіяна асвойвае гітару і, акрамя таго, складае не толькі музыку, але і вершы для песень:

— Ужо ёсць дзве песні з тэкстамі пра жыццё простага дзяўчынкі. Настаўніца па фартэпіяна Іна Іванаўна Крывіцкая кажа, што ёй падабаецца.

Выхад на сцэну — гэта вельмі адказна. Але музыка для мяне з'яўляецца не цяжкай працай, а захапленнем, ад якога абсалютна не стамляюся. Наадварот, лясчэй становіцца: музыка падымае настрой, дапамагае забыць пра нейкія праблемы.

Пасля заканчэння школы Дзіяна хоча вучыцца ў Гродзенскім музычным каледжы. Ужо цяпер відавочна, што ў музыцы яна чалавек не выпадковы! Сведчанне таленту — дыпломы лаўрэата рэспубліканскіх конкурсаў «Вясёлкавы карагод» і

«Пад крыламі Арыёна», парафестывалю «Наша хваля» на «Славянскім базары ў Віцебску», фестывалю-конкурсу «Насустрач мары» ў Кіеве.

Міжнароднаму дабрачыннаму фестывалю «Белы кій», які адбыўся летась у Маскве, папярэднічаў адборачны конкурс «Дарогай добра» ў Мінску, у якім удзельнічалі каля 60 выканаўцаў з усёй рэспублікі. Лепшай Дзіяна Гурцкая назвала Дзіяну Фядотаву, запрасіўшы яе на фестываль у расійскую сталіцу. Разам з ёй, адзінай прадстаўніцай ад Беларусі, і дзецьмі з Расіі, Грузіі, Казахстана, Малдовы спявалі Леў Лешчанка, Тамара Гвердцытэлі, Дзіма Білан, Зара, Ноша, групы «А-Студыё», «Зямляне»... Дзіяна гэты канцэрт, вядома, запомніць на ўсё жыццё. А колькі іх яшчэ наперадзе!

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Дзіяна і кіраўнік музычных класаў Алена ПРАКОПЧЫК.

Фота Яраслава ВАНОКЕВІЧА.

«ЗОРАЧКА» ПАД ІМЕНЕМ ВІЎЕН

Віцебская пяцікласніца Віўен Сабі сёлета будзе вядучай дзіцячага конкурсу «Славянскага базару ў Віцебску»

У сваёй творчай скарбонцы 11-гадовая дзяўчынка, якая вучыцца ў віцебскай сярэдняй школе № 40, ужо мае шмат перамог на розных міжнародных конкурсах: у Беларусі, Казахстане, Латвіі, Іспаніі. Яна — лаўрэат прэзідэнцкай прэміі па падтрымцы адораных дзяцей. Ветлівая і сціплая дзяўчынка — ганар віцебскай музычнай школы № 4. Маленькая «зорачка» паспяхова займаецца ва ўзорнай студыі эстраднай песні «Форум» Цэнтра культуры «Віцебск».

Педагог па вакале Алена Гужава расказала карэспандэнту «Звязды» пра тое, што ў яе падапечнай, акрамя прыроднай музыкальнасці, ёсць прыгожы голас. «Паверце мне, без апошняга, якім бы ні быў талент вялікім, немагчыма стаць добрым спеваком».

— Віўен разумная, любіць чытаць. Віва, мы яе так з любоўю завём, — вельмі працаздольная, мэтанакіраваная, — працягвае педагог.

У Казахстан «зорачка» ездзіла ў 9-гадовым узросце без педагогаў і бацькоў. Спадарожніцай у далёкім шляху была толькі прадстаўнік дырэкцыі «Цэнтра культуры «Віцебск».

Уявіце сабе, дзяўчынка сама настройвалася на выступленні, сама апранала канцэртныя строй, папраўляла прычоску...

Выкладчыцы ў адзін голас кажуць, што колькі памятаюць Віўен, яна заўсёды была самастойнай. Ужо ў другім класе ездзіла на рэпетыцыі на тралейбусе з ускраіны горада ў цэнтр.

— У нас сапраўдная «рознакаляровая» сям'я, — усміхаецца Віўен. — Мой тата прыехаў у Віцебск з Ганы, а мама — тутэйшая. Калі ёсць вольны час, цяпер, праўда, гэта бывае зусім рэдка, мы з татам вельмі любім танцаваць пад розную вясёлую музыку!

Тата Аўгустін — адзіны, хто зарабляе грошы ў нашай сям'і. А мама Таня таксама цудоўна працуе... мамай! (смяецца). — Аўт.). Маёй лепшай сяброўкай з'яўляецца 7-гадовая малодшая сястрычка Сандра. Бывае, мы з ёй гарзнічаем. Адночы, калі было халоднае надвор'е, закапаліся ў пяску.

— Так, гэта было перад чарговым замежным конкурсам! Дык я яе з сабой у саўну агітавала хадзіць. Пасля некалькіх такіх «працэдур» наша Віва, вельмі ўражаная працэсам, паабяцала, што, калі вырасце, абавязкова пабудуе вялікі дом з саўнай, — з усмешкай падтрымала размову харэограф студыі эстраднай песні «Форум» Аксана Паласюк.

Віўен прызналася, што ёй падабаецца творчасць знакамітай спявачкі Элы Фіцджэральд. Што цікава, з ёй Віва нарадзілася ў адзін дзень — 25 красавіка.

Калі юная «зорачка» спявае на англійскай мове, замежныя слухачы адзначаюць адсутнасць акцэнта. Напрыклад, Nicole McNeilly з Лондана, педагог па вакале з Вялікабрытаніі, джазавая спявачка, пасля выступлення Віўен на рыжскім конкурсе адзначыла, што ва ўдзельніцы з Беларусі выдатная і дзіўная вакальная тэхніка.

Дарэчы, дарожныя выдаткі на ўдзел у конкурсах аплачваюць бацькі дзяўчынкі. Вось знайшоўся б пастаянны добры мецэнат!

— А што па-за заняткамі, выступленнямі? — цікавіцца ў Віўен. — Люблю чытаць. А яшчэ мне падабаецца кухарыць. Умею гатаваць пельмені, смажыць курыцу, рабіць вітамінныя салаты і смачныя бутэрброды з сырам і каўбасой. Таксама спрабавала рабіць марожанае з ёгурту, — расказала дзяўчынка.

Нягледзячы на маленькі ўзрост, таленавітая школьніца ўжо мае канкрэтныя планы наконт сваёй будучыні: хоча спяваць на сцэне. Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ГОЛАСАМ ЛІЗЫ РАЗМАЎЛЯЮЦЬ НАВАТ ЛЯЛЬКІ

На Першых маладзёжных Еўрапейскіх Дэльфійскіх гульнях у Валгаградзе Ліза Пеганова з Магілёва атрымала сярэбраны медаль.

У старадаўняй Грэцыі Дэльфійскія гульні амаль прыраўноўваліся да Алімпійскіх. Толькі за перамогу тут змагаюцца не ў спартыўных відах, а ў розных галінах мастацтва. І калі праводзіць аналогію, то адзінаццацігадовая магілёўчанка ў намінацыі «эстрадныя спевы» заваявала вельмі значную ўзнагароду для нашай краіны — серабро! Першая сярод самых юных удзельнікаў (10-13 гадоў) гэтых спаборніцтваў! Наогул у беларускай дэлегацыі яна была самай малодшай з 25 прадстаўнікоў.

Тыя, хто бачыў выступленне Лізы, свярдаюць: выкананне было бездакорным. Але голас старэйшай на 2 гады малдаванкі аказаўся больш моцным.

Маці Лізы, Ірыне, здаецца, што дзяўчынка пачала спяваць, як толькі нарадзілася. У тры гады Ліза спявала дуэтам з бабуляй. Тая хаця і медык, але ж крочыць па жыцці з песняй, нават самастойна навучылася іграць на гітары.

Калі б не бацькі, Ліза, напэўна, яшчэ доўга не асмелілася б выйсці на сцэну. Дзіўная сціпласць для дзяўчыны, маці і тата якой вядомыя ў Магілёве музыканты. Але шліфаваць свой талент у музычнай школе Магілёўскай гімназіі-каледжа мастацтваў Ліза ўсё ж такі пагадзілася.

Цяпер Ліза — салістка заслужанага аматарскага калектыву тэатра-студыі «Вясёлка» пры абласным цэнтры творчасці. За некалькі гадоў яго наведвання яна паспела паўдзельнічаць у розных вельмі аўтарытэтных конкурсах і фестывалях, сярод якіх «Маладыя таленты Беларусі», дзіцячая «Новая хваля».

...Калі яна разам з маці ехала ў Валгаград, настроілася толькі на перамогу. Яе цяперашняя настаўніца па вакале Ніколь Бардунова, шматлікія выхаванцы якой вядомыя артысты Беларусі і Расіі, у гэтым таксама не сумнявалася. Ліза — вельмі смелая дзяўчынка, заўсёды ўмее ўзяць сябе ў рукі. Хаця, прызнаецца, гэтае самавалоданне даецца не так проста. Кожны раз перад тым, як выйсці на сцэну, хвалюецца і нават панікуе.

Затое, як толькі возьме ў рукі мікрафон, аднакуль бяруцца ўпэўненасць і воля да перамогі. Да сваіх выступленняў ставіцца вельмі адказна. У Валгаградзе з ёй здарыўся кур'ёзны выпадак. У гасцініцы дзяўчынка жыла асобна ад маці — там былі спрэс аднапакаёвыя нумары. Перад тым, як легчы спаць, павярнула ключ у дзвярах, ды так яго і пакінула. А раніцай яе ледзь дабудзіліся. Трэба было бачыць, як заспаная Ліза ў піжаме адчыніла дзверы — а на парозе стаіць уся беларуская дэлегацыя!

Сярэбраную ўзнагароду магілёўскай спявачцы прынес хіт «Feeling good», які ў 1950-я гады выконвала амерыканская вакалістка Ніна Сімон. Тата зрабіў для Лізы арыгінальную фартэпіянную партыю ў джазавым стылі, а магілёўскі гукарэжысёр Сяргей Папасаў налажыў на яе добрую аранжыроўку. Дзяўчынка з гэтай кампазіцыяй выглядала непараўнальна.

Але не падобна на тое, каб Ліза «завяздалася». Дзяўчынка як дзяўчынка. У гэтым годзе закончыла шосты клас магілёўскай гімназіі № 2. Калі меркаваць па

характары, вясёлая і кампанейская. Пра такіх звычайна кажуць «душа кампаніі». А яшчэ вельмі самастойная.

У 11 гадоў дысцыплінаваць сябе не так проста. Гляджу на зусім яшчэ юную Лізу і здзіўляюся: як яна ўсюды паспявае? Цэлы дзень урокі, рэпетыцыі, факультатывы. Яшчэ замежнымі мовамі займаецца, не раз атрымлівала дыпломы на гарадскіх алімпіядах па англійскай мове.

— А яка ж лялькі, гульні з сяброўкамі?

— У мяне і на гэта хапае часу. А лялькі — гэта асобная гісторыя. Нека да нас у «Вясёлку» прыйшлі з Магілёўскай ляльчнай фабрыкі, каб знайсці кагосьці для агучвання сваіх мадэляў. І адной з абраных дзяўчынак была я. Цяпер 40 магілёўскіх лялек размаўляюць маім голасам.

— А якая твая самая запаветная мара?

— Стаць стаматолагам (смяецца). Наогул я яшчэ не вызначалася. А вось мама марыць, каб я была музыкантам. Але ж я маю права на сваё меркаванне.

Нэллі ЗІГУЛЯ.

■ Святочны настрой

У ПАДАРУНАК — І СМАЧНАЕ, І МОДНАЕ

Вось ужо 26 гадоў Беларуска дзіцячы фонд прадаў акцыю «Падорым дзецям свята!», прысвечаную Міжнароднаму дню абароны дзяцей. З 1988 года фонд абвясціў гэтую дату «прафесійным» святам дзяцей Беларусі.

Сёлета 45 дзяцей, якія выхоўваюцца ў дзіцячых дамах сямейнага тыпу, на працягу некалькіх дзён будуць знаёміцца са славацямі Мінска, наведваюць Мінскі заапарк, дэльфінарый «Нэма», аквапарк «Лебядзіны», музей замкавага комплексу «Нясвіж», аграрыстычны цэнтр «Станькава». У лепшых кавярнях і рэстаранах сталіцы шэф-повары прыгатуюць стравы-сюрпрызы, карысныя аеды і вячэры.

А 1 чэрвеня ў Доме Масквы ў Мінску Дзіцячы фонд уручыць стыпендыі «Мы верым у цябе!» тром таленавітым дзецям-сіротам, спецыяльна прэміі Зінаіды Тусналобавай-Марчанкі — лепшым шматдзетным сем'ям, у якіх выхоўваецца больш за 5 сваіх дзяцей, прэміі імя «Сябар дзяцей» — дарослым, якія

шмат гадоў усяляк дапамагаюць дзецям. Пасля ўрачыстай цырымоніі выступаць Алена Ланская, Аляксей Хлястоў, Вольга Плотнікава, Ніна Багданова, групы «Янкі» і «Дразды». Вядучыя святочнай праграмы — Аляксей Федарэнка і Марына Грыцук. Усіх запрашаных чакаюць салодкія прызы ад Мінскага холадакампіната №2 і кандытарскай фабрыкі «Plaisir».

Сёлета павіншаваць дзяцей выказалі жаданне і дызайнеры, стылісты, мадэльныя агенцтвы. Беларускі дызайнер Святлана Тадорская дорыць тром дзяўчатам-выпускніцам, якія выхоўваюцца ў дзіцячых дамах сямейнага тыпу, сукенкі для выпускноў ба-

лю. Для выпускнікоў-хлопцаў кампанія «Рэспект» падрыхтавала стыльныя касцюмы. Арганізацыя «Модны тракт» усім выпускнікам прэзентуе модны абутак маркі «Цэнтра». Прычоскі і макіяж выканаюць стылісты кампаніі «Рыў Гош Беларусь». Дарэчы, яны і правядуць падчас асноўнай урачыстасці майстар-клас па аквагрыме. Мадэльнае агенцтва «Kids Podium» прадэманструе подыумнае выступленне юных мадэляў у строях дзіцячага брэнда Tadushka. Штосьці з брэндавага адзення будзе перададзена дзецям-сіротам, якія прыедуць у сталіцу на святкаванні.

Святлана БАРЫСЕНКА

■ Дзённік настаўніка

ДЗІЦЯЧАЯ ЖОРСТКАСЦЬ — ШТО ЗА ЁЮ?

Апошнім часам у сродках масавай інфармацыі з'яўляецца шмат матэрыялаў аб беспрычиннай жорсткасці і нават садызме асобных маладых людзей... Часам затрыманыя злачынцы і самі не могуць толкам растлумачыць прычыну сваіх неадэкватных паводзін. Адно з апошніх злачынстваў — забойства ў Бабруйску школьніка двума падлеткамі, крыху старэйшымі за яго...

«Тэлебачанне вінаватае! — магчыма, скажуць некаторыя. — А яшчэ больш — інтэрнэт з яго крывавамі анлайн-гульнямі...»

Што ж, доля праўды ў падобных абвінавачваннях існуе, бо бясконцы крымінальныя серыялы і сапраўды празмерна перапаўнены жорсткасцю і гвалтам. Але ж садзісты і маньякі існавалі і раней, у тыя часы, калі пра інтэрнэт ніхто і не чуў, а па тэлебачанні адзін толькі пазітыў паказвалі...

Тады, можа, прычыны жорсткасці асобных маладых людзей трэба шукаць у дзяцінстве? Можа, ужо тады дарослым (і бацькам, і настаўнікам) трэба было б неяк насыражыцца і прыняць меры?

Вось толькі якія?

Уявіце сабе сітуацыю: дзіця злавіла матылька (жука, коніка) і пачынае адрываць яму лапкі. Павольна, па адной...

Ці можна разглядаць гэта як прыклад дзіцячай жорсткасці і нават садызму, які можа так страшна і непрадказальна развіцца ў будучыні? І тады замест матылька падлетак пачне мучыць і забіваць катоў і сабак, а там, глядзіш, і да людзей справа дойдзе...

І ўсё ж не будзем спырацца з высновамі. Магчымы тры варыянты таго, чаму дзіця мучае гэтак няшчаснае і ні ў чым не вінаватае насякомае.

Варыянт першы і самы бяскрыўдны: у сілу свайго ўзросту дзіця проста не разумее яшчэ, што матылёк (жук, конік) — жывая істота, якая таксама можа адчуваць боль. Для такога дзіцяці насякомае — гэтакава ж цацка, як скажам, мядзведзік з вершыка Агніі Барто, якому спачатку «адарвалі лапу», а потым яшчэ і на падлогу кінулі...

Другі варыянт не здаецца такім бяскрыўдным, як першы. Гэта калі дзіця добра разумее, што матылька балюча, але самога яго хтосьці перад гэтым моцна пакрыўдзіў. Адпомсціць свайму крыўдзіцелю маленькі чалавечак яшчэ не ў стане — вось ён і спаганяе ўсе дзіцячыя крыўды на безабароннай казюрцы, што зусім выпадкова падварнулася пад руку.

Гэты варыянт, паўтараю, не такі бяскрыўдны, як першы... Але самы жудасны варыянт нумар тры. Гэта калі дзіця ніхто не крыўдзіў і яго

добра разумее, што матылька балюча. І ўсё ж працягвае сваю нядобрую справу, бо адчувае нейкую своеасаблівую нездаровую асалоду ад болю і пакут іншай жывой істоты...

І што, з такога дзіцяці абавязкова павінен вырасці садзіст і забойца?

Існавала (ды і зараз яшчэ існуе) адна цікавая тэорыя аб дзіцяці як аб «чыстым папярочым аркушы», на які можна «запісаць» усё, што заўгодна. Запісалі штосьці станючае — і вырасце з немаўляткі добры і гуманны чалавек. А вось калі пачнуць на гэтым «аркушы» адмоўны тэкст выводзіць...

Цікавая тэорыя, што ні кажы. І, на жаль, памылковая. Бо часам і ў высокаадукаваных, чутых і на сто працэнтаў станючых бацькоў вырастаюць такія «дзеткі», што жах бярэ. І не заўсёды дзеці прапойцаў і дэбашыраў становяцца іх дакладнай копіяй, калі вырастаюць...

Тады, магчыма, мае рацыю зусім процілеглая тэорыя, згодна з якой нічога ад выхавання не залежыць. Усё добрае і дрэннае ў чалавеку закладзена ўжо ў самы момант яго нараджэння. І нават раней, на генным, маўляў, узроўні.

Усё там закладзена... Гэта значыць, і паталагічная схільнасць дзіцяці з самага маленства да жорсткасці, гвалту, садызму...

Таксама цікавая тэорыя. І таксама, відаць, не адлюстроўвае ісціну. А ісціна, пэўна ж, схавана дзесьці пасярэдзіне...

Бо з дзіцяці з жорсткім, напорыстым, нават агрэсіўным характарам (насамрэч закладзеным ужо на генным узроўні) можа вырасці, у залежнасці ад жыццёвых абставін і асаблівасцяў выхавання, і бязлітасны завадатар крывавай бандыцкай групоўкі, і... энергічны паспяховы адміністратар ці, скажам, бізнесмен. Альбо вядомы спартсмен, нават алімпійскі чэмпіён, бо ў многіх відах спорту без напору, азарту і здаровай агрэсіўнасці дабіцца сур'ёзных вынікаў проста немагчыма. У боксе, напрыклад, у барацьбе... Ці, скажам, у сучасных хакейных баталіях.

І ўсё ж які павінны рэагаваць дарослыя (бацькі, настаўнікі) на дзіцячую агрэсіўнасць, тым больш жорсткасць? Звяртаць увагу на ўсё гэта, вядома ж, трэба. І рэагаваць трэба, але адэкватна. Спакойна, уважана, абавязкова параіўшыся са спецыялістамі. Але ні ў якім выпадку не справаваць дзіцячую жорсткасць перамагчы жорсткасцю ўласнай. Нічога добрага з гэтага не атрымаецца, можаце мне паверыць.

Генадзь АҮЛАСЕНКА

ЗАВЕРЭНО

Департамент по ценным бумагам
Министерства финансов Республики Беларусь
Сушко С.А.
30.05.2014 г.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ДВАДЦАТЬ ШЕСТОГО ВЫПУСКА ООО «ЮНИВЕСТ-М»

1. Полное и сокращенное наименование эмитента (на белорусском и русском языках)
на белорусском языке: полное: Товарищества з абмежаванай адказнасцю «ЮНИВЕСТ-М»;
сокращенное: ТАА «ЮНИВЕСТ-М»;
на русском языке: полное: Общество с ограниченной ответственностью «ЮНИВЕСТ-М»;
сокращенное: ООО «ЮНИВЕСТ-М».

2. Место нахождения эмитента, телефон, факс, электронный адрес (e-mail)
Республика Беларусь, 220005, г. Минск, ул. Гикало, д. 3, телефон: (017) 2845954, телефон/факс: (017) 2845964, e-mail: uninvest_minsk@mail.ru.

3. Основные виды деятельности эмитента
Основной целью деятельности Эмитента является извлечение прибыли с последующим ее распределением между участниками.
В соответствии с Уставом Эмитент вправе в порядке, предусмотренном законодательством Республики Беларусь, осуществлять любые виды экономической деятельности, не противоречащие законодательству.

Отдельными видами деятельности, перечень которых определяется законодательными актами, Эмитент может заниматься только на основании специального разрешения (лицензии).
Эмитент осуществляет внешнеэкономическую деятельность в порядке, установленном законодательством Республики Беларусь.

4. Номера расчетного счета Эмитента, на который будут зачисляться средства, поступающие при проведении открытой продажи жилищных облигаций 26-го выпуска Эмитента (далее по тексту – облигации), наименование обслуживающего банка

Денежные средства при проведении открытой продажи облигаций будут поступать на счет Эмитента:

№ 3012407350019 (BYR), 3012407355014 (USD) в ЗАО Банк ВТБ (Беларусь) (адрес банка: г. Минск, Московская, 14), код 108;

№ 3012012370018 (BYR), 3012012370021 (USD) в ОАО «БПС-Сбербанк» (адрес банка: г. Минск, бульвар имени В.Мулявина, д.6) код 369.

5. Наименование периодического печатного издания, определенного Эмитентом для раскрытия информации, и сроки ее публикации

Бухгалтерская отчетность по итогам работы Эмитента за 2013 год и последующие годы подлежит публикации не позднее трех месяцев со дня окончания отчетного финансового года в газете «Звезда».

Информация о принятом решении о реорганизации или ликвидации Эмитента подлежит публикации в приложении к журналу «Юстиция Беларуси» не позднее 10 (Десяти) дней с момента принятия соответствующего решения.

Информация о возбуждении в отношении Эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) передается управляющим для опубликования в средствах массовой информации в течение 5 (Пяти) дней с момента получения им соответствующего судебного постановления.

Информация о внесенных изменениях в Проспект эмиссии подлежит публикации в газете «Звезда» не позднее 7 (Семи) дней с момента регистрации соответствующих изменений в Проспект эмиссии Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов.

6. Сведения о депозитарии, обслуживающем Эмитента

Депозитарием Эмитента является депозитарий ЗАО Банк ВТБ (Беларусь), код Депозитария – 016 (зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 07.10.1996 года, регистрационный номер 57), расположенный по адресу: Республика Беларусь, 220007, г. Минск, ул. Московская, 14, действующий на основании специального разрешения (лицензии) на право осуществления профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам № 02200/5200-1246-1077 Министерства финансов Республики Беларусь от 26.03.1997 года (Срок действия лицензии – до 29.07.2022 года).

7. Размер уставного фонда Эмитента

Уставный фонд Эмитента сформирован полностью в размере, предусмотренном Уставом: 20 512,82 (Двадцать тысяч пятьсот двенадцать, 82/100) доллара США.

8. Дата, номер государственной регистрации Эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего

Общество с ограниченной ответственностью «ЮНИВЕСТ-М» создано в результате реорганизации Иностранного частного унитарного производственно-торгового предприятия «ЮНИВЕСТ-М» ООО «ЮНИВЕСТ Консалтинг энд Трейдинг ГмбХ» (ИП ЮНИВЕСТ-М), зарегистрированного 16.04.2012 г. в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 800009861, с местом нахождения по адресу: 220005, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Гикало, д. 3, и является пре-емником прав и обязанностей последнего.

9. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии облигаций

С более подробной информацией и проспектом эмиссии облигаций можно ознакомиться в течение срока размещения по адресу: ежедневно в рабочие дни (кроме воскресенья) с 09-00 до 19-00 по адресу: г. Минск, ул. Скрыганова, 2. Ознакомившееся лицо имеет право читать и делать выписки из предоставляемых в соответствии с настоящим пунктом документов.

10. Форма выпуска и вид облигаций, объем эмиссии, количество, серия, номера:

Форма выпуска и вид облигаций	Жилищные, бездокументарные, именные, неконвертируемые
Объем эмиссии	30 500 000 000 (Тридцать миллиардов пятьсот миллионов) белорусских рублей
Количество облигаций	5 000 (Пять тысяч) штук
Серия, номера облигаций	ЮН-26, № 000001-005000

11. Номинальная стоимость и цель выпуска облигаций

Номинальная стоимость одной облигации составляет 6 100 000 (Шесть миллионов сто тысяч) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный 1 (Одному) метру квадратному общей площади квартир в строящемся объекте жилищного строительства: «Район жилой застройки в границах ул. Кальварийская – ул. Скрыганова – железная дорога». Многоквартирные жилые дома №№6а, 6б, по генплану с размещением административных помещений (без внеплощадочных инженерных сетей)» (далее – Объект жилищного строительства).

Общий эквивалент номинальной стоимости облигаций составляет 5 000 (Пять тысяч) квадратных метров.

Эквивалент номинальной стоимости облигаций не подлежит изменению в течение срока обращения облигаций настоящего выпуска.

Открытая продажа облигаций осуществляется по договорной цене, определяемой Эмитентом в зависимости от рыночной ситуации на момент продажи.

Выпуск облигаций осуществляется в целях финансирования затрат, связанных с созданием объекта жилищного строительства, а именно: «Район жилой застройки в границах ул. Кальварийская – ул. Скрыганова – железная дорога». Многоквартирные жилые дома №№6а, 6б, по генплану с размещением административных помещений (без внеплощадочных инженерных сетей)», в т.ч. для хозяйственной деятельности Эмитента, связанной с выполнением им функций застройщика.

Эмитент использует средства, полученные от размещения облигаций, в соответствии с целями их выпуска.

12. Период проведения открытой продажи облигаций и сведения об обеспечении исполнения обязательств

Датой начала открытой продажи облигаций является 30 мая 2014 года.

Датой окончания открытой продажи облигаций является 26 марта 2016 года.

Исполнение обязательств по облигациям обеспечивается поручительством. Договор № 157/14 о предоставлении поручительства от 02 мая 2014 г. заключен с Иностранным обществом с ограниченной ответственностью «Юнис Ойл» (УНП – 190638719; место нахождения: 220050, Минск, ул. Карла Маркса, д.15, комн.103) (далее – поручитель). Сумма поручительства, в пределах которой поручитель отвечает перед владельцами облигаций в рамках данного выпуска облигаций составляет 30 500 000 000 (Тридцать миллиардов пятьсот миллионов) белорусских рублей.

13. Место и время проведения открытой продажи облигаций

Срок обращения облигаций устанавливается с 30 мая 2014 года по 31 марта 2016 года включительно и составляет 671 календарный день.

До момента покупки облигаций покупатели должны заключить с Эмитентом договор в простой письменной форме, предусматривающий обязательство Эмитента по строительству жилых помещений владельцам облигаций.

Для приобретения облигаций покупатели могут обратиться в офис продаж Эмитента, начиная с даты начала открытой продажи, ежедневно в рабочие дни (кроме воскресенья) с 09-00 до 19-00 по адресу: г. Минск, ул. Скрыганова, 2.

14. Дата начала погашения облигаций
Датой начала погашения облигаций является 31 марта 2016 года.

15. Дата и номер государственной регистрации облигаций

Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 30.05.2014 года
Регистрационный номер: 5-2000-02-2165.

Генеральный директор ООО «ЮНИВЕСТ-М» Здобнов Владимир Николаевич
Главный бухгалтер ООО «ЮНИВЕСТ-М» Шатровская Наталья Алексеевна

ПРАВИЛА СПРАВЕДЛИВОСТИ

На полях саммита в Астане между Беларусью и Россией были подписаны протокол о внесении изменений в соглашение о порядке уплаты и зачисления вывозных таможенных пошлин при вывозе за пределы таможенной территории Таможенного союза нефти сырой и отдельных категорий товаров, выработанных из нефти, и протокол о внесении изменений в соглашение о мерах по урегулированию торгово-экономического сотрудничества в области экспорта нефти и нефтепродуктов. Оба документа с белорусской стороны подписал член Президиума Совета Министров Беларуси Сергей Румас. Зафиксировано, что с 2015 года в бюджете Беларуси будет оставаться \$1,5 млрд от вывозных таможенных пошлин. В дальнейшем с 2016 года стороны могут вернуться к пересмотру этой цифры в большую сторону. Что касается поставок нефти, то Беларусь на период до 2025 года, когда должен быть сформирован единый рынок нефти и нефтепродуктов, будет обеспечена нефтью для полной загрузки нефтеперерабатывающих заводов. Стороны также с 2021 года могут вернуться к увеличению этих объемов, если в Беларуси будут модернизированы либо созданы новые мощности по нефтепереработке.

СОЮЗНОЕ ГОСУДАРСТВО — ФЛАГМАН ЕВРАЗИЙСКОЙ

Об этом заявил председатель Комитета Госдумы по делам СНГ, евразийской интеграции и связям с соотечественниками, председатель научно-консультативного совета Парламентского собрания Союза Беларуси и России Леонид Слуцкий.

«Союзное государство является флагманом той самой евразийской интеграции, которая сейчас охватывает и Россию, и Беларусь. 29 мая в Астане подписан всеобъемлющий Договор о создании Евразийского экономического союза. Это тот самый договор, который трем парламентам — Беларуси, России и Казахстана — предстоит ратифицировать, и он, надеюсь, вступит в силу 1 января 2015 года», — отметил Леонид Слуцкий.

РЕГИОНАЛЬНОЕ ИЗМЕРЕНИЕ

Сотрудничество в рамках ЕАЭС даст возможность организовать на территории Псковской области совместный белорусско-российский бизнес, который будет интересен не только области и Беларуси, но и далеко за пределами евразийской зоны.

О таких перспективах сотрудничества заявил вице-губернатор Псковской области Сергей Перников. Он отметил, что регион готов к участию в новом экономическом интеграционном объединении, так как в рамках Таможенного союза уже выработана основа для нового взаимодействия. «У нас уже отсутствуют границы, таможенные режимы, что способствует свободному перемещению товаров. Вместе с тем, мы в первую очередь заинтересованы в том, чтобы это был обмен товарами, произведенными на территории государств — членов ТС. Чтобы не получилось так, что под видом продукции из Казахстана, РБ или РФ распространялись товары из третьих стран. Это нарушит торговый баланс, в том числе в Псковской области, относительно позиции РФ по импорту».

№ 5 Суббота 31 мая 2014 года

Для читателей Беларуси, Казахстана, России

Выходит 1 раз в месяц

Издается с 26 апреля 2014 года

Работа только начинается...

ФОТО БЕЛТА

Исторический документ — договор о Евразийском экономическом союзе — на заседании Высшего Евразийского экономического совета на уровне глав государств в Астане подписан.

Президент Беларуси Александр Лукашенко подчеркнул, что новый договор — это тот глобальный документ, с появлением которого связаны большие надежды не только у стран-участниц, но и у ряда других государств евразийского пространства, многие из которых готовы присоединиться к интеграционному проекту.

«Беларусь всегда занимала открытую позицию, четко формулировала свои цели, задачи в рамках евразийской интеграции. Наши приоритеты известны, мы это искренне и честно объявляли. Мы готовы к последовательному, обязательному движению на пути полной реализации договоренностей, достигнутых в ходе очень непростого переговорного процесса», — заявил Александр Лукашенко.

О глобальности документа говорил и российский Президент Владимир Путин: «Подписанный договор имеет действительно эпохальное, историческое значение, открывает самые широкие перспективы для развития экономик и повышения благосостояния граждан наших стран». По мнению российского лидера, страны — участницы евразийской интеграции, переходят на принципиально новый уровень взаимодействия, создают общее пространство со свободным перемещением товаров, услуг, капиталов и рабочей силы. «По сути, мы формируем крупнейший единый рынок на пространстве СНГ (свыше 170 миллионов человек) с огромным производственным, научным и технологическим потенциалом, колоссальными природными ресурсами», — уверен Владимир Путин. Заявления Президента Республики Казахстан Нурсултана Назарбаева после подписания договора журналисты ждали с особым вниманием:

казахстанский лидер не только хозяин исторического саммита. Он давний и последовательный инициатор евразийской интеграции, и его слово — это всегда веский аргумент в политическом и экономическом межгосударственном диалоге. «Мы объединяем свои экономические потенциалы во благо процветания наших народов, — подытожил Нурсултан Назарбаев. — Мировой опыт показывает, что интеграция — это прежде всего долгосрочные стабильные условия для развития экономики, новые возможности для благополучия граждан. ЕАЭС мы видим открытым

Теперь нам предстоит доказать себе и всему миру необходимость, жизнеспособность евразийской интеграции.

экономическим сообществом, органично вплетенным в глобальные связи как надежный мост между Европой и растущей Азией». Еще Назарбаев отметил, что подписание договора — это только начало большого пути, большой работы. Теперь нам предстоит доказать себе и всему миру необходимость, жизнеспособность евразийской интеграции. Об этом, к слову, после обсуждения пунктов повестки дня в узком составе уже в присутствии Президентов Армении и Кыргызстана Сержа Саргсяна и Алмазбека Атамбаева лидеры стран ТС говорили без особой озабоченности, но с пониманием всей серьезности ситуации. Серж Саргсян подчеркнул нацеленность Армении на скорейшее подписание договора о присоединении к договору о Евразийском экономическом союзе, чтобы уже с 2015 года стать полноправным его членом. Алмазбек Атамбаев тоже заявил, что интеграция в Таможенный союз и в последующем в ЕАЭС для Кыргызстана — осознанное решение и важнейшее направление экономической политики.

Между тем, с утверждением Нурсултана Назарбаева о том, что интеграция сама по себе не гарант идеальной жизни, трудно не согласиться. Да, впереди новые трудности, вызовы и задачи. Мировая экономика сегодня развивается так, что логично ждать некоторого «проседания» и национальных экономик стран — участниц ЕАЭС. И вот здесь, как предостерегает Назарбаев, не стоит заикливаться на цифрах, если взаимная торговля будет развиваться не теми темпами, на которые мы вправе рассчитывать. Реакция на все вызовы может и должна быть одна — двигаться вперед. «Мы должны быть готовы вместе решать любые вопросы, общими усилиями преодолевать все кризисы», — хозяин саммита излучал спокойную уверенность. Слова о трудностях понятны. Ведь решение ряда проблемных вопросов экономического сотрудничества отнесено на отдаленные сроки. Причем они касаются именно взаимной торговли между государствами — членами ЕАЭС. Об этом и в Астане и назавтра в Минске говорил Александр Лукашенко. Экономический евразийский союз он назвал «основой политического, военного и гуманитарного единства в будущем», тем самым сделав новую заявку для ЕАЭС. Ведь до недавнего времени стороны подчеркивали, что рассматривают его только лишь как экономический союз. «Мы с Россией и Казахстаном — участники совместного равноправного процесса, и если будем взваливать что-то на плечи друг друга, то это тоже на равноправной основе. Это наш дружеский союз», — подчеркнул Александр Лукашенко. Насколько серьезны намерения сторон, стало ясно на следующий день: 30 мая белорусский лидер заявил на встрече с главами правительств государств — участниц СНГ, что уже в октябре Минск примет саммиты СНГ и ЕАЭС на уровне глав государств.

Повестка дня

Своя роль в мире

Встреча глав государств — участников Таможенного союза в Астане и подписание Договора о Евразийском экономическом союзе — это значительный шаг на пути евразийской интеграции.

Понятно, что компромиссы, которые на первых порах при сближении достаточно разных экономических моделей неизбежны, способны формировать новые политические условия для взаимоотношений государств — участников образования. Свои принципиальные интересы в интеграционном объединении есть у каждой страны. Для Беларуси они обусловлены структурой экономики и недостаточной обеспеченностью ресурсами.

Один из ключевых вопросов существования и развития интеграционного проекта — это обеспечение равных условий на рынке ЕАЭС для хозяйствующих субъектов государств-членов. Затем — развитие кооперационных связей в промышленном производстве на взаимовыгодной основе. Как движение вперед Минск рассматривает необходимость формирования условий для освоения высокотехнологичных производств, повышения их локализации, снижения стоимости сырья и материалов.

ЕАЭС не может быть привлекательным итерационным объединением, если в нем не будет обеспечено формирование общего рынка транспортных услуг, хотя бы и поэтапно. Минск настаивает на проведении скоординированной энергетической политики, осуществлении поэтапного формирования общих энергетических рынков. Для Беларуси, с ее открытой экономикой и недостаточными сырьевыми ресурсами, этот вопрос выглядит как наиболее принципиальный. К слову, эта позиция находит понимание и у сторонних экспертов: они сходятся во мнении, что Беларусь в этой своей принципиальности права и последовательна. Тем более, что минимум изъятий — это максимальное следование букве и духу евразийской интеграционной политики.

Минск участвует в интеграционном проекте на основе незыблемых принципов равноправия и учета интересов всех договаривающихся сторон. Договариваться всегда непросто, поэтому по пути интеграции мы продвигаемся настолько быстро, насколько нам позволяют это делать наши экономики. Но дорогу осилит идущий: по некоторым чувствительным позициям уже приняты соответствующие решения. Ну а по наиболее острым вопросам сформированы переходные периоды, часть вопросов решено регулировать в двустороннем формате.

Такой формат вообще характерен для интеграционной кооперации. Общий рынок и «четыре свободы» создают новые

фото БЕЛТА

возможности для кооперации и межгосударственного разделения труда. Например, Минск и Москва реализуют взаимовыгодные долгосрочные проекты в различных сферах.

Самый яркий и крупный — строительство Белорусской АЭС. Согласно плану, первый блок АЭС должен быть введен в 2018 году, второй — не позднее 2019 года. Основным партнером Республики Беларусь в проекте по строительству АЭС — российская компания «Атомстройэкспорт». Крупные металлургические заказы размещены на российских предприятиях и в Украине. На прошедшем Петербургском экономическом форуме подписан меморандум между белорусским «Нафтаном» и Сбербанком России об инвестировании 2 млрд евро в строительство нового комплекса по производству терефталевой кислоты.

Минимум изъятий — это максимальное следование букве и духу евразийской интеграционной политики.

Предприятие будет работать прежде всего для рынка Таможенного союза. Терефталевая кислота является одним из важнейших химических продуктов для производства полиэфирных волокон, полиоксадиазолов, полибензимидазолов, алкидных смол. Терефталевая кислота обладает большой прочностью, относительно высокой термостойкостью. Ее высокие диэлектрические характеристики позволяют применять полиэфирные материалы для производства шинного корда, транспортных лент, приводных ремней, парусов, пожарных рукавов, электроизоляционных и других материалов. Из полиэфирных волокон (лавсан, терилен, дакрон) можно получать разнообразные материалы. Его длинный ворс, напоминающий мех, подходит для пошива пальто, курток, ковриков для ванной или мягких игрушек, а грубое прочное волокно пригодное для изготовления клиновых ремней, пожарных рукавов и ковровых покрытий. Так что белорусское сырье даст возможность выпускать различные виды продукции предприятиям ЕАЭС, не прибегая к услугам сторонних поставщиков. Таможенный союз и Единое экономическое пространство

открыты для присоединения других государств, разделяющих цели и принципы Евразийского экономического союза и готовых к их реализации. Так, например, в настоящее время проводится работа по вопросу присоединения Кыргызской Республики, Республики Армения к евразийскому интеграционному проекту. В этих целях разработан план мероприятий («дорожная карта») по присоединению Кыргызской Республики к Таможенному союзу Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации. В декабре 2013 года утверждена «дорожная карта» по присоединению Республики Армения к ТС и ЕЭП Республики Беларусь, Республики Казахстан и Российской Федерации. Формат Таможенного союза и в дальнейшем ЕЭАС предполагает открытость: подключение к проекту евразийской интеграции может осуществляться в различных формах. Здесь принципиальным видится иное — присоединение предполагает принятие на себя всех обязательств, которые сформированы и применяются его участниками в части обеспечения свободного движения товаров, услуг, капиталов и рабочей силы. Закономерен вопрос, которым задаются некоторые аналитики и в Минске, и в Москве, и в Астане. А насколько «тройке» выгодно вхождение в проект новых участников, насколько либерализация торговли стран-членов ТС/ЕЭП с внешнеторговыми партнерами отвечает интересам нашего объединения? Ответ, в общем-то, на поверхности: взаимная торговля, особенно продуктами с высокой добавленной стоимостью, способность предложить внешним рынкам конкурентный или уникальный товар — это выгода и авторитет на международной арене. К слову, новые экономические возможности Таможенного союза и ЕЭП заинтересовали не только страны-соседки. Ряд государств и межгосударственных экономических союзов ближнего и дальнего зарубежья высказали свою заинтересованность в создании зоны свободной торговли со странами «тройки». Так что партнерам по интеграционному союзу и потенциальным участникам предстоит формировать не только общий рынок ЕАЭС, но и заниматься поиском своего — достойного — места в мировой экономике многополярного мира.

Лариса РАКОВСКАЯ.

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Чокан ЛАУМУЛИН,
казахстанский аналитик, публицист,
исследователь
в Кембриджском университете

Подписание договора о создании ЕАЭС и вступление в силу договора о совместной системе ПВО в ряду множества других шагов создали защитный «зонтик» над Казахстаном, который в свете китайско-российского сближения становится чуть ли не ключевой страной Евразийского союза. Теперь в мире совместными усилиями евразийских государств создан новый центр силы. Однако его ахиллесовой пятой является внутренняя политика, еще не полностью настроенная на решение вопросов развития такого уровня и такой глобальной постановки задач. Следующим логическим шагом будет вопрос обуздания коррупции и создания условий для развития науки, высоких технологий и новых наукоемких производств, призванных сделать Евразийский союз настоящим лидером уже начавшейся третьей индустриальной революции. Время и ситуация работают на нас.

Юрий КРУПНОВ,
председатель
Наблюдательного совета
Института демографии, миграции
и регионального развития РФ

Создание Евразийского экономического союза — это прекрасно. Но как использовать формирование единого рынка на благо наших экономик — это вопрос все еще открытый. Один из важнейших аспектов здесь — как, за счет чего увеличить товарооборот между членами Таможенного союза? На мой взгляд, это нужно сделать за счет увеличения в сотни раз объемов производства в наших странах, за счет реиндустриализации, включающей как новые прорывные производства, так и импортозамещение. Иначе, если мы будем просто реимпортировать чужую продукцию, товарооборот увеличивать бессмысленно и даже вредно. В основе этой неоиндустриальной революции, которую нужно произвести, должны стоять главные сквозные евразийские корпорации. И прежде всего, в сфере машиностроения.

Владимир ГУТЕНЕВ,
первый заместитель председателя
комитета Государственной Думы РФ
по промышленности

Подписание договора ЕАЭС — долгожданное и грандиозное событие в истории не только России, Казахстана и Беларуси, а также многих стран, которые входят в ближайшее российское окружение. Закрепление формата такой тесной интеграции, учитывая современные геополитические условия с двойными стандартами евроатлантистов, является важным не только для развития экономики, но и для независимости всех наших стран. Можно иметь собственную автомобильную промышленность и рынок объемом 80 миллионов человек, можно иметь собственную легкую промышленность и рынок в 30 миллионов, но для мощного судостроения и космического комплекса емкость рынка должна быть не менее 250-300 миллионов. Только так можно претендовать на внешнюю экспансию.

Юрий ШЕВЦОВ,
директор Центра по проблемам
европейской интеграции, Беларусь

В 2015 году у нас президентские выборы, и ясно, что они легкими не будут. Они будут проходить в тени украинских событий, и можно ожидать чего угодно. Раз экспортные пошлины от нефтепродуктов остаются в белорусском бюджете и поддержат золотовалютные резервы, это означает почти на 100%, что Беларусь пройдет этот трудный предвыборный период без катаклизмов в экономике. Да, конечно, есть проблема больших проектов и участия Беларуси в них. Здесь возможна дискриминация. Прежде всего, речь идет о том, что в больших проектах распределение долей акционеров идет в зависимости от вклада акционеров. И может получиться так, что Беларусь собственность вложит, а реального эффекта иметь не будет. Но этот момент теоретически преодолим, и в целом я считаю, что для Беларуси в этом договоре больше плюсов, чем минусов.

Ерлан ИДРИСОВ:

«СОЗДАНИЕ ЕАЭС НЕ ИМЕЕТ АЛЬТЕРНАТИВЫ»

Казахстан, как и Беларусь, заявляет о многовекторности своей внешней политики. Республика Казахстан укрепляет сотрудничество и с Западом, и с Таможенным союзом, налаживает связи с Азиатско-Тихоокеанским регионом. О том, каким образом Астана планирует проводить сбалансированное сотрудничество, удовлетворяющее интересам партнеров и западного, и восточного направления, мы говорим с министром иностранных дел Республики Казахстан Ерланом ИДРИСОВЫМ.

— Действительно, наша внешняя политика основана на принципах многовекторности, — подтверждает глава казахстанского внешнеполитического ведомства. — Сбалансированное сотрудничество, удовлетворяющее интересам партнеров и западного, и восточного направления, мы намерены проводить на основе общности интересов по реагированию на наиболее насущные вызовы безопасности и в экономике, в других сферах, исходя прежде всего из своих субстантивных интересов.

В новой Концепции внешней политики мы акцентировано выделили приоритет Центральной Азии и наших соседей, потому что нашим выбором является региональное партнерство и сотрудничество. Мы будем стремиться стимулировать кооперационные интеграционные связи в Центральной Азии. В практическом плане это предполагает более активные связи на всех уровнях, поиск экономических ниш взаимодействия, открытие возможности для роста торговли, движения товаров, рабочей силы, услуг. Нашим естественным приоритетом продолжают оставаться отношения с Россией и Китаем. Мы исходим из очень простого посыла в отношении наших двух крупных соседей: мы хотели бы, чтобы их развитие было непрерывным, поступательным, стабильным, что будет благоприятно сказываться на нашем собственном развитии. В этом заключается простая формула успеха наших отношений с этими приоритетными партнерами.

Учитывая, что Азиатский континент превращается в главную площадку глобальных международных отношений XXI века как по своему экономическому потенциалу, так и по степени влияния на мировую политику, Казахстан наращивает свои усилия по активизации всестороннего сотрудничества со странами Азии.

Запад — Европа и США — были и всегда будут нашими сильными партнерами. У нас с ними развиваются стратегические отношения. Европейский союз сегодня наш крупнейший экономический

партнер, но самое важное, что Запад продолжает оставаться источником инноваций, которые мы будем стремиться внедрять в нашей стране. Отношения с Западом для нас всегда будут иметь особую ценность, и мы исходим из того, что это сотрудничество отвечает долгосрочным целям Стратегии-2050.

Хотел бы отметить и многосторонний аспект внешней политики. Казахстан — активный сторонник и участник международных организаций. Последние события, как отмечает Президент Нурсултан Назарбаев, четко показали: мир однозначно стал многополярным, многосторонний формат взаимодействия стран, с учетом глобализации и общности задач, выводит нас на необходимость усиления нашей работы в области внешней политики. Поэтому Казахстан продолжит активно применять эту форму дипломатии, будучи чле-

Мир стал многополярным и диктует многосторонний формат взаимодействия стран.

ном ООН, СНГ, СВМДА, ОДКБ, ШОС, ОБСЕ, ССТГ и других организаций. Современный мир без многосторонней дипломатии немислимы, поэтому Казахстан занимает там активную позицию, что подтверждается примерами последних лет, включая наше председательство в ОБСЕ, ШОС, ОИС и так далее. Ярким примером нашего движения по пути многосторонней дипломатии является заявка на непостоянное членство в Совете Безопасности ООН на 2017–2018 годы — сейчас мы ведем активную работу по избранию в этот орган от азиатской группы стран.

— Ерлан Абиляфизович, многовекторная политика позволяет Казахстану реализовывать национальные интересы, или в ближайшее время Казахстан может отдать предпочтение следованию определенному курсу политики?

— Казахстан активный участник международного сообщества и, конечно, зависим от процессов, происходящих в нем. Учитывая это обстоятель-

Родился 28 апреля 1959 г., окончил Московский государственный институт международных отношений (международные экономические отношения), Дипломатическую академию Министерства иностранных дел СССР (история внешней политики и международных отношений). Владеет английским, хинди, урду, французским языками.

На дипломатической службе с июля 1985 года. С июля 2007 — Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Казахстан в Соединенных Штатах Америки. С июля 2007 года по июль 2012 года — Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Казахстан в Федеративной Республике Бразилия по совместительству.

С 28 сентября 2012 года — министр иностранных дел Республики Казахстан.

ство, внешняя политика нашей страны не может не быть прагматичной. Речь о необходимости создания благоприятных внешних условий для успешной реализации Стратегии «Казахстан-2050», достижения высокого уровня жизни населения, укрепления единства многонационального общества, правового государства и демократических инсти-

тутов, реализации прав и свобод человека.

С учетом современных реалий в мире, глубоких перемен, я даже сказал бы — изменением архитектуры всего мироопорядка, внешняя политика Казахстана требует модернизации. Вместе с тем, преемственность внешнеполитического курса и принципы внешней политики Казахстана, такие как многовекторность, сбалансированность, прагматизм и твердое отстаивание национальных интересов, остаются неизменными. Определяя приоритетные и периферийные направления развития, мы, конечно, объективно оцениваем и собственные ресурсы.

Сейчас, как сказал наш президент, мы находимся на историческом рубеже — 29 мая состоялось подписание Договора о создании Евразийского экономического союза. В последнее время на фоне украинского кризиса, введения санкций в отношении России, часто задавались вопросы о целесообразности подписания Договора. Хочу особо отметить, что эти события

не влияют на евразийский интеграционный процесс, он будет продвигаться.

Создание Евразийского экономического союза не имеет альтернативы с точки зрения перспектив для роста и процветания наших стран в рамках единого рынка.

— Одним из основных вызовов Таможенному союзу является обеспечение безопасности внешних границ. Это показал пример Украины и ситуация Афганистана, которая сложится после вывода коалиционных войск. В обоих случаях пересекаются задачи ОДКБ, НАТО и ОБСЕ. Казахстан имеет членство и в ОБСЕ, и в ОДКБ. Каковы, на ваш взгляд, пути взаимодействия этих организаций? Возможно ли диалог и принятие конкретных мер с целью стабилизации обстановки?

— В условиях отсутствия видимых результатов, направленных на разрешение кризиса в Украине, стороны приходят к пониманию более активного задействования возможностей ОБСЕ. Как известно, ОБСЕ предложена «дорожная карта» по урегулированию кризиса, действует мониторинговая миссия Организации, для наблюдения за выборами президента Украины направлялись наблюдатели. Со своей стороны Казахстан оказывает поддержку этим усилиям. Так, в состав миссии ОБСЕ по наблюдению за выборами вошли и наши представители от парламента и Министерства иностранных дел.

В целом мы исходим из того, что, несмотря на

существующие региональные проблемы и противоречия, главный ответ угрозам и вызовам — диалог и согласование мер доверия по проблемам безопасности. И здесь важна близость стоящих перед ОДКБ и ОБСЕ задач в области обеспечения коллективной безопасности и борьбы с транснациональными угрозами и вызовами.

ОДКБ и ОБСЕ ведут диалог по широкому кругу вопросов, осуществляется взаимодействие, эти международные структуры совместно оказывают содействие в постконфликтном обустройстве Афганистана, борьбе с терроризмом и нарко-трафиком, сотрудничают по военно-политическим аспектам.

В контексте предстоящего вывода коалиционных сил из Афганистана в 2014 году особую роль сыграют новые инициативы по совместным проектам в области безопасности, которые повысят стабильность и безопасность на пространстве двух организаций.

В частности, значительный потенциал ОБСЕ мы видим в таких аспектах, как оказание экспертной помощи в борьбе с наркотиками и нелегальной миграцией, подготовка полицейских кадров, уничтожение взрывчатых веществ. Полагаем важным проводить четкую координацию в рамках многостороннего механизма взаимодействия ОБСЕ с ООН и другими региональными объединениями, включая ОДКБ, по урегулированию афганского вопроса и реализации проектов, что исключило бы возможное дублирование реализуемых программ.

В этой связи хотел бы отметить важность сотрудничества ОБСЕ с такими платформами как ОДКБ, СВМДА и «Стамбульский процесс». Как подтвердила 3-я Министерская встреча в рамках Стамбульского процесса (26 апреля 2013 г., Алматы), только тесная координация наших усилий позволит достичь видимых результатов.

Азиатский континент превращается в главную площадку глобальных международных отношений XXI века.

Ни одно государство или организация не могут в одиночку противостоять существующим и новым угрозам. Поэтому мы хотим наладить реальный продуктивный диалог между организациями евразийского пространства — ОБСЕ, НАТО, ОДКБ, ШОС, СВМДА, — который бы учитывал взаимные инте-

рессы и обеспокоенность сторон, создал синергию усилий для совместного решения проблем безопасности на евразийском пространстве.

Кроме того, хотел бы подчеркнуть, что вопросы внешнеполитической координации государств — членов ОДКБ, в том числе и взаимодействие с международными и региональными структурами, находятся в центре внимания Совета министров иностранных дел организации.

— Стратегия-2050 — это амбициозные задачи по вхождению Казахстана в тридцатку самых развитых стран мира. Как может сказаться членство в Евразийском союзе на достижении этой цели? Как Казахстан относится к расширению Таможенного союза?

— Именно Казахстан является инициатором экономической интеграции на евразийском пространстве. В марте 2014 года исполнилось 20 лет с того момента, как глава государства выступил в МГУ им. М. Ломоносова с модальным проектом Евразийского экономического союза.

Созданный в 2010 году Таможенный союз открыл новые возможности для развития отдельных секторов экономики, прежде всего, за счет создания единого рынка ТС с численностью более 170 млн человек. По оценкам экспертов, до 2030 года три страны получат дополнительный рост ВВП на 25 процентов, т. е. более 600 миллиардов долларов. Положительным результатом интеграции в ТС и ЕЭП явилось развитие несырьевого сектора экономики и привлечение иностранных инвестиций.

Казахстан не ограничивается рамками евразийской интеграции. Наша страна открыта для участия и в других организациях для дальнейшего развития экономики и повышения благосостояния населения страны.

Большой интерес к проекту экономической интеграции проявили еще два государства. Кыргызстан изъявил желание присоединиться к Таможенному союзу, а Армения желает вступить сразу же в Евразийский экономический союз. Между тем 24 декабря 2013 года в Москве на заседании Высшего Евразийского экономического совета на уровне глав государств Президент Н. Назарбаев отметил, что мы выступаем за дальнейшее расширение союза. Мы — не замкнутая организация, эта организация создается не против кого-то.

Интервью провел Арсений СИВИЦКИЙ.

УКРАИНА: ЧТО НОВОГО СМОЖЕТ ПРИВНЕСТИ В ПОЛИТИКУ ИЗБРАННЫЙ ПРЕЗИДЕНТ?

Украина в настоящее время продолжает переживать полномасштабный кризис. По мере своего развития он приобретает все новые оттенки. Поочередно в центре внимания оказываются проблемы территориального, экономического и военного характера. Нерешенность этих вопросов вызывает крайнюю напряженность в мировом сообществе и подталкивает стороны, вовлеченные в украинский конфликт, к новым политическим действиям, направленным на защиту своих интересов. В итоге больше всего страдают интересы самой Украины. И именно Киеву рано или поздно придется решать все накопившиеся проблемы.

Сегодня перспективы Украины экспертное сообщество во многом связывает с личностью новоизбранного президента Петра Порошенко.

THE NATIONAL INTEREST

Издание **The National Interest** в статье «**Может ли Петр Порошенко спасти Украину?**» утверждает, что победа Порошенко вряд ли приведет к изменениям, потому что Украина уже изменилась. Она лишила традиционный политический класс — «олигархат», включая Порошенко и всех его основных конкурентов — устойчивого основания, на котором они могли бы проводить интересующую их политику.

Ключевые фигуры, такие как Порошенко, Тимошенко и Яценюк, являются остатками прежнего режима, поскольку хорошо известно, что при нем они обладали личным богатством и привилегиями, независимо от своего актуального нахождения во власти, отмечает

автор статьи. Более маргинальных деятелей, особенно националистов типа Олега Тягнибока, Дмитрия Яроша и Олега Ляшко, украинские олигархи смогут либо «кооптировать», либо раздавить». Либо же эти люди могут занять настолько непримиримую и жесткую позицию, что от них отвернутся американцы, европейцы и даже большинство украинцев.

Однако трудно понять, каким образом будущее правительство в Киеве, состоящее из таких фигур, сможет завоевать доверие ветеранов Майдана или договориться с юго-восточными регионами, сочувствующими им людьми и теми, кто отвергает легитимность украинского государства как такового. А уж тем более, как ему удастся примириться одновременно и с теми, и с другими.

Slate.fr

На некоторые факты биографии Петра Порошенко проливает свет французское издание **Slate.fr**.

В 2000 году он создал собственное движение «Солидарность», а год спустя принял участие в формировании Партии регионов.

В 2002 году он занял пост председателя бюджетного комитета Рады, а через два года профинансировал избирательную кампанию Виктора Ющенко и на личные средства поддержал «оранжевую революцию». Новая власть наградила Петра Порошенко на значением на пост секретаря Совета национальной безопасности и обороны Украины.

В сентябре 2005 года на его счет возникли подозрения в причастности к коррупционному делу о строительстве в парке в центре Киева. Прокурор закрыл следствие, но Порошенко все равно лишился должности. Год спустя он вернулся в Раду и возглавил комитет по финансам и банковской деятельности, а затем стал председателем совета Национального банка Украины.

Приход к власти Виктора Януковича не ознаменовал собой конец его карьеры. В октябре 2009 года Порошенко назначили министром иностранных дел. Он проработал год в этой должности, переместился в кресло

министра экономического развития и торговли, чтобы «работать над сближением Украины с ЕС». После избрания депутатом в 2013 году был вынужден отказаться от министерского портфеля и вошел в комитет по вопросам европейской интеграции.

Когда украинцы вышли на улицы с протестом против политики Януковича, он уже не занимал никаких должностей в правительстве. И стал первым олигархом, который открыто поддержал Евромайдан и предоставил ему финансовую помощь.

LE HUFFINGTON POST
EN ASSOCIATION AVEC LE GROUPE Le Monde

Le Huffington Post, в свою очередь, упоминает те проблемы, которые предстоит решить новому президенту Украины. Главные из стоящих перед страной задач обозначены в статье «**Первый шаг к новой Украине?**» и выглядят следующим образом:

— формирование правительства «национального единства», которое будет представлять весь спектр существующих в стране политических сил: от гражданских течений Майдана до радикальных групп;

— прозрачное построение блоков в Раде: сегодня говорят о досрочных парламентских выборах осенью 2014 года;

— определение места олигархов и ограничение их влияния в политике и экономике;

— проведение обозначенных во время круглых столов реформ,

которые чрезвычайно важны, если Украина хочет взять свое будущее в собственные руки;

— решение вопроса децентрализации власти на востоке страны, от расширенной автономии некоторых регионов до предложенной Москвой «федерализации»;

— рациональное построение отношений с Россией с одной стороны и с НАТО и Европейским союзом с другой;

— экономическое выживание страны на фоне политики жесткой экономии в связи с условиями помощи МВФ и соблюдением критериев соглашения об ассоциации с ЕС.

Но самое главное — это, конечно же, поддержка нового проекта со стороны народа, которую должен обеспечить избранный президент. Семь месяцев уличной демократии, сакральное представление революции в коллективном сознании, потеря не только Крыма, но и востока страны — все это только увеличивает ожидания и надежды людей.

Многие аналитики перед выборами называли Петра Порошенко компромиссным кандидатом. И, судя по выбору граждан Украины, именно восстановление диалога и направленность на взаимовыгодное сотрудничество со всеми партнерами — это то, в чем острее всего сегодня нуждается общество Украины. Вопрос в том, сможет ли избранный президент оправдать надежды своего электората, и, несмотря на свой олигархический статус, завоевать доверие разделенной Украины.

Дмитрий ГОЛУБНИЧИЙ.

22–25 мая в Европейском союзе состоялись очередные выборы депутатов Европейского парламента. По мнению ряда экспертов, их итоги могут позитивно сказаться на развитии диалога между ЕС и Россией, а также Таможенным союзом в целом. Теперь в Европарламенте будет представлено больше политических сил, ориентированных на Россию. Как правило, это радикальные правые партии, они выступают с резкой критикой США за стремление к мировому господству и рассматривают Россию в качестве противовеса американскому мировому могуществу. Так ли это, покажет время. А пока гораздо полезнее проанализировать, насколько после выборов изменился европейский политический ландшафт.

Несмотря на то, что евроскептики увеличили свое представительство в Европарламенте по сравнению с его предыдущим составом, по-прежнему три крупнейшие проевропейские фракции — правоцентристская Европейская народная партия (28,4%), левоцентристский Прогрессивный альянс социалистов и демократов (25,6%) и либеральный Альянс либералов и демократов за Европу (8,5%) — будут занимать лидирующие позиции, сохранив за собой большинство. Из 751 места в Европарламенте эти партии получили 469 кресел, евроскептики — не более 100. Это значит, что в работе Европейского парламента мало что изменится. Тем не менее, часть своих

мест эти фракции уступили правым радикальным партиям, традиционно характеризующимся евроскептическими настроениями. По итогам выборов в Европарламент во многих государствах ЕС именно эти партии вошли в тройку победителей на своем национальном уровне.

Для экспертов рост популярности радикальных правых сил не стал неожиданностью. По оценкам **The Economist**, сделанных еще в январе 2014 года, правые радикальные политические силы могли получить от 16 до 25% общественной поддержки.

На протяжении последних лет аналитики по-прежнему фиксируют существенное снижение

интереса европейских граждан к политике. Кризис еврозоны, рост безработицы, усиление европейских жестких мер экономии уменьшил уровень общественного одобрения политики, проводимой руководством ЕС. Все это и создало предпосылки для прихода в Европарламент крайне правых сил. Они характеризуются не просто евроскептическими, но даже еврофобскими взглядами, призывающими к выходу из ЕС.

Так, евроскептики заняли первое место на выборах во Франции (Национальный фронт — 24 мандата), Великобритании (Партия независимости Соединенного Королевства — 24 мандата) и Дании (Датская народная партия — 4 места). Избранные депутаты от крайне правых партий уже договариваются о создании своей фракции в Европейском парламенте. Однако сделать это будет не так легко. Для создания своей фракции

Итоги выборов в Европарламент и отношения между ЕС и ТС

им необходимо собрать по меньшей мере 25 евродепутатов из 7 стран ЕС. Войти в новую фракцию уже согласились «Австрийская партия свободы», «Фламандский интерес», «Шведские демократы» и «Лига Севера». Для формирования новой фракции не хватает еще одной партии. Но они не хотят работать с такими радикальными силами, как «Золотая заря» и «Йоббик». В то же время умеренные радикалы (Партия независимости Соединенного Королевства и «Альтернатива для Германии») отказываются объединяться с националистами.

Однако даже в случае формирования подобной коалиции она вряд ли сможет существенно влиять на работу Европарламента. Лидер европейской «народников» Жан-Клод Юнкер и глава социал-демократов Мартин Шульц заявили, что собираются обсуждать возможность создания так называемой большой

коалиции консерваторов и социалистов, причем лидер социал-демократов даже согласился поддержать Юнкера на должность председателя Еврокомиссии.

С этого года Европарламент, согласно Лиссабонскому договору, получил дополнительные привилегии: лидеры государств — членов ЕС при выборе главы Еврокомиссии должны учитывать результаты выборов в Европейский парламент, который затем утверждает предложенного Советом ЕС кандидата большинством в 376 голосов.

Однако, как полагают аналитики, решающим фактором в вопросе назначения главы Европейской комиссии станет позиция лидеров больших стран ЕС, в первую очередь Германии и Франции, которые достаточно скептически смотрят на то, чтобы назначать на эту должность лидеров фракций Европейского парламента.

Если Европейский парламент и может повлиять на развитие отношений между ЕС и ТС, то лишь незначительно. Приоритетами его деятельности уже обозначены стимулирование экономического роста, борьба с безработицей, поддержка конкурентоспособности европейской экономики. В то время как внешняя политика ЕС по-прежнему будет оставаться компетенцией Еврокомиссии в лице верховного представителя по иностранным делам и политике безопасности и еврокомиссара по вопросам расширения и европейской политики соседства, а также Совета ЕС. Поэтому о реальном изменении позиции ЕС в отношении России, ТС и евразийских интеграционных процессов можно будет говорить лишь после формирования нового состава Еврокомиссии.

Арсений СИВИЦКИЙ, директор Центра стратегических и внешнеполитических исследований.

НОВОСТИ СОЮЗА

РОССИЯ – КИТАЙ:

ГАЗОВЫЙ СОЮЗ ИЛИ ПРОСТАЯ ДИВЕРСИФИКАЦИЯ РЫНКОВ?

ОБЪЕМЫ ПОСТАВОК РОССИЙСКОЙ НЕФТИ ДЛЯ МИНСКА УВЕЛИЧАТСЯ

С 2015 года ежегодные объемы поставок российской нефти на нефтеперерабатывающие заводы Беларуси могут увеличиться с 23 миллионов тонн до 24. Как пояснил министр энергетики РФ Александр Новак, увеличение поставок будет зависеть от физической возможности увеличить нефтепереработку в Беларуси. Речь идет об объеме бесплодных поставок российской нефти в Беларусь. На 2014 год подписан баланс в 23 миллиона тонн.

ЕЭК ПРИГЛАШАЕТ НА КОНФЕРЕНЦИЮ

5–6 июня 2014 года в г. Минске Евразийской экономической комиссией и Бизнес-союзом предпринимателей и нанIMATEлей имени профессора М. С. Кунявского с участием Союза некоммерческих организаций «Конфедерация промышленников и предпринимателей (нанIMATEлей)» и других организаций бизнес-сообщества будет проводиться международная конференция.

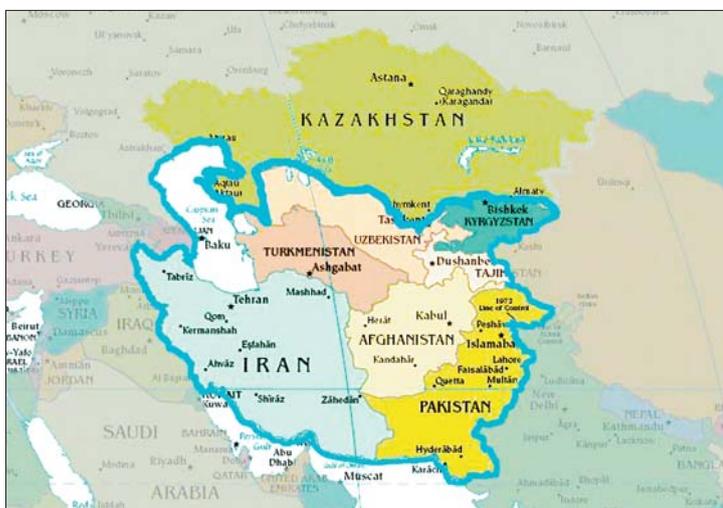
БЕЗРАБОТИЦА В ЕЭП СНИЖАЕТСЯ

Численность безработных, состоящих на учете в службах занятости населения на конец апреля 2014 года в государствах — членах ТС и ЕЭП составила 1016,1 тысячи человек и снизилась по сравнению с апрелем 2013 года на 11,8%. В Беларуси за год численность зарегистрированных безработных сократилась на 12,5%, в Казахстане — на 8,1%, в России — на 12,0%. Уровень зарегистрированной безработицы в целом по ТС и ЕЭП в апреле 2014 года составил 1,1%.

21 мая 2014 года в ходе визита президента России В. Путина в Китай было подписано соглашение о поставках российского природного газа в эту страну. Общая сумма сделки превышает 400 миллиардов долларов, срок действия договора — 30 лет. Однако цена газа по договору является коммерческой тайной. С 2018 года объем ежегодных поставок будет составлять 38 миллиардов кубометров; этот объем в будущем может быть увеличен до 60 миллиардов кубометров.

В китайском информационном пространстве есть две распространённые точки зрения на цену газа по договору. Согласно первой, путем простого подсчета цена получается 350 долларов за тысячу кубометров. По второй — 380 долларов. Сторонники второй версии указывают на срок и масштаб договора, а также на множество возможных дополнительных условий (привязка к цене на нефть или к цене на сжиженный газ, возможность кредитования и досрочных платежей и т. д.). Эти цены хотя и ниже тех, по которым Россия поставляет газ в Европу (около 400 долларов), но выше, чем те, по которым Китай закупает газ в странах Центральной Азии (около 320 долларов).

Ожидается, что благодаря низким затратам на транспортировку (отсутствие транзита) и близости целевых рынков (северо-восток КНР) цена на российский газ на внутреннем китайском рынке будет умеренной. Тем не менее, приток недешевого российского газа

может привести к повышению внутренних цен на газ, так как потребление природного газа в Китае субсидируется правительством.

Переговоры о долгосрочных газовых поставках шли более 10 лет, но главным толчком для подписания договора стал украинский кризис, в результате которого Россия оказалась под давлением Европейского союза и США. Важным фактором для снижения цены на газ стало обнаружение больших запасов газа в китайской провинции Сычуань, а также возможные масштабные поставки сжиженного газа из Северной Америки.

Подписание такого масштабного соглашения — крупный успех для Поднебесной, даже если цена составит 380 долларов за тысячу кубометров. Договор позволит Китаю удовлетворить возрастающую потребность в энер-

гии, улучшить экологическую ситуацию, стимулировать диверсификацию импорта энергоресурсов. Целевым рынком для российского газа станут северо-восток Китая и территории, прилегающие к Пекину. Для Тяньцзиня российский газ должен стать мощным импульсом для ускорения развития. В 2013 году потребление природного газа в Китае составило 168 миллиардов кубометров; таким образом, Китай стал третьей страной мира по его потреблению. По последним данным Государственного комитета по реформе и развитию КНР, ежегодное потребление природного газа в Китае к 2020 году достигнет 400 миллиардов кубометров, а к 2030 году увеличится до 500–600 миллиардов кубометров.

Учитывая масштабы китайского потребления природного газа, объемы поставок из

России по соглашению 21 мая (38 миллиардов кубометров в год) не станут решающими для китайской экономики. В будущем Китай может увеличить количество поставляемого из России газа до 60 миллиардов кубометров в год в том случае, если надежды, возлагаемые на добычу сланцевого газа внутри страны, не оправдаются.

«Западный» трубопровод «Алтай», в отличие от «восточного» трубопровода «Сила Сибири», не представляет для восточных соседей особого интереса, так как находится на большом расстоянии от рынков потребления. Следовательно, если Китай захочет в будущем увеличить объемы природного газа, поставляемого из России, он будет расширять «восточный» газопровод, ведущий в провинцию Хэйлунцзян.

Таким образом, российско-китайское соглашение не является шагом к «союзу России и Китая», но является прямым следствием политики правительства КНР по укреплению энергетической безопасности Поднебесной по принципу «нельзя хранить все яйца в одной корзине». Помимо России, важными поставщиками природного газа для Китая являются Туркменистан, Катар, Австралия, Малайзия, Индонезия и т. д. Тем не менее, благодаря этому договору, Россия укрепила свою нишу в китайском энергопотреблении.

Никита САВКОВ,
эксперт Центра стратегических и внешнеполитических исследований.

Исторический шанс Центральной Азии

24 мая, незадолго до подписания Договора о создании Евразийского экономического союза, в Минске состоялась встреча президентов Беларуси и Таджикистана. Ее содержание для евразийской интеграции может оказаться не менее важной, чем исторический саммит в Астане.

Подписанные между Минском и Душанбе документы касались двусторонних отношений. Выразив свою обеспокоенность по поводу снижения товарооборота между двумя странами, главы государств скрепили подписями ряд соглашений, способные переломить тревожные экономические тенденции.

Беларусь предложила Таджикистану продукцию своего машиностроения, сельскохозяйственную технику, тракторы. При этом белорусская сторона заявила о готовности подписать лицензионный договор на использование технологий, ноу-хау и технической документации, а также документов на право использования товарного знака «Беларусь» для создания сборочных производств в Таджикистане.

Комментируя такой шаг, Александр Лукашенко отметил высокий потенциал создания в Центральной Азии производства по выпуску столь необходимого для региона сельскохозяйственного оборудования. В свою очередь белорусская сторона заинтересована в прямых поставках из Таджикистана высококачественного хлопка, волокна, готова рассмотреть предложения по импорту сельхозпродукции, алюминия.

Несмотря на то, что многим сторонним аналитикам визит г-на Рахмона в Минск показался чуть ли не экспромтом, пакет подписанных соглашений и меморандумов говорит об обратном.

Минск выразил готовность расширить подготовку специалистов для экономики Таджикистана, направлять в страну экспертов для передачи опыта. Договоры о сотрудничестве подписали национальные олимпийские комитеты Беларуси и Таджикистана, Гродненский государственный аграрный университет и Таджикский аграрный университет имени Ш. Шотемура, Министерство архитектуры и строительства Беларуси и Комитет по архитектуре и строительству при правительстве Таджикистана, Национальная государственная телерадиокомпания Белару-

си и Комитет по телевидению и радио при правительстве Таджикистана. Министерства иностранных дел двух стран приняли план мероприятий по сотрудничеству. Меморандум о сотрудничестве подписали концерн «Беллепром» и Министерство промышленности и новых технологий Таджикистана. Соглашения о торгово-экономическом, научно-техническом, культурном сотрудничестве подписаны между Минским облисполкомом и Согдийской областью Таджикистана, Узденским и Яванским районами. Кроме того, соглашения о взаимном сотрудничестве подписали Могилев и Худжанд.

В рамках данного пакета соглашений Беларусь фактически выступает с политикой экспорта важнейших статей развития — образования, науки и промышленности. Это все долгосрочные интеллектуальные инвестиции, которые укрепят суверенитет Таджикистана, окажут значительное влияние на его экономику. Весьма интересный поворот событий: политика экспорта стабильности и развития долгие годы была приоритетом России, а в XX веке — СССР.

Как бы ни было, но такое сотрудничество сегодня может стать реальным вкладом в дело стабилизации международной

обстановки в Центральной Азии. Ведь именно безработица, социальная нестабильность толкает быстро растущее население этого региона к криминальной и экстремистской деятельности. Противостоять ей может только политика развития.

Формирование Евразийского экономического союза и его расширение за счет присоединения Кыргызстана будет способствовать ускорению евразийской интеграции и самого Таджикистана. Формирование неразрывного экономического пространства от территории Беларуси до границ с этой горной республикой будет способствовать и реализации достигнутых в мае соглашений между Минском и Душанбе.

С программой экономического развития региона должны выступить три евразийские столицы.

Важно понимать, что в периметре ЕАЭС или даже более широких рамках СНГ замыкаться нельзя. Евразийская интеграция осуществляется на фоне важнейших геополитических процессов — вывода войск США и НАТО из

Афганистана, частичного снятия санкций с Ирана, активизации российско-пакистанского сотрудничества. Регион Центральной Азии, «замороженный» войной и санкциями в течение последнего десятилетия, сегодня просыпается и начинает полномасштабно выходить на международную арену.

Китай свои выводы по этому поводу уже сделал, объявив о необходимости создания экономического пояса «Нового шелкового пути» — как формы экономической интеграции региона. Разумеется, с позиции Пекина.

Со своей программой экономического развития и интеграции региона должны выступить и три евразийские столицы. Ведь захватить и удержать лидерство здесь означает получить лидирующие позиции на быстрорастущем среднеазиатском рынке — с более чем 300 миллионами потребителей. Инвестиции в экономическое развитие региона дадут двойную отдачу за счет положительного эффекта в сфере безопасности.

Отрадно, что Беларусь уже сделала свои важные шаги в этом направлении. Теперь необходимо, чтобы политика евразийского развития стала повесткой дня Евразийского экономического союза, ОДКБ и СНГ. От согласованности, динамичности и последовательности наших общих действий в Большой Центральной Азии будет зависеть успех евразийской интеграции в целом, ее экономическая состоятельность.

Юрий ЦАРИК,
руководитель Белорусской группы развития.

Плацдарм для намерений

Таможенный союз как фундамент ЕАЭС уже работает, но пока для простого человека это не очень заметно. Какую выгоду от интеграции смогут получить наши предприятия, какие шаги следует предпринять для создания конкурентного продукта и как государство, выходя на общий рынок Таможенного союза, заботится об индивидуальных предпринимателях? Об этом корреспонденту «Союз-Евразия» рассказал председатель Постоянной комиссии Палаты представителей Национального собрания Республики Беларусь по экономической политике Виктор ВАЛЮШИЦКИЙ.

— Говорить о том, что сегодня законодательство стран-участниц Таможенного союза и Единого экономического пространства унифицировано, еще рано. Мы проделали большой путь в сфере государственного регулирования, таможенного законодательства. Вместе с тем еще многое предстоит сделать по унификации законодательства в сфере финансов и рынка ценных бумаг, в области страхования и банковской деятельности.

На данном этапе я вижу Евразийский экономический союз как плацдарм для намерений: пока что стороны только высказывают свои намерения к тесной экономической интеграции. О том, что она уже произошла, говорить рано.

Что касается выгоды для белорусских компаний от участия нашей страны в ЕАЭС, нужно иметь в виду, что такой союз — это не только свобода доступа на рынки. Главными целями создаваемого объединения являются: формирование общих рынков (труда, товара и капитала); выработка общей стратегии развития экономик стран-участниц (проведение общей промышленной, сельскохозяйственной, научно-технической политики); широкая и взаимовыгодная кооперация субъектов хозяйствования и, как следствие, повышение уровня конкурентоспособности экономик и предприятий в региональном и мировом контексте. Соответственно, для отечественного бизнеса создаваемый союз несет не только преимущества доступа на рынки и возможности кооперации, но и усиление конкуренции.

— Склады белорусских машиностроительных предприятий заполнены. Пока что эти крупные заводы терпят убытки из-за того, что не могут составить конкуренции на рынке Таможенного союза аналогам из Америки и Европы. Какие шаги следует предпринять белорусским предприятиям для выхода из этого положения?

— Причины в сложившейся ситуации две: объективная (падение рынков традиционных торговых партнеров Беларуси) и субъективная (качество продукции отдельных производителей, не всегда своевременное и адекватное реагирование наших предприятий на растущую конкуренцию). Соответственно,

и «рецептов» выхода из такого положения два, о которых не раз говорил и глава государства, и руководство правительства. Первый — это диверсификация рынков сбыта и улучшение логистики поставок, второй — соотношение цены и качества продукции за счет снижения ее себестоимости, внедрения инноваций, выпуска новых перспективных товаров. Отдельным пунктом, который значительно влияет на цену товара, производимого в Беларуси, является перекрестное субсидирование. На предприятия, помимо собственных расходов, возложены еще и

При формировании ЕАЭС, наряду с конкуренцией, важнейшим вопросом является и кооперация.

выплаты части коммунальных платежей частных лиц. Как известно, последние в нашей стране оплачивают далеко не полную стоимость коммунальных услуг. В итоге продукция некоторых предприятий имеет себестоимость на 20–30% выше, чем она была бы без перекрестного субсидирования. Так мы и приходим к неконкурентоспособности.

— Пока что у участников евразийской интеграции отсутствует единая промышленная и экспортная политика, и это отрицательно сказывается на экономиках союзников. Вместо объединения для совместного развития предприятий промышленности страны продолжают конкурировать. Что поможет решить эту проблему?

— С одной стороны, конкуренция как экономическая категория — благо. Это возможность для потребителя выбрать более качественный товар за более низкую цену и на более выгодных условиях. В конечном счете, конкуренция — это хорошо и для производителя, поскольку заставляет его постоянно вести поиск рынков, технологий, развиваться технически и организационно. Однако, как я уже отметил выше, при формировании ЕАЭС, наряду с конкуренцией, важнейшим вопросом является и кооперация.

По моему глубокому убеждению, под «общим рынком» в

ЕАЭС должно пониматься не только такое объединение национальных рынков стран-участниц, в котором предусматривается постепенное устранение ограничений в торговле, введение общего таможенного тарифа в торговле с третьими странами и устранение препятствий для свободного передвижения капиталов, товаров и рабочей силы, но и проведение общей или согласованной экономической политики. И у нас есть для этого хороший пример — Европейский союз. Мы видим, как в Европе защищают свой рынок и своих производителей, мы видим, как в структурах Европейского союза вырабатываются общие решения в сельском хозяйстве, промышленности, финансовой сфере... Уверен, что без таких подходов любое интеграционное объединение обречено на провал.

— В прошлом году многие белорусские предприниматели бастовали из-за введения требований техрегламента Таможенного союза «О безопасности продукции легкой промышленности», который обязывал частных производителей проходить дорогостоящую процедуру сертификации. Предприниматели сетовали, что данное требование ставит их на грань выживания. Как сейчас вы можете оценить последствия вступления в силу этого документа?

— Думаю, здесь нужно начать сначала. Требования техрегламента вводились не «против», а «за». За поддержку отечественных производителей, которые в вопросе сертификации своей продукции находились в менее выгодных условиях, чем поставщики товаров из Юго-Восточной Азии. За создание равных условий для организации торговли, как юридических лиц, так и индивидуальных предпринимателей. За частных, которые, заботясь о своем имени, о своем потребителе и качестве продукта, покупают сертифицированные товары проверенного качества. Ведь именно эти документы свидетельствуют как о качестве, так и о безопасности продукта. Не секрет, что создание дополнительных условий для развития предпринимательства (упрощенная система налогообложения, расчеты наличными денежными средствами) произошло в том числе и за счет снижения доли торговых организаций.

С другой стороны, государство видит и понимает определенные риски для индивидуальных предпринимателей. И для того, чтобы минимизировать возможные негативные последствия, предпринимаются определенные усилия со стороны государства. Например, в изданном накануне главой государства указе снимается ограничение для предпринимателей по найму на работу только родственников, установлен переходный период, в течение которого предприниматели смогут реализовать остатки товаров, ввезенных из России или Казахстана до 1 июля 2014 года без документов.

Уже в прошлом году была начата работа по созданию в регионах оптовых организаций, которые смогли бы взять на себя вопрос сертификации товаров. Кстати, почему-то нигде не говорят, что сами индивидуальные предприниматели могут создать юридическое лицо, которое бы занималось ввозом и сертификацией товаров, решало бы вопросы логистики. При этом предприниматели сами определяли бы, где и у кого брать товар, а также ассортимент продукции.

Конечно, и отечественный производитель должен больше прислушиваться к мнению частных в вопросах качества, цены и ассортимента производимой продукции. Именно индивидуальные предприниматели могут стать такой лакмусовой бумажкой для производителей, поскольку они видят и знают, что именно нужно покупателю, какой именно товар пользуется наибольшим спросом.

— Параллельно с проектом Евразийского союза присутствует идея так называемого большого Евразийского союза. Он подразумевает широкую интеграцию с Китаем, Индией, а также некоторыми европейскими странами. Насколько реалистично ожидать, что даже если такая цель не будет до конца достигнута, определенные шаги для построения объединения будут сделаны?

Именно индивидуальные предприниматели могут стать лакмусовой бумажкой для производителей.

— Вопрос создания большого Евразийского союза — это вопрос отдаленной перспективы. Вместе с тем государства — участники ЕАЭС уже сегодня на двусторонней основе сотрудничают и с Китаем, и с Индией, и с другими странами азиатско-тихоокеанского региона. Без сомнения, после запуска Евразийского экономического союза нашему объединению необходимо будет выстраивать взаимовыгодное сотрудничество с Европейским союзом, а также с государствами и их объединениями в Азии, Африке и Америке.

Беседовала Надежда ЮШКЕВИЧ.

ЕАЭС может стать мостом между Евросоюзом и Китаем

Евразийский экономический союз может стать мостом между Евросоюзом и Китаем, так как современная мировая экономика будет основываться на нескольких центрах силы для выстраивания равноправного формата экономических отношений. К такому мнению пришли российские и казахстанские эксперты в ходе «круглого стола» «Договор о создании Евразийского экономического союза: новые реалии интеграции», который состоялся на днях в агентстве «Россия сегодня» по инициативе Посольства Казахстана в России.

По словам советника-посланника Посольства Казахстана в РФ Марата Сыздыкова, Казахстан, открывая партнерам по ЕАЭС доступ на свой рынок, получает возможности выхода на рынок, превосходящий собственный в 9 раз.

Российский журналист Максим Шевченко напомнил, сегодня во всем мире создаются страховочные системы. И евразийская интеграция дает возможность создания такой единой стратегической базы активов — сырьевых транспортных, человеческих. Они способны максимально снизить зависимость наших стран от традиционных центров мирового влияния.

По словам руководителя Евразийского коммуникационного центра Алексея Пилько, одной из задач Евразийского экономического союза Казахстана, России и Беларуси является придание мировой экономике плюралистического характера. «Конечно, евразийский интеграционный проект (ЕАЭС) ничего общего с Советским Союзом не имеет. Он решает две задачи, отличные от тех, что решал Советский Союз. Первая — восстановление тех экономических связей, которые распались после исчезновения СССР. Речь идет о формировании единого экономического пространства, общей таможенной границы, об облегчении ведения бизнеса. Другая задача ЕАЭС — придать мировой экономике плюралистичный, более равноправный характер», — сказал он в ходе «круглого стола».

Директор Института региональных проблем Дмитрий Журавлев в свою очередь подчеркнул, что Евразийский экономический союз — это более удобная правовая форма для межрегионального сотрудничества, которое на своем уровне уже давно работает. Причем это сотрудничество заключается не в торговле сырьем, а в совместных промышленных предприятиях, которые смогут развиваться на необходимом уровне только в условиях единых правил игры. И потому ЕАЭС является базальтернативным путем развития.

В работе «круглого стола» приняли участие казахстанский политолог Нурлан Еримбетов, главный редактор газеты «АиФ-Казахстан» Сергей Кузовников, ведущие российские эксперты Юлия Якушева, Максим Шевченко, Дмитрий Журавлев, Алексей Пилько, Аркадий Дубнов, Кирилл Привалов, а также представители СМИ. Модератором выступил известный российский журналист и публицист Виталий Дымарский.

Простым решениям здесь не место

Мы публикуем статью выдающегося российского интеллектуала, директора Центра постиндустриальных исследований (Москва), приглашенного научного сотрудника Центра стратегических и международных исследований (Вашингтон) Владислава Иноземцева. Автор пожелал представить свой взгляд на ход евразийской интеграции в этот непростой исторический момент, и мы считаем, что данная точка зрения заслуживает всестороннего обсуждения. Позиция редакции по отдельным вопросам, затронутым в статье, может отличаться от позиции автора.

29 мая в Астане состоялось подписание Договора о создании Евразийского экономического союза. Это событие случилось за неделю до встречи В. Путина с лидерами ведущих стран Запада во Франции. Поэтому не приходится сомневаться, что для руководителя России оно призвано подчеркнуть успешность его проекта постсоветской интеграции и самодостаточность «новой Евразии» перед лицом внешних вызовов.

Евразийский экономический союз, который будет создан после ратификации договора, окажется союзом двух крупных сырьевых держав и одной небольшой промышленно развитой республики. Россия и Казахстан будут доминировать в новом объединении: их суммарный ВВП составит 97,4% союзного показателя. При этом если Казахстан сегодня развивает относительно паритетное сотрудничество и с Россией, и с Китаем (на первую приходится 18,5% товарооборота и 6,4% накопленных инвестиций, на второй — соответственно 16,3% и 27,2%), не забывая при этом и про Европу, то Беларусь остается прочно привязанной к России (даже главная статья экспорта в ЕС — нефтепродукты — вырабатываются из российского сырья). При этом Беларусь, интегрируясь с Россией, оказывается, по сути, вовлеченной в ВТО — однако обретая лишь вытекающие из членства обязательства, но не

преимущества. Таким образом, интеграция на нынешних условиях (когда Россия не берет на себя гарантий финансовой стабильности в новом Союзе, отказывается от немедленной унификации правил торговли энергоносителями и ограничивает доступ на свой рынок ряда товаров и услуг) выглядит не только серьезным шансом, но и опасным вызовом. На мой взгляд, Президент А. Лукашенко имел все основания заявить по итогам встречи в Минске 29 апреля, что «говорить о Евразийском экономическом союзе надо лет через десять», когда Россия обещает снять все эти вопросы.

Однако России Союз нужен сейчас. Поэтому, подписав 29 мая договор о его создании, белорусское руководство оказало немалую услугу своим московским коллегам. Хотя и Российская Федерация со своей стороны успела дать согласие на раздел нефтяных пошлин, а Президент Беларуси заявил о готовящемся перечислении российской стороной 2 млрд долларов кредита. Кроме того, была обнародована информация о наращивании экспорта российской нефти в Беларусь с 23 до 24 млн тонн.

Сегодня, когда впереди процесс ратификации договора, а затем — начало жизни по новым правилам (которые не сильно отличаются от «старых» правил Единого экономического пространства) Беларусь может не только использовать данный

исторический момент для игры на российских политических интересах. Куда более важно для республики помнить о собственных интересах в экономической сфере.

На мой взгляд, Беларусь, сохранив национальную тяжелую промышленность в собственности государства и в этом пойдя по китайскому пути, не реализовала вторую часть китайской стратегии — не создала серьезного и передового частного сектора, конкурирующего с государственным. Я убежден, что интеграция с Россией и Казахстаном будет позитивной для Беларуси только в том случае, если она дополнится активным экономическим сотрудничеством с Европой и привлечением масштабных европейских инвестиций в промышленность. Почему в Беларуси не созданы с нуля автосборочные предприятия? Почему главные в Европе центры сборки мобильных телефонов — Венгрия и даже Румыния, а не Беларусь? В условиях, когда сама Россия говорит о необходимости партнерства

не только с Западом, но и с Востоком, Беларуси самое время начать выстраивать курс на сотрудничество не только с Востоком, но и с Западом.

Первым шагом на этом пути я бы назвал решение застарелых финансовых проблем. Создание единой валюты в рамках Евразийского союза отложено до 2025 г. Отлично! Тогда почему бы не вернуться к ЕС и не начать переговоры с Брюсселем о помощи в введении *currency board*? Ничего политического — только бизнес. Получить (пусть и «в обмен» на поддержку России на Украине) кредит *stand-by* в €15–20 млрд и привязать белорусский рубль к евро. Эта хрестоматийная мера позволяет быстро убить инфляцию, снизить губящие экономический рост процентные ставки и стимулировать инвестиции. Следующим шагом могло бы стать подписание с ЕС своего рода инвестиционной хартии о гарантиях иностранных инвестиций в Белоруссию и снижению налогов на вновь открывающиеся предприятия.

Пока под контролем Минска остаются крупнейшие бюджетобразующие компании — нефтеперерабатывающие мощности, «Беларуськалий» и т. д. — стоило бы задуматься о том, чтобы они несли основное бремя наполнения бюджета, в то время как новые инвесторы чувствовали себя практически как в оффшоре. Стране нужно опередить Россию в обновлении промышленности, стать первой вполне европейской экономикой за пределами ЕС — и из постсоветских государств такой шанс есть сегодня только у Беларуси.

Сегодня Минск стоит перед сложным решением. Окончательно «интегрировавшись» в «расширенную Россию», Беларусь реально рискует стать лишь ее частью. Никакая «интеграция интеграций» — сколь бы привлекательной ни выглядела эта концепция — между ЕвразЭС и ЕС, ОДКБ и НАТО невозможна даже в отдаленной перспективе. Поэтому более реалистичной выглядит стратегия «экономического балансирования» между Россией и Европой. Однако урок Украины состоит в том, что «политическое балансирование» такого рода крайне опасно — и его не нужно продолжать. Не стоит говорить с Брюсселем об ассоциации, а с Москвой — о Евразийском союзе. Но необходимо выстраивать с Европой инвестиционные и финансовые отношения, которые смогли бы поддерживать Беларусь в случае, если на Востоке события пойдут не так, как планируется. Эти отношения, как показывает сейчас ограниченность европейских санкций против России, в современном мире значат больше, чем политические симпатии. И именно их отсутствие делает Беларусь уязвимой.

От создания к расширению

Договор о таком присоединении должен быть разработан к 1 июня 2014 года. Тем временем правительство Республики Кыргызстан утвердило свою дорожную карту по присоединению страны к Таможенному союзу, а президент Алмазбек Атамбаев заявил 29 мая, что Бишкек хотел бы вступить в ЕАЭС уже 1 января 2015 года. Насколько это реалистично? Об этом рассуждает независимый эксперт по инфраструктурным проектам Центральной Евразии Кубат Рахимов.

Есть ряд проблемных моментов, которые делают принятие дорожной карты совсем не таким радостным событием, как хотелось бы всем сторонникам евразийской интеграции. Прежде всего, дорожная карта регламентирует порядок присоединения Республики Кыргызстан к Таможенному союзу. В то время как к моменту ее выполнения, вероятно, действовать на постсоветском пространстве будет уже Евразийский экономический союз. Это проблема, потому что ТС — это таможенные тарифы и

технические стандарты, в то время как ЕАЭС — это целый комплекс механизмов, участвовать в которых после выполнения дорожной карты Кыргызстан, получается, не сможет. То есть Бишкек готовится к интеграции более низкого уровня, что является заведомо ущербной позицией.

Далее — в дорожной карте вопросы делимитации и демаркации границ помещены явно не в центр внимания. В то же время реалии Центральной Азии состоят в том, что вопрос о границах является

Руководство Армении заявляет о стремительном выполнении дорожной карты по присоединению к Евразийскому экономическому союзу

одним из центральных и самых острых в регионе, особенно — в отношениях между Кыргызстаном и Таджикистаном, Кыргызстаном и Узбекистаном.

Важно понимать, что Республика Кыргызстан является парламентской республикой, и все процедуры вхождения в какие-либо интеграционные объединения и тем более внесения изменений в действующее законодательство требуют очень больших затрат нервов, времени и, конечно же, денежных средств. На мой взгляд, евразийской «тройке» нужен зрелый и ответственный партнер, который изначально идет к стандартам и параметрам интеграционного объединения более высокого уровня, то есть будущего Евра-

зийского экономического союза. И это может произойти не ранее 2017 года, так как для выполнения всех необходимых требований без изъятий и исключений требуется время и весьма серьезные усилия партнеров по подтягиванию КР до нужного уровня.

На переходный же период есть вполне конкретный сценарий, который обсуждало экспертное сообщество. В его рамках Кыргызстан и Таджикистан получают особый статус ассоциированных членов Таможенного союза на переходный период, с определенными преференциями во взаимной торговле. Одновременно создается так называемый Евразийский пограничный союз, в котором Россия и Казахстан получают право на совместную

охрану границ Кыргызстана и Таджикистана с сопредельными странами, обеспечивают модернизацию пограничной и таможенной инфраструктуры, борются с контрабандой, незаконным оборотом наркотиков, оружия и так далее. Ведь вопрос безопасности южных рубежей более актуален, нежели просто банальное таможенное администрирование на этих южных и восточных рубежах.

Наконец, еще один важнейший, возможно, самый главный момент. На мой взгляд, инструменты Таможенного союза являются совершенно недостаточными стимулами для глубокого реформирования экономик Киргизии и Таджикистана. Одними лишь техническими регламентами и таможенными барьерами

мы не сможем запустить механизм той же реиндустриализации или подъема сельского хозяйства. Более того, для решения этой задачи недостаточными являются и механизмы самого ЕАЭС. Вопрос реиндустриализации и Киргизии, и Таджикистана крайне важен. Без его решения будет очень сложно говорить о взаимной дополняемости экономик внутри ЕАЭС. Поэтому сейчас очень важно не совершить ошибок и по мере выполнения дорожной карты, раз она уже принята, выработать дополнительные механизмы интеграции Кыргызстана, обеспечивающие его вхождение в ЕАЭС и служащие эффективными инструментами реиндустриализации страны и всего региона.

СЕРЕБРЯНЫЙ ГОЛОС В СТЕПИ

Среди лауреатов Межгосударственной премии «Звезды Содружества» случайных имен не бывает. Премия учреждена Советом по гуманитарному сотрудничеству государств — участников СНГ и Межгосударственным фондом гуманитарного сотрудничества государств — участников СНГ (МФГС) на совместном заседании в городе Астане (Казахстан) 21 мая 2009 года.

С тех пор эта награда ежегодно присуждается в трех номинациях: в области науки и образования, культуры и искусства, гуманитарной деятельности. Среди обладателей премии в области гуманитарной деятельности за 2013 год — оперная певица, народная артистка СССР и Казахстана Бибигуль Тулегенова.

Сказать про Бибигуль Тулегенову, что она певица, — значит не сказать ничего. Да, она народная артистка СССР, лауреат государственных премий СССР и Казахстана, Герой Соцтруда, профессор консерватории... Но прежде всего, она обладательница уникального голоса. У ее колоратурного сопрано необыкновенный тембр. Его мягкость и пластичность музыкальные критики до сих пор сравнивают со звучанием серебряного колокольчика. И это вовсе не художественное преувеличение.

Любая попытка понять, что помогает каждому из

нас стать тем, кто мы есть, больше похожа на философское размышление о судьбе, предназначении и случае. Для Бибигуль Ахметовны жизненные пазлы сложились самым причудливым образом.

Она родилась 16 декабря 1929 года в казахстанском Семипалатинске в семье, где часто звучала музыка — мама хорошо пела, отец любил играть на скрипке. Но в 1937 году этой жизни пришел конец: отца арестовали в Катон-Карагае; он исчез навсегда. Горе и тревоги иногда заставляют человека замолчать, но малышка Бибигуль пела — дома, в школе, помогая маме по хозяйству.

Ей рано пришлось стать взрослой: училась в вечерней школе, пошла работать на мясокомбинат,

а там был кружок художественной самодеятельности, где она могла петь уже не только для себя, но и для первой публики. На юную певицу обратила внимание известная советская писательница Галина Серебрякова. Она в то время, как и многие ее коллеги, находилась в Казахстане в ссылке. Встреча Бибигуль и Галины стала первой из судьбоносных: Серебрякова поняла, что такому таланту нужно помогать. Она взялась опекать Тулегенову, дала ей первые уроки музыки. Именно по настоянию Серебряковой Бибигуль поехала в Алматы поступать в консерваторию.

Учеба — это отдельный рассказ о жизни и судьбе: Бибигуль юной студенткой выходит замуж и уже

на первых курсах становится юной мамочкой. А для вокалистов есть закон: во время беременности беречь связки. Но Бибигуль по неопытности этим законом пренебрегла, и, когда пришла сдавать какие-то очередные экзамены, выяснилось, что голос она... потеряла. И только мудрость и настойчивость ее преподавателя по вокалу вернули все на круги своя. И когда затем у Тулегеновой родилась вторая дочь, она этой ошибки уже не повторила. Если бы потеряла голос, то стала бы рядовой домохозяйкой, как и хотел ее первый муж. Ее замужество не стало тылом, защитой, опорой. Это был бесконечный бой личности и того, кому хотелось иметь рядом покорную Бибигуль. Не сложилось...

Во время учебы студентку Алма-Атинской консерватории пригласили работать солисткой Казахского радио, где она исполняла популярные народные и эстрадные песни. Это был первый успех и первое признание. Но и первая «заноза» — дело в том, что, когда после окончания консерватории Тулегенова была зачислена в труппу Большого академического театра оперы и балета имени Абая в Алма-Ате, именно эстрадный опыт

показался музыкальным чиновникам лишним для оперы.

Ей, по сути, не давали достойных партий, обходили, ждали, что Бибигуль «сама попросит»... Но просить свое, то, что принадлежит ей по праву судьбы — это не в характере Тулегеновой. «Директор сказал на худсовете, что таких певиц, как Тулегенова, мы продвигать не будем, пока она не созреет и не перестанет петь свои песенки на радио. А я сказала, что плевать хотела на его выдвижения, сама выдвинусь», — рассказывала она в одном из своих интервью. За эту дерзость певицу на долгие 15 лет перевели солисткой в филармонию.

Бибигуль Тулегенова научилась быть терпеливой, на все удары судьбы отвечать знаменитой улыбкой: «Творческому человеку озлобляться нельзя. Если это случится, то твое искусство будет греть людей, оно должно быть добрым».

И только в 1971 году Бибигуль возвращается в Большой театр — ее дом, ее место под «солнцем» — софитами. Солнечную карьеру совмещает с активной общественной деятельностью: она была депутатом Верховного Совета Казахской ССР. В 1980 году взяла класс во-

кала в Казахской национальной консерватории им. Курмангазы.

Она очень долго давала сольные концерты. Среди певиц, обладающих колоратурным сопрано, это пока единственный случай. «Говорят, что меня нужно заносить в книгу Гиннеса, — а я отвечаю: — Да мне ничего не надо, только не мешайте заниматься творчеством», — эти слова из ее интервью к 70-летию юбилею отлично передают характер Бибигуль.

Благодаря Президенту, в начале двухтысячных годов был создан Международным конкурс вокалистов имени Бибигуль Тулегеновой. Она сама говорит, что это уникальная стартовая площадка для «золотых голосов». Ведь как когда-то заметили ее саму, поддержали, наставили и направили на истинный творческий путь, так и Бибигуль Тулегенова сегодня поддерживает молодые таланты, на которые щедро казахстанская земля. И неважно, что ее творческие птенцы разлетаются по всему миру, выступают на самых престижных сценах. Они никогда не забудут, откуда они родом. Они никогда не забудут, кто их наставник — серебряноголосая Бибигуль.

Лариса РАКОВСКАЯ.

КНИГА БЕЗ ГРАНИЦ

На Международном книжном салоне в Санкт-Петербурге одну из премий в номинации «История» в литературном конкурсе «Моя Победа» получил писатель Борис Костин. Его хорошо знают не только в России, но и в Беларуси и Казахстане. О себе, творчестве и поисках вдохновения писатель рассказал для «СЕ»:

— Санкт-Петербург, где я родился, — суший кладезь для человека, наделенного от природы чувством восприятия прекрасного. Оно мне досталось по наследству от отца и матери, а развили замечательные школьные педагоги, которым я буду благодарен до конца дней своих. Они мне внушили мысль Цицерона: «Не знать того, что было до тебя, — значит на всю жизнь пребывать в ребячестве».

Мой армейский путь начался в Пскове, затем были Рязань, Витебск, Полоцк, Саратов и другие города, которые словно пронизаны духом Истории. Я смотрел, знакомился, расспрашивал и невольно сокрушался, сколь невосполнимый удар по прошлому нанесла богоборческая большевистская власть. Так родилась необходимость рассказать о белых пятнах истории, восстановить справедливость по отношению к историческим личностям — незаслуженно забытым либо обогланным.

— Почему персонажем одной из первых своих биографических книг вы выбрали именно Скобелева, который не выигрывал войн, подобно Суворову или Кутузову?

— Несмотря на то, что мне довелось пережить, продвигая эту книгу, я горд тем, что первым в СССР поднял на щит его светлое имя. К слову, теперь уже немногие знают, что Белый генерал являлся почетным гражданином города Минска, а после загадочной кончины одна из улиц была названа его именем. Скобелев — это славянский Гарибальди. Именно такой яркой, притягательной для простого человека фигуры нам — русским, белорусам, украинцам — не хватает.

— Одна из ваших «жеззловских» книг посвящена Герою Советского Союза генералу армии Василию Филипповичу Маргелову, командующему ВДВ. Насколько сложно было работать над этим проектом? Встречались ли вы лично с Маргеловым, который хотя и родился в Днепротровске, всю жизнь считал себя белорусом?

— Я по праву считаю его своим вторым отцом. Первая встреча с командующим ВДВ произошла 3 декабря 1962 года, накануне принятия воинской присяги. По окончании «учебки» Василий Филиппович «соблазнил» меня

и других младших командиров поступить в Рязанское высшее воздушно-десантное училище. В ту пору оно готовило не только строевых офицеров, но и давало основательные знания по одному из иностранных языков. В дипломе у меня записано — «военный переводчик». Перечислить все встречи с командующим стоит большого труда, но именно они позволили мне создать телефильм «Десантник № 1», а затем написать книгу, которая вышла в серии «ЖЗЛ».

— Французскому философу П. Буасту принадлежит высказывание: «У истории есть свое шарлатанство: оно ставит своих героев вдале для того, чтобы скрыть все то низкое и возмутительное, что имеется в их чертах»... Приходится ли вам что-то скрывать в судьбах своих героев?

— Есть такое емкое понятие, как «постижение истории». Автор, который берется за создание какого-либо произведения, должен твердо определиться с жанром. Если это «голая» наука — то докажи свою концепцию документами, подкрепи реальными фактами. И, самое главное, не угодничай, не будь конъюнктурщиком.

В художественном произведении писатель — вольный казак. Твори, выдумывай, пробуй, но не перегибай. Художественность не означает вседозволенность.

Существует еще и третий жанр — документально-художественная проза. Я его верный почитатель и слуга. Этот жанр напрочь отвергает псевдонаучность и намерения сгладить острые углы. В основе его добротный литературный язык, желание доходчиво и просто донести до читателя самые сложные понятия, а в раскрытии исторических фактов прибегнуть к гипотезе.

— Борис Акимович, если не ошибаюсь, вы печатались и в белорусских литературно-художественных журналах — «Нёман», «Маладосць»?

— Из 28 лет моей армейской службы более половины приходится на Краснознаменный Белорусский военный округ. Служба в Новополоцком городском военном комиссариате, которой я, строевой командир, поначалу был не слишком рад, обернулась возможностью общения с уникальными людьми. Корю себя за то, что в полной мере не смог в своих произведениях воздать им должное. Благодаря судьбе, что хорошо знал легендарного партизанского комбрига Марченко, сложный характер которого оказал медвежье услугу партизанам: про их героические дела до сих пор нет полноценной книги. Мне посчастливилось не единожды сживать за беседами с Петром Коротковым, генераль-

ным директором Новополоцкого нефтеперерабатывающего завода, который сражался на Ленинградском фронте.

Просто не мог не восхищаться трудовыми подвигами первостроителей, которые в считанные годы создали Нефтеград на Двине. В дань их памяти вначале создан очерк, который был опубликован в журнале «Маладосць», а в год 50-летия Новополоцка в местном Литературном фонде вышла моя книга «Правофланговый комсомола». Помогал мне в моей работе Леонид Дайнеко.

В журнале «Нёман» сотрудничал с Михасем Стрельцовым, Константином Тарасовым.

— Какие творческие личности еще волнуют писателя Бориса Костина?

— Недавно мы отметили 200-летие победы России в Отечественной войне 1812 года. Рядом с воинами русской регулярной армии мужественно сражались белорусские партизаны и сыны Беларуси полков Гродненского гусарского, Полоцкого, Витебского, Могилевского и других. «Гром победы, раздавайся!» — это название моей книги, которая вышла в Санкт-Петербурге пять лет назад. Моя заветная мечта — снять по ней телесериал. Загадывать не стану, но пробовать его на разных уровнях буду. Десятки тысяч питейцев сложили головы на белорусской земле. Так неужели мы уподобимся «Иванам, не помнящим родства»?

Беседовал Кирилл ЛАДУТЬКО.

Санкт-Петербург — Минск.

ВАРТА ЗАКЛЮЧЫЦЬ ДАГАВОР..

Паштавікі
ацанілі...
журналістаў

Кіраўніцтва Гомельскага філіяла «Белпошты» падвяло вынікі конкурсу сярод журналістаў рэдакцый абласных, раённых і гарадскіх СМІ. Тэмай конкурсных публікацый стала арганізацыя работы перасоўных аддзяленняў паштовай сувязі.

На конкурс было пададзена 18 публікацый з розных раёнаў. Усе яны засведчылі, што на Гомельшчыне абслугоўванне мабільнымі поштамі развіваецца актыўна. Большасць журналістаў выбралі для сваіх тэкстаў жанр рэпартажу: праехалі па розных маршрутах разам з начальнікамі «перасовак», прайшлі шлях паштальёнаў, даведліся аб перавагах і недахопах непасрэдна ад карыстальнікаў паслуг мабільнай пошты. Між іншым, жыхары аддаленых куткоў і маланаселеных вёсак, як сведчаць публікацыі раённых газет, добра разумеюць карысць і мэтазгоднасць арганізацыі такога метаду абслугоўвання. Навягіта таму дырэктар Гомельскага філіяла РУП «Белпошта» Галіна Цярэшчанка адзначыла, што ўсе журналісты сродкаў масавай інфармацыі раскрылі заяўленую тэму і варты атрымаць падзячныя лісты. Ну а пераможцы — яшчэ і грашовыя ўзнагароды, ганаровыя граматы.

Пасля гарачых спрэчак першае месца аддадзена журналісту газеты «Гомельская праўда» Марыі Зубель. Яна праехала па Рэчыцкім раёне і ў артыкуле «Пошта, якая жыць дапамагае» эмацыянальна расказала аб новых магчымасцях, што з'явіліся ў людзей пасля ўвядзення сініх машынак ПАПС: «І ўсюды іх сустракаюць, як жаданых гасцей. Толькі да прыезду такіх трэба напружвацца, падарункі рыхтаваць, а гэтыя іх самі вязуць. І не толькі свежую пошту, прадукты і тавары паўсядзённага попыту. Могуць і халадзільнік з газавай плітой — любы заказ за вашы грошы!»

Другое месца заняў журналіст з гарадскога пасёлка Акцябрскі Юрый Каспяровіч, які прадставіў артыкул «Новыя паслугі прыжыліся хутка». Начальнік аддзела эксплуатацыі і бяспекі паштовай сувязі Гомельскага філіяла «Белпошты» Юрый Лапіцкі заўважыў прафесійную падачу і глыбокае разуменне праблемы ўласцівы гэтай матэрыялу, а яшчэ — сакавітая беларуская мова, — адзначыла намеснік дырэктара Гомельскага філіяла РУП «Белпошта» Марына Перагуда.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Такім чынам, было відавочна, што так званыя юрыдычныя і фізічныя асобы не павінны абслугоўвацца разам, што ў такіх умовах амаль немагчыма забяспечыць якасць паслуг ні першым, ні другім. Хаця б таму, што вельмі адрозніваюцца аб'ёмы: адзін чалавек прыйшоў, каб атрымаць пенсію ці вылісаць газету «Звязда» (справа хвілін), другі — прынёс 20 (яшчэ ў лепшым выпадку) заказных лістоў ці дробных пасылак. А ў выніку можа атрымацца так, што і сапраўды, як казаў спадар Кірушкін, абодва патрацяць час (ды і нервы), сапсуюць настрой і сабе, і адзін аднаму.

— Спачатку мы стварылі ўчастак па абслугоўванні карпаратыўных кліентаў у нас на вытворчасці «Мінская пошта», — гаворыць намеснік начальніка вытворчасці **Алена ТРУБАЧ**. — А 2 красавіка 2012 года адкрылі першую так званую «Бізнес-пошту». Месца для яе выбралі ў цэнтры горада, побач з былым Чэрвеньскім рынкам. Уважліва паставіліся і да падбору кадраў. У прыватнасці, узначаліла новае падраздзяленне Ірына Бажко, якая дагэтуль паспела прапрацаваць і аператарам, і начальнікам пошты звычайнай, і старшым інструктарам групы кантролю. Іншымі словамі, вывучыць усе кірункі работы. А спецыялістаў падбіралі з іншых аддзяленняў сувязі, з участкаў.

Цяпер гэта дружны зладжаны калектыў, праца якога дазволіла аблегчыць жыццё вельмі многім юрыдычным асобам і індывідуальным прадпрымальнікам. Хоць бы таму, што да кожнага кліента тут, без перабольшвання, знаходзяць індывідуальны падыход. І ўсе яны, па словах таго ж спадара Кірушкіна, зусім не трацяць час на адпраўку пошты:

— Я заехаў сюды, павітаўся з гэтымі прыгожымі дзяўчатамі, пакінуў ім усю карэспандэнцыю і падаўся далей — працы ж хапае. Квітку забіраю назаўтра альбо на паслязаўтра і бачу, што ўся мая пошта і аформлена, і адпраўлена ў той самы дзень, калі я прынёс. Для юрыдычных асоб гэта тое, што трэба: ніякіх дадатковых затрат, хутка, зручна. А як нам — дык яшчэ і блізка. Мы вельмі задаволены.

Аднак, як і варта было чакаць, пошта на гэтым не спынілася — пайшла далей. І наступным яе крокам насустрач кліенту (у тым ліку і карпаратыўнаму) было ўкараненне паслугі «Паштовы кур'ер». Гэта значыць, што цяпер спецыяльны работнік разам з вадзіцелем машыны (а часам гэта адзін і той жа чалавек) сам дастаўляе ў офіс усё, што прыходзіць на адрас кліента (друкаваныя СМІ, бланкі строгай справаздачнасці, тавары, замоўленыя ў інтэрнэт-краме РУП «Белпошта»), сам забірае для рассылкі ўсю карэспандэнцыю. Па словах спецыялістаў, юрыдычным асобам ёсць сэнс заключаць пагадненне на абанентнае абслугоўванне «Паштовы кур'ер» кожны дзень» на-

ват тады, калі штотдзённыя аб'ёмы і зыходзячай, і ўваходзячай карэспандэнцыі невялікія. І, вядома ж, можна выклікаць паштовага кур'ера праз сайт www.belpost.by альбо патэлефанаваўшы па нумары 154.

Прадугледжаны і выбар тарыфаў: «Эканом», «Оптыма» і «Эліт». Назвы кажуць самі за сябе, але ж — у першым выпадку паштовы кур'ер прыедзе да заказчыка назаўтра на працягу дня, у другім — у той самы дзень (калі заяўка аформлена да 12 гадзін), у трэцім — у той самы дзень і час, якія выбраў кліент.

— Да нас паштовы кур'ер прыязджае кожны дзень з 16 да 17 гадзін — забірае ўсю нашу карэспандэнцыю, адвозіць аператарам для апрацоўкі і рассылкі, — распавядае начальнік сектара экспедыцый **ЗАТ «Ідэя Банк» Таццяна ЦІШЧАНКА**. — Гэта вельмі выгадна, таму што наш банк, безумоўна ж, клапаціцца пра сваіх кліентаў, пра тое, каб кожнае пісьмо, кожная службовая інфармацыя для нашых падрадчыкаў, а таксама паведамленне пра кожную рэкламную акцыю былі дастаўлены ў максімальна кароткі тэрмін. Аб'ёмы карэспандэнцыі ў нас досыць вялікія, таму, працуючы з «Бізнес-поштай», мы пазбягаем чэргаў, а ведаючы высокі прафесіяналізм аператараў, можам быць упэўненымі, што кожная наша адпраўлена апрацоўваецца і адпраўляецца якасна і адрасу. Да таго ж, калі ўзнікаюць нейкія пытанні, да сваёй пошты, як і да сваіх людзей, прасцей звярнуцца па інфармацыю. Варта набраць нумар тэлефона, і спецыялісты заўсёды

За работай: аператары **Вольга ПЛАХЦЕНКА**, **Юлія ШУРКО** і начальнік «Бізнес-пошты» **Ірына БАЖКО** (у цэнтры).

працуе і так званае сарафаннае радыё: гэта значыць, калі кліент — у тым ліку і карпаратыўны — застаўся задаволены нашымі паслугамі, ён можа расказаць пра іх іншым, параіць скарыстацца. А ў выніку — добра ўсім: здымаецца нагрузка са звычайных аддзяленняў сувязі, эканоміцца час, зберагаюцца нервы, — гаворыць начальнік першай сталічнай «Бізнес-пошты» **Ірына БАЖКО**. — Мы працуем трэці год, і ў нас ужо ёсць кола пастаянных кліентаў. А найбольшы гонар, што нам давяраюць усю сваю карэспандэнцыю «Ідэя Банк», які па колькасці аддзяленняў уваходзіць у пяцёрку буйнейшых беларускіх банкаў, МТБанк», таварыствы «Экспрэс-кур'ер», «Бяспечныя даро-

па чалавеку, па два — не больш. Не будзем, вядома ж, сцвярджаць, што гэтак заўсёды, што чэргаў там не бывае (асабліва ў так званы пік камунальных плацяхоў), але тое, што цяпер яны меншыя — факт, здаецца, бясспрэчны. Як і той, што паспрыяла гэтай размежаванне кліентаў.

Для юрыдычных асоб гэта тое, што трэба: ніякіх дадатковых затрат, хутка, зручна. А як нам — дык і яшчэ і блізка. Мы вельмі задаволены.

— У нашай краіне цяпер працуе 58 «Бізнес-пошт», — канстатуе намеснік генеральнага дырэктара РУП «Белпошта» па камерцыйных пытаннях Таццяна Гвоздзевы. — Яны адкрытыя для так званых карпаратыўных кліентаў ва ўсіх абласных цэнтрах, ва ўсіх гарадах, дзе зарэгістравана больш за 200 арганізацый. Да канца года з'явіцца яшчэ 5 такіх устаноў, 4 з іх у сталіцы... Што, вядома ж, павысіць якасць абслугоўвання — і юрыдычных асоб, і фізічных. Да таго ж на новы ўзровень яе можа падняць паслуга «Паштовы кур'ер», якая дазваляе ўсім прадпрыемствам, установам, арганізацыям, нават прыватным асобам, як ні крыўдна гэта гучыць, забыць дарогу ў аддзяленні сувязі, пазбавіцца ад паштовых клопатаў — заключыць дагавор і тым самым даверыць іх прафесіяналам. Для буйных кліентаў, для інтэрнэт-крам мы выпускаем адмысловыя пакеты (што яшчэ і рэклама), прадугледжваем сістэму зніжак, можам разам прыкінуць, якую прадукцыю, якія тавары рассылаць па пошце будзе значна танней, чым развозіць на аўтамабільях... І навошта на сваіх, калі па ўсёй краіне штодня ездзяць нашы?..

Іншымі словамі, індывідуальны падыход гарантуецца: «свая пошта» — гэта выгадна і гэта рэальна.

Валянціна ДОУНАР.

Менеджар па продажах ЧУП «Крок-2010» **Кацярына КАРНЕЙЧЫК** на «Бізнес-пошце» чалавек свой.

прыідуць на выручку, дапамогуць. Усё гэта ў першую чаргу эканоміць час — як на дастаўку карэспандэнцыі атрымальнікам, так і наш працоўны як прафесіяналаў.

І сапраўды: дай Бог кожнаму рабіць сваю справу.

— У нас ёсць база патэнцыяльных кліентаў. Мы тэлефануем ім, прапануем свае паслугі, выязджаем на месцы, тлумачым перавагі. Але

гі Беларусі», «Атлант-М», гасцініца «Пекін-Мінск», канцэрн «Белдзяржхарчпрам» і іншыя.

...Адрас першай сталічнай «Бізнес-пошты» — вуліца Маякоўскага, дом 8. Тут жа размешчана і аддзяленне сувязі № 6. Таму, завітаўшы ў адны дзверы, грэх было не адчыніць другія. І не... парадавацца за кліентаў: ля кожнага з акенцаў (у прыватнасці, на той, досыць ранні час) было

■ Падпіска-2014

«ВЕЛЬМІ ВАЖНА РАЗМАЎЛЯЦЬ З ЛЮДЗЬМІ...»

У чым прафесійнае майстэрства паштальёна? Мусіць, не проста ў аказанні пэўных паслуг і дастаўцы па тых ці іншых адрасах газет ды іншай карэспандэнцыі, але і ў жаданні, каб падпісчыкаў у друкаваных выданнях было больш. Тады і ўстойлівы «ланцужок» складзецца: газета — пошта — чытач.

Слонімскі раённы вузел паштовай сувязі на падпісцы на «Звязду» — адзін з лепшых на Гродзеншчыне, за што мы, яе журналісты, удзячны яго работнікам. У прыватнасці, паштальёну Людміле Лысені з вёскі Новадзявяткавічы, яе калегам з райцэнтра Святлане Рэмес, Таццяне Рабілцы і іншым.

Таццяна Канстанцінаўна (на здымку), напрыклад, працуе паштальёнам ужо 18 гадоў. Цяпер

яна абслугоўвае каля 700 кватэр у шматпавярховіках, прыватным сектары і не лічыць, што друкаваныя выданні страчваюць сваіх прыхільнікаў. Вядома, рэаліі цяпер такія, што многія, асабліва моладзь, больш схільныя да інтэрнэту. Але намала і людзей, якія па-ранейшаму любяць заставацца сам-насам не толькі з камп'ютарам, але і з газетай у яе спрадвечным папярывым варыянце. У тым ліку і са «Звяздой», якую, дарэчы, Таццяна

Канстанцінаўна ўжо даўно і пастаянна выпісвае сваёй матулі.

— Ёй падабаецца газета, чытае з задавальненнем, — прызнаецца Таццяна. — А ўвогуле, для паштальёна вельмі важна ўмець размаўляць з людзьмі, параіць аформіць падпіску. Многія з тых, хто прыслухаўся да гэтай парады, потым прызвычайваюцца да таго ці іншага выдання і ўжо становяцца пастаяннымі падпісчыкамі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Фота Марыі СЯРПЕВІЧ.

«АГАТКА» І КАРОЛЬ

Першая беларуская прафесійная опера — аднагодка «Вяселля Фігара» Моцарта

Ёй 230! Столькі — жывуць. У прыватнасці, жанчыны, калі яны гераніні цудоўных твораў, што перажылі стагоддзі.

Дзе ж у Беларусі такія жанчыны? Далёка ездзіць не трэба — у Нясвіжы. Там наогул што ні імя — то гістарычная асоба, што ні герой — то вядомы за межамі мясцовасці, якая яго нарадзіла. І неабавязкова гэты герой са славуага роду: паходжанне можа быць простым і нават сялянскім. Калі ласка: Агатка. Звычайная вясковая дзяўчына з Нясвіжчыны. А каралёў пакарыла — на ўсю Рэч Паспалітую грывела яе імя. Таму што гэтае імя аўтары далі мастацкаму твору, оперы, напісанай у Нясвіжы нямецкім кампазітарам Янам Давідам Голандам на лібрэта аднаго з прадстаўнікоў роду Радзівілаў, чалавека, адоранага талентамі — Мацея Радзівіла. Сёлета на свяце «Музы Нясвіжа» адзначалі своеасаблівы юбілей «Агаткі», якая лічыцца першай беларускай прафесійнай операй. Калісьці яна гучала ў сценах палаца. Але падчас фестывалю музыка з «Агаткі» дзякуючы музыкантам Нацыянальнага канцэртнага аркестра Беларусі выйшла ў горад, да людзей, якія імкнуцца трапіць на канцэрты ў Палац культуры горада Нясвіжа.

Цяпер «Агатку» зноў выконваюць у Беларусі, нягледзячы на тое, што быў час, калі яе сляды згубіліся ў прастору. Але жыло імя — сярод даследчыкаў, якія змаглі адчуць, што выпадковая знаходка цягне на сенсацыю. У 1989 годзе опера была знойдзена ў Кракаве, у адным з архіваў, і фактычна цудам (таемна!) вярнулася на радзіму. У яе новым нараджэнні для Беларусі адыграла ролю доктар мастацтвазнаўства Вольга Дадзімава, якая з'яўляецца навуковым кіраўніком «Муз Нясвіжа» ад пачатку гэтага фестывалю. Мэта яго — рабіць гісторыю беларускай музыкі больш зразумелай, а саму музыку вядомай людзям. Усё ж яна стваралася тут і ўвабрала мелодыку гэтых мясцін. Што да «Агаткі» — дык дакладна...

На службе ў магнатаў

Ян Голанд прыехаў у Нясвіж, быўшы ўжо вядомым кампазітарам у Германіі. У Гамбургу тады музычнае жыццё віравала. А Голанд да таго ж быў дырэктарам музыкі гамбургскага кафедральнага сабора. Ён пісаў шмат музыкі, якую ігралі ў канцэртах. Але дзіўны лёс творчых людзей: яны могуць нарадзіцца на адной зямлі, а набыць славу і пашану на іншай, як гэта стала з Голандам. Ён ехаў у Нясвіж, каб стаць дырэктарам нясвіжскай капэлы — запрасіў яго тагачасны гаспадар палаца Кароль Станіслаў Радзівіл, вядомы як Пане Каханку. Новае месца абяцала шмат творчасці: заможныя і ўплывовыя гаспадары не шкадавалі сродкаў на свае капэлы і тэатр (напэўна, нездарма ж немец потым напіса кантату ў гонар Станіслава Караля Радзівіла). Нясвіж натхняў Голанда прыгожымі краевідамі і адкрыў шмат магчымасцяў для працы, якія кампазітар скарыстоўваў амаль 20 гадоў, пакуль тут жыў...

Менавіта ў Нясвіжы Ян Голанд пачаў пісаць оперы і балеты. Адзін з яго славетных твораў — опера «Агатка», прэм'ера якой адбылася ў тэатры пры палацы Радзівілаў ў 1784 годзе. Кампазітару пашчасціла на лібрэтыста. Ім стаў адзін з прадстаўнікоў славуага роду Мацей Радзівіл, чалавек добра адукаваны, які пажаў у Еўропе. І калі ён вярнуўся ў Нясвіж, то ведаў і адчуваў еўрапейскія мастацкія павевы і кіраваўся імі ў сваё творчасці. Сам быў літаратарам, музыкантам-аматарам (пісаў паланезы, санаты, сернады)... Але на гэты раз нагода патрабавала маштабнага твора: у Нясвіжы чакалі прыезду караля Рэчы Паспалітай

Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Была ў яго неабходнасць сустрэцца з уплывовым літоўскім магнатам Радзівілам напярэдадні выбараў у Сейм Рэчы Паспалітай. Гаспадар наладзіў каралю пышны прыём, часткай якога павінна была стаць прэм'ера оперы.

Сёння гэтая гісторыя вядомая і нават асэнсаваная і абыграная ў тэмах сучасных мастацкіх твораў. Але не ў малой ступені менавіта дзякуючы «Агатцы», у назве якой ёсць і другая частка: «Прыезд Пана».

Сялянка як зорка

Спярша ўсё ж яна, звычайная сялянская дзяўчына. Праўда, шчыра закаханая. Так, што без свайго Антака жыццё не бачыла. Маладая пара змагаецца за сваё шчасце. І ёй-такі шчасціць — на добрага пана, які дапамагае яднанню закаханых. Казка...

Не, сапраўды, нешта неверагоднае было: перад каралём іграць спектакль, дзе галоўныя героі — мясцовыя сяляне. Вымусяць ім спачуваць, перажываць, ды і захапляцца ўрэшце. Нешта крамольнае праглядаецца ў такой ідэі... Але не быў бы то Кароль Радзівіл, каб не імкнуўся зарыганальнічаць, нават

Неверагоднае было: перад каралём іграць спектакль, дзе галоўныя героі — мясцовыя сяляне.

перад такім саноўным госцем і фактычна паказаць яму на яго месца ў Нясвіжы... А Мацей у гэтым дапамог — праз лібрэта. Ян Голанд галоўную ідэю адчуў і ўвасобіў праз музыку: у ёй можна пачуць народныя мелодыі, якія найлепшым чынам падкрэсліваюць мясцовае паходжанне герояў і дэмакратызм сюжэту (пан у ім усё ж не галоўную ролю адыгрывае). Мо такім чынам некаранаваны каралі Вялікага Княства Літоўскага вырашылі намякнуць галоўнаму пану на яго ролю ў палітычным спектаклі, які разыгрываўся на вачах ва ўсіх у той час?..

Гісторыю цяжка адсачыць, разважаючы пра гэтую оперу. І такое адчуванне, што той грамадскі кантэст (ды і самі гаспадары з іх госцем) былі дадатковымі ўдзельнікамі добра прадуманага спектакля. Камічная опера «Агатка, або Прыезд Пана» была пралагам да яго... Але ж якім бліскучым! Сам кароль паддаўся духу твора і нават перайшоў на беларускую мову, калі прамаўляў вершава-

ны тост у гонар гаспадара. І пайшла слава нашай «Агаткі» далей за Нясвіж...

Пра гэта і іншыя факты з біяграфіі оперы, народжанай у Нясвіжы, можна даведацца з даследавання Вольгі Дадзімавай «Еўропа на музычных скрыжаваннях». А таксама пра тое, што пасля той прэм'еры «Агатку» яшчэ 40 гадоў паказвалі ў Варшаве, Кракаве, Любліне, Познані, Львове. Пра оперу шмат пісалі ў газетах таго часу — настолькі яна была папулярная. І нават на пачатку XX стагоддзя да яе звярталіся як да класічнай оперы. Напрыклад, у 1926-м менавіта выкананнем «Агаткі» адзначалася 150-годдзе Варшаўскага тэатра.

«Фігара» — тут?..

А потым пра «Агатку» забыліся. Лічылі страчанай. Тым больш што тэатры свету аддавалі прыхільнасць іншым камічным операм, прызнаным шэдэўрамі эпохі класіцызму, як напрыклад, «Вяселле Фігара» Моцарта. Лёгкі сюжэт, інтрыга, кемлівы герой і цудоўная музыка зрабілі гэтую оперу вельмі запатрабаванай. І ў нас таксама — як вядома, месцы пустымі не бываюць... Але «Агатка» вярнулася, нават загучала. У 1990-м опера была запісана на беларускім радыё, а ў 1999-м паказана ў Мінску «Беларускай капэлай» і памяць пра аднаго са стваральнікаў — Мацея Радзівіла. З вяртаннем «Агаткі» ў музычнае жыццё пайшлі параўнанні: на што яна падобна і чаму? Калі наш самы буйны музычны помнік культуры XVIII стагоддзя паўстаў у адзін час з операй «Вяселле Фігара», то невыпадкава гэтыя творы падобныя?..

Віктар Скарабагатаў, кіраўнік «Беларускай капэлы», які займаецца аднаўленнем беларускіх опер, зрабіў акцэнт на параўнанні «Агаткі» з «Фігара» і прыйшоў да высновы: «Нават для дылетанта ў музыцы пасля праслухоўвання відавочнае не проста падабенства, а амаль поўнае супадзенне мелодый пачатку каваліны Фігара з «Вяселля...» і другой часткі арый Агаткі з 1-й дзеі оперы Голанда. Паколькі «Агатка» напісаная на два гады раней за «Фігара», меркаванні наконт, здавалася б, натуральнага пераасэнсавання Голандам творчасці Моцарта адпадае само сабой. Можна і вышэйзгаданым супадзенням даць тлумачэнне. Тэматызм, мастацкія ідэі, што называецца, луналі ў паветры Еўропы XVIII стагоддзя. З прыемнасцю можна ўсвядоміць, што свежыя мастацкія ідэі даяталі ў Вену таксама і з Нясвіжа...»

Але нам сёння важна, каб музычныя ідэі з Нясвіжа пайшлі па ўсёй Беларусі. Насамрэч тое, што даносяць пра беларускую музычную культуру праз асветныя фестывалі навукоўцы і музыкі, дапамагае ўглядзецца ў сваю радзіму і зразумець: яна дзівосная! Можна, не без дзівацтваў (але часам свядомых), якімі грашылі некаторыя гістарычныя асобы. Не без шчырасці і чысціні душ, як у простых герояў «Агаткі». І не без талентаў, якія прапаноўваюць цудоўныя ідэі і арыганальныя сюжэты праз мастацкія творы, да якіх звяртаемся праз часы. І ўсё не перастаем здзіўляцца іх загадкамі...

Ларыса ЦІМОШЫК.

Шляхамі мастакоў

ЗАКОНЫ ФЕРДЫНАНДА

Засвойваюць удзельнікі конкурса-пленэра, прысвечанага жывапісцу Рушчыцы

Ён мог бы стаць юрыстам, як хацеў бацька, але сіла мастацтва перамагла. Хоць тады, на мяжы XIX і XX стагоддзяў, сапраўды такі выбар здаваўся зусім не рацыянальным: ці можна жывапіс забяспечыць годнае жыццё? Але калі выбар чалавека супадае з жаданнем лёсу, то мастацтва дае і радасць, і магчымасці, і вядомасць. Так стала з урадзэнцам беларускага Багданава (тады гэта быў Ашмянскі павет) Фердынандам Рушчыцам. Сёння Валожыншчына ганарыцца сваім земляком і ўслаўляе яго. Дзеля гэтага і быў заснаваны рэгіянальны конкурс-пленэр «Зямля і неба Фердынанда», што праходзіць у Багданаве не першы раз.

А. Квяткоўскі і Г. Скрыпнічэнка ўзнагароджваюць пераможцаў пленэру

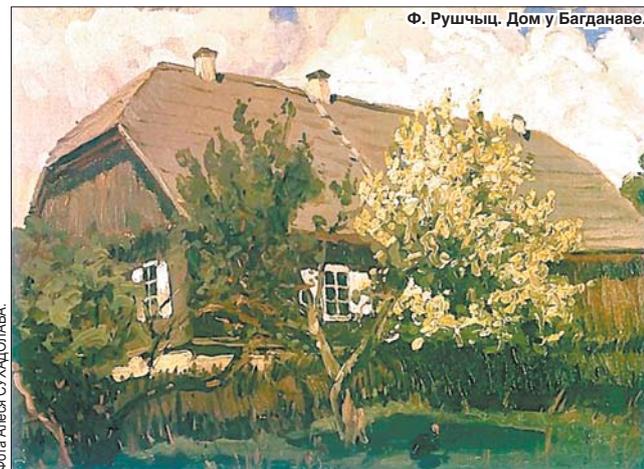
— На гэтым конкурсе збіраюцца дзеці да 16 гадоў, — распавядае мастак Алесь Квяткоўскі, старшыня журы. — Летась у ім удзельнічала 50 дзетак, прычым не толькі з Валожынскага раёна, але і са Смаргоншчыны і Ашмяншчыны. Пленэр праходзіў адзін дзень. Тады з раніцы і да вечара ішоў дождж, але мы праехаўся і паглядзелі забудовы, дзе быў маёнтак. Сёлета больш пашчасціла з надвор'ем — было сонечна, але дажджу з градам усё роўна дачакаліся, праўда, калі ўжо ўсё зрабілі. Было 30 юных твораў, сёлета дадаліся удзельнікі з Вілейкі, Івянца, Любані. Дзеці малявалі, натхняючыся духам мястэчка, постаццю мастака. Сам пленэр пачынаецца з аповедаў пра Фердынанда Рушчыцу, пра яго творы. І ўсе ведаюць, што ў Беларусі толькі адзін яго твор. Летась удзельнікі зрабілі календарык пра Ф. Рушчыцу. Падчас пленэру ў іх ёсць заданне працаваць у колеры «а-ля Рушчыц». Ён вучыўся ў Кундзі, у Шышкіна. У яго былі такія аднакурснікі, як Чурленіс, Рэрых. Таму ў яго творах адчуваецца асабліва пэўная пэўнасць. І ў дзеляці малюнкі атрымліваюцца пачынаючы, у першую чаргу гэта акварэлі, але ёсць створаныя гуашшу ці акрылам. У адчуванні дзеткамі твораў Рушчыца, безумоўна, адыгралі сваю ролю іх настаўнікі-рупліцы.

У Багданаве ў школе сабраны цудоўныя матэрыялы пра славяна-мастака-земляка. Нават тое, што звязана з яго польскім перыядам жыцця. І дзеткі з Багданава выйгралі польскія конкурсы. Адна дзяўчынка, напрыклад, паедзе ў Кракаў, дзе нейкі час працаваў Фердындан Рушчыц. Увосень у Мінскай абласной бібліятэцы імя Пушкіна плануецца выстава з вынікамі пленэру (дзеці працягнуць маляваць і летам). Таму экспазіцыя можа атрымацца больш шырокай, чым нават тая, што дэманструецца ў раённай бібліятэцы. Насамрэч імя Фердынанда Рушчыца трэба ўзгадваць на ўзроўні краіны.

Так сталася, што імя гэтага мастака пачало вяртацца ў кантэст беларускай культуры ў апошнія дзесяцігоддзі. Яно ўпісана ў гісторыю польскага мастацтва, але паўплываў на гэта шэраг фактараў, у тым ліку і суровая рэчаіснасць пачатку XX стагоддзя, якая змяніла жыццё не адной краіны. Фердындан быў выхаванцам Пецярбургскай акадэміі мастацтваў, але як жывапісец натхняўся і тым, што ведаў з маленства на роднай зямлі, і тым, што бачыў у Еўропе. Яго творчае жыццё развілася ў Варшаве, Кракаве, Вільні. Але пасля смерці бацькі ён апекаваўся багданавскай сядзібай: усё-такі клікала радзіма. Пахаваны мастак на мясцовых могілках у Багданаве...

— Што мяне ўзрадавала: былы будынак Багданавскага сельсавета пасля аптымізацыі аддалі пад мастацкую школу, і там будзе музей Фердынанда Рушчыца, — гаворыць Алесь Квятроўкі. — Магчыма, музей арганізуюць нават да наступнага года, калі будзе адзначацца 145-годдзе творцы. Прыедучы запрошаныя ўнукі Рушчыца, з якімі маецца сувязь. Трэба зрабіць музей на належным узроўні. Да наступнага года збіраюцца надрукаваць буклет ці альбом: ёсць што паказаць з пленэраў. І можна яшчэ дадаць творы студэнтаў, якія маглі б мець практыку і таксама натхняцца зямлёй Рушчыца. Можна дадаць творы нашых вядомых сучасных мастакоў, якія родам адсюль ці жывуць недалёка ад зямлі Рушчыца. Урэшце, гэта і мая зямля...

Ларыса ЦІМОШЫК.

Ф. Рушчыц. Дом у Багданаве.

Раім наведцаў

АМПІР У ЛОШЫЦКІМ ПАРКУ

Першага чэрвеня ў флігелі ў Лошыцкім сядзібна-паркавым комплексе, што ў беларускай сталіцы, адкрыецца выстава пад назвай «Куфэрак: стагоддзе прыгажосці», якая арганізавана музеем гісторыі горада Мінска сумесна са студыяй рэканструкцыі гістарычнага танца «Версаль».

У экспазіцыі прадстаўлены рэканструкцыі паўсядзённых, прагулачных, бальных і вясельных строяў, якія маглі насіць жыхары гарадоў тэрыторыі сучаснай Беларусі на працягу ўсяго XIX стагоддзя — ад ампіру да мадэрну. Гэта касцюмы, якія шыліся для бальяў і танцавальных вечараў, для паўсядзённага шпацыру, для тэматычных пікнікоў і выступленняў.

Эскізы выконваліся на падставе арыганальных мадэляў адзення XIX стагоддзя: крыніцамі інфармацыі служылі творы мастацтва і модныя часопісы той эпохі. Мадэлі вырабляліся пераважна з натуральных тканін, з улікам крою тых часоў.

Калі прыгледзецца і даць волю ўяўленню, то можна заўважыць, што кожны ўбор мае сваю жывую гісторыю: у розных строях адлюстраваны характар іх уладальнікаў і мадэльераў. Гледзячы на ўсю гэту прыгажосць, можна і самому перанесціся ў эпоху бальяў і рамантычных адносін, бо над усімі вобразамі працавалі людзі, сапраўды захопленыя культурай XIX стагоддзя і гісторыяй касцюма.

У чэрвені запланаваны шэраг мерапрыемстваў у межах праекта «Куфэрак». Кожную суботу гэтага месяца ў 15.00 будзе праводзіцца тэматычная праграма — лекцыя па гісторыі касцюма або побыту XIX стагоддзя, майстар-класы на танцах або творчыя вясчоркі. Па серадах і суботах будуць праводзіцца экскурсіі ад арганізатараў выставы.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

Ведай нашых!

«ВІТАЎТ» УРАЖВАЕ ЗАМЕЖНЫХ ЖАНЧЫН

Пра ролю нацыянальнага мастацтва ў жыцці краін разважала пасля прагляду балета «Вітаўт» у Вялікім тэатры Беларусі намеснік генеральнага сакратара ААН Хелен Кларк.

Спадарыня Кларк, якая адначасова з'яўляецца адміністратарам Праграмы ААН, стала першай жанчынай, якая ўзначаліла арганізацыю. Адначасова яна старшыня Групы развіцця ААН (гэта камітэт, што складаецца з кіраўнікоў усіх фондаў, праграм і дэпартаменту ААН, які займаюцца пытаннямі развіцця). Кіраўнік ПІРААН першы раз наведвае Беларусь за ўсю гісторыю стасункаў гэтай арганізацыі з нашай краінай. І каб яе лепш зразумець, спадарыня Кларк наведвала Вялікі тэатр Беларусі, каб паглядзець балет «Вітаўт», створаны кампазітарам Вячаславам Кузняцовым паводле Аляксея Дударова.

Балет — мастацтва інтэрнацыянальнае, калі на мове цела можна распавесці пра складаныя гісторыі і даўнія часы. Гэта і прадугледжвалася спектаклем. Але балет — гэта яшчэ майстэрства тых, хто танцуе на сцэне, што і адзначыла Хелен Кларк. Вітаўта ў той вечар танцаваў заслужаны артыст Беларусі Антон Краўчанка, а яго антыпода Ягайлу ўвасобіў Ягор Азаркевіч. У ролі Ганны выступала Людміла Хітрова. Ядзвігу танцавала народная артыстка Беларусі Вольга Гайко. Ёсць кім захапляцца на сцэне.

■ Па слядах чэмпіянату

ЛЫЖКА МЁДУ І... КАДРАВЫЯ ПЕРАСТАНОЎКІ

Арганізацыя чэмпіянату свету па хакеі ў Мінску выклікала неймаверную колькасць станоўчых водгукаў і самых гучных эпітэтаў. Але, каб быць зусім аб'ектыўнымі, давайце звернемся да лічбаў і статыстычных даных. «Звязда» з першых вуснаў дадалася пра фінансавую выгаду ад чэмпіянату, пазітыўны ўплыў спартыўнага форуму на гасцінічны бізнес і змены, якія чакаюць беларускі хакеі.

ПАДЛІЧЫМ ПЛЮСЫ!

Больш за 80 тыс. гасцей падчас чэмпіянату скарысталіся правам бязвізавага ўезду ў нашу краіну. З іх 30 тыс. — прадстаўнікі дзяржаў, з якімі ў Беларусі візавыя адносіны, і больш за 50 тыс. гасцей — з краін СНД. Усяго матчы турніру наведалі 651 846 гледачоў, што з'яўляецца новым рэкордам чэмпіянату свету па хакеі. Па словах прадстаўніка кампаніі TicketPro Антона Кузьміча, запаўняльнасць трыбун на рэйтынгавых гульнях (матчы зборных Расіі, Беларусі, Канады, Чэхіі, Славакіі) складала 100%, на нярэйтінгавых — 80%. Дарэчы, толькі на рэалізацыі білетаў атрымалася выручыць 150 млрд руб., а гэта больш, чым прагназавалася. Па словах кіраўніка Беларускай федэрацыі хакея і дырэктара Дырэкцыі па правядзенні чэмпіянату свету па хакеі з шайбай 2014 Яўгена Ворсіна, ускосныя даходы пакуль не падлічаны, але ёсць усе падставы лічыць, што турнір цалкам акупіцца.

«Здзівіў таваразварот сувенірнай прадукцыі, — кажа Яўген Ворсін. — Нягледзячы на тое, што асартымент быў не досыць шырокі, а цэны — немаленькія. Што датычыцца арганізацыйных момантаў, то нельга не згадаць цырымонію ўзняцця сцягоў краін — удзельніц чэмпіянату. Нам здавалася, што гэта звычайнае афіцыйнае мерапрыемства, аднак яно выклікала шчыры інтарэс многіх людзей. І цяпер гэтакі мерапрыемства можа стаць пастаянным на наступных чэмпіянатах свету. Асобна хачу адзначыць якасную працу медперсоналу. І дарэчы, на турніры не было выяўлена ніводнай станоўчай допінг-спробы, што само па сабе — прыемная адметнасць».

КАЛІ ЁСЦЬ ДЗЕ ЖЫЦЬ...

Да чэмпіянату ў Мінску ў чатыры разы павялічылася колькасць месцаў для засялення турыстаў. Да таго ж усе тарыфы былі замарожаны на 1 студзеня 2014 г., дзякуючы чаму ўдалося дасягнуць высокай загрузкі мінскіх атэляў і гасцініц, якая складала 80%. Для параўнання, летась гэты паказчык быў усяго 55%. Фан-вёска падчас чэмпіянату прыняла 17000 гасцей, сярод якіх былі прадстаўнікі экзатычных краін — Ганы, Кітая, Аб'яднаных Арабскіх Эміратаў... Між іншым, як адзначыла намеснік начальніка па турызме кампаніі «Цэнтркурорт» Алена Брок, пастаяльцы фан-вёскі з задавальненнем куплялі экскурсійныя туры, сярод якіх самымі папулярнымі маршрутамі былі Нясвіж і «Лінія Сталіна».

ХЭНЛАН СЫШОЎ.

ХТО НА ЯГО МЕСЦА?

«Яшчэ падчас чэмпіянату Глен Хэнлан спрабаваў пачаць размову аб сваіх намерах пакінуць зборную, але я папрасіў адкласці гутарку да завяршэння турніру, — прыгадвае Яўген Ворсін. — Раней я не чуў, што ён плануе сысці з каманды. Мабыць, Глен з кімсьці і абмяркоўваў свае планы ў красавіку, але гэта быў не я».

Кіраўнік Беларускай федэрацыі хакея ўпэўнівае, што канадскі трэнер быў абсалютна задаволены працоўным працэсам і ні ў чым не меў патрэбы. Акрамя, бадай, сямі побач. Гэта і стала прычынай ад'езду Хэнлана з Беларусі. Бо жонка трэнера — педагог вышэйшай кваліфікацыі — не змагла б рэалізавацца ў Мінску як спецыяліст. Іншая справа — Швейцарыя...

«Мы разумелі, што трымаць Хэнлана сілай — не выйсе. Таму і пагадзіліся на датэрміновае скасаванне кантракта. У гэтай сітуацыі толькі і заставалася наступіць па-людску».

Яўген Ворсін кажа, што ўжо ёсць чатыры кандыдатуры на пасаду галоўнага трэнера зборнай Беларусі па хакеі. Сярод іх і беларускія спецыялісты, і тыя, хто працуе ў Расіі. Кіраўнік федэрацыі паабяцаў, што цягнуць з гэтым рашэннем ніхто не будзе: хто стане новым трэнерам беларускай каманды, стане вядома 11 чэрвеня, калі адбудзецца справаздачна-выбарчая канферэнцыя федэрацыі.

Між іншым, беларускі хакеі чакае яшчэ адна змена: Яўген Ворсін прыняў рашэнне не балатавацца на пасаду старшыні ФХРБ. Дзеючы кіраўнік федэрацыі патлумачыў гэта так: «Калі зборная правальвалася на папярэдніх чэмпіянатах, усе вінаватыя федэрацыі і мяне ў прыватнасці. Хаця ўсе гэтыя гады я прапаўваў рэальныя праграмы па развіцці беларускага хакея. Але мяне ніхто не слухаў, і мы ішлі па іншым шляху. Зразумела, калі ўсе клапацяцца толькі пра сваю пасаду, нічога не атрымаецца. Шчыра кажучы, я ад гэтага стаміўся».

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ

ЗНАЕМ О МЕТАЛЛЕ ВСЕ

ОАО «Лепельский ремонтно-механический завод»: ОПЫТ, МАСТЕРСТВО, НОВАТОРСТВО

Свою историю предприятие ведет с 1932 года, с июня 2012 года входит в состав производственного объединения «Минский тракторный завод». Сегодня это конкурентоспособный, рентабельный и мобильный коллектив, который ежемесячно наращивает объемы производства. Основная специализация завода – изготовление узлов и деталей для тракторов «Беларус». Предприятие выпускает 17 наименований комплектующих для РУП «МТЗ», это составляет 82 процента в общем объеме товарной продукции. Вторым направлением деятельности является производство оборудования для животноводства, птицеводства и кормопроизводства (транспортёры, птичники и др.).

НАШИ ВОЗМОЖНОСТИ:

- Парк технологического оборудования позволяет обрабатывать детали диаметром до 250 мм и длиной до 700 мм.
- Штамповочный участок оборудован прессами от 40 до 400 тонн, с размерами стола 1000x1000 мм.
- Листогибы до 100 т и длиной гибки до 3000 мм.
- Установка плазменной резки позволяет обрабатывать детали толщиной до 80 мм и длиной листа 4500 мм.

ПРОИЗВОДИМ И РЕАЛИЗУЕМ:

- ◆ двери металлические квартирные,
- ◆ заборы, ограждения, решетки оконные,
- ◆ контейнеры для мусора, урны,
- ◆ скамейки, калитки,
- ◆ ворота гаражные: раздвижные, распашные,
- ◆ мангалы, сушилки для грибов,

- ◆ печи для бани, баки,
- ◆ детские спортивные городки, качели, карусели,
- ◆ тренажеры силовые,
- ◆ элементы для крыши,
- ◆ металлоизделия по индивидуальным заказам

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ!

Сотрудничество с ОАО «Лепельский РМЗ» — прекрасная возможность приобретения тракторов, запчастей и комплектующих к ним без процентной надбавки. Специалисты завода всегда готовы оказать своевременную квалифицированную помощь в вопросах продажи и сервисного обслуживания техники. Изготовим любые металлоконструкции, в том числе мелкосерийные и нестандартные. Выполним работы по металлорежущей обработке, сварке, штамповке и плазменной резке. Четкое исполнение договоров, доставка продукции заказчиком в оговоренные сроки — в лице ОАО «Лепельский ремонтно-механический завод» вы будете иметь надежного партнера.

ОАО «ЛЕПЕЛЬСКИЙ РМЗ»

211174, Витебская область, г. Лепель, ул. Партизанская, 2
Тел./факс: 8 (02132) 4-07-33;
e-mail: leprmz@mail.ru,

УНП 300039495

РУП «Институт недвижимости и оценки»

- ▶ ОЦЕНКА ИМУЩЕСТВА (недвижимость, транспорт, оборудование, бизнес, интеллектуальная собственность)
- ▶ ОРГАНИЗАЦИЯ И ПРОВЕДЕНИЕ АУКЦИОНОВ

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Организатор аукциона) извещает о проведении повторного открытого аукциона **СО СНИЖЕНИЕМ ЦЕНЫ**

по продаже автомобиль SKODA OCTAVIA номер рамы TMBCE11U232673791, год выпуска – 2002, тип двигателя – 2,0 л бензин. Адрес: г. Минск, ул. Олешева, 16.
Начальная цена с НДС – 48 800 000 бел. руб. Задаток с НДС – 4 800 000 бел. руб.

Задаток перечисляется на р/с № 3012154337010 в ОАО «БПС-Сбербанк» ЦБУ №703, 220004, г. Минск, ул. Кальварийская, д. 4а, код 369. Получатель - РУП «Институт недвижимости и оценки»,

УНП 190055182. Назначение платежа: задаток для участия в повторном аукционе по продаже имущества ОАО «Гипровязь», проводимом 11 июня 2014 г.

Договор купли-продажи должен быть заключен в течение 5 (пяти) банковских дней со дня подписания протокола о результатах аукциона. Оплата за объект осуществляется в срок, который будет установлен в договоре купли-продажи Объекта между Победителем аукциона (Претендентом на покупку) и Продавцом.

Аукцион состоится 11.06.2014 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 4. Шаг аукциона – 5%. **Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 09.06.2014 до 12.00 по адресу:** г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3 этаж, каб. 2. Первое полное извещение о проведении аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 11.04.2014. С полным текстом извещения можно ознакомиться на сайте Организатора аукциона ipo.by.

Дополнительная информация: 8 (017) 306-00-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52

• www.ino.by • e-mail: 5538325@mail.ru

■ Сёння — Сусветны дзень без тытуню

НУ ВЕЛЬМІ ДЫМНА...

Аўстралія выказвае намер стаць цалкам свабоднай ад курэння да 2020 года. Хто ведае, магчыма, ёй гэта ўдасца. А магчыма, і не толькі ёй. Шэраг еўрапейскіх краін няўхільна выпрабавуюць самыя розныя рэцэпты адвучання свайго насельніцтва ад паталагічнага жадання. З гэтай мэтай прымяняюцца пяць стратэгий: павышэнне падаткаў на тытунёвыя вырабы, забарона на курэнне ў грамадскіх месцах, аказанне дапамогі тым, хто хоча развітацца з залежнасцю, поўная забарона на рэкламу і спонсарства, нарэшце, распаўсюджанне ідэй здаровага ладу жыцця.

Усё гэта спрабуе ўвасобіць Беларусь, якая таксама не збіраецца здавацца ў палон дыму. Па прычыне ўжывання тытунёвых вырабаў, а дакладней, з-за захворванняў, звязаных з сістэматычным курэннем, краіна губляе ад 16 да 19 тысяч чалавек за год. Мала ў якой развітай краіне можна

адшукаць і такую неверагодна вялікую розніцу ў чаканай працягласці жыцця жанчын і мужчын — яна складае 11 гадоў на карысць жанчын. Бо нашы мужчыны бессаромна грэбавалі і грэбуюць правіламі здаровага ладу жыцця.

Шэраг важных «ахоўных» захадаў наша краіна ўжо прыняла. І Міністэрства аховы здароўя мяркую дабывацца далейшага зніжэння колькасці курцоў у рэспубліцы. Гэтая колькасць знізілася за апошні дзесяць гадоў, аднак пакуль застыла на ўзроўні 30,5 працэнта (сярод усяго дарослага насельніцтва). У цэлым па Еўропе гэты паказчык не перавышае 28 працэнтаў, а месцамі — 16-17.

Практыка некаторых краін паказвае, што на 4-5 працэнтаў колькасць курцоў можна знізіць з дапамогай павышэння падаткаў на тытунёвую прадукцыю. Сёння сумніўнае «задавальненне» ў тых жа еўрапейскіх краінах прынамсі ў 3 разы даражэйшае, чым у нас. Рост цэн у гэтым выпадку павінен абавязкова перавышаць узровень інфляцыі ў краіне!

— Пры такім раскладзе маламаёмныя катэгорыі грамадзян сапраўды «завязваюць» з курэннем, — кажа **намеснік галоўнага ўрача Рэспубліканскага цэнтра гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага зда-**

роўя Людміла НАРОЙЧЫК. — Універсальнага рэцэпту тут няма і быць не можа, але нам важныя кожны працэнт тых, хто пажадае адмовіцца ад курэння. Так, паводле некаторых даследаванняў і апытанняў, для 2 працэнтаў насельніцтва з шэрагаў курцоў прынцыповым момантам становіцца фактар нязручнасці — забарона курэння ў грамадскіх месцах, на працы. 22 працэнт гатовыя, на жаль, спыніцца толькі пры выяўленні сур'ёзных праблем са здароўем...

Даказана, што эканоміка краіны не церпіць ад росту цэн на тытунёвую прадукцыю.

КІДАЙЦЕ КУРЫЦЬ. ПА ІНДЫВІДУАЛЬНАЙ ПРАГРАМЕ
Загадчык сектара наркалогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра псіхічнага здароўя Уладзімір МАКСІМЧУК:

— Ёсць заўзятая курцы, перакананыя ў тым, што кінуць курцы немагчыма: маўляў, нават залежным ад алкаголю тут лягчэй. Аднак гэта міф! Вядома, што палова курцоў могуць кінуць курцы нават без усякай дапамогі навакольных. Проста па ўласным гарачым жаданні. Астатняй жа палове гатовыя дапамагчы псіхіятры, псіхатэрапеўты, наркалагі. Першыя патрэбны для таго, каб узмацніць і замацаваць матывацыю. Наркалагі ж падкажуць метады замаскаванай тэрапіі, лекавыя прэпараты, фізіялячэнне. Ідэальны варыянт — гэта распрацоўка індывідуальнай праграмы паступовага пазбаўлення тытунёвай залежнасці. Адрасы і нумары тэлефонаў арганізацый, здольных дапамагчы ў гэтым, ёсць на сайце Міністэрства аховы здароўя.

Разам з тым, гэта адназначна добра адбіваецца на інтарэсах нацыі, паколькі моладзь пазбаўляецца свабоднага і беспраблемнага набыцця дарагой прадукцыі.

Дарэчы, сама заўважаю, што наша насельніцтва рэагуе на тых жа валанцёраў, а таксама супрацоўнікаў арганізацый унутраных спраў, калі яны нагадваюць аб забароне курэння на прыпынках грамадскага транспарту. Калі слова не ўздзейнічае, то за парушэнне ўстаноўленых

нормаў парушальніка чакае штраф у памеры ад 4 база-вых велічынь...

P.S. Літаральна праз месяц Міністэрства аховы здароўя падрыхтуе абгрунтаванне на ўключэнне ў план разгляду парламентам праекта закона аб тытуні. Праект змяшчае ўсе асноўныя моманты, скіраваныя на паступовае зніжэнне колькасці курцоў у Беларусі.

Святлана БАРЫСЕНКА

ТОЛЬКІ ФАКТЫ

○ Мужчыны-курцы страчаюць 14 гадоў жыцця, курцы-жанчыны — 19.

○ Штогод ад пасіўнага курэння ў свеце гіне да 20 тысяч чалавек.

○ Першыя спробы цыгарэт у некаторых выпадках маюць месца ў 7-9 гадоў.

ГОМЕЛЬСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

10 июля 2014 г. проводит открытый аукцион на право заключения договоров аренды земельных участков в г. Гомеле

№ лота	Адрес земельного участка: г. Гомель	Кадастровый номер участка	Площадь, га	Целевое назначение – строительство	Качество земли	Характеристика расположенных на участке инженерных коммуникаций, строений, сооружений, инженерно-технических условий. Инженерно-геологические условия будут определены на стадии производства проектно-изыскательских работ	Срок аренды (лет)	Начальная стоимость, бел. рублей	Сумма задатка, бел. рублей	Затраты на подготовку документации, бел. рублей
1	район индивидуальной жилой застройки Романовичи, участок 266	340100000008002615	0,0784	для строительства и обслуживания многоквартирного жилого дома (земельный участок для размещения усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме)	к землям сельскохозяйственного назначения не относятся	Ограничения в использовании в связи с расположением в охранной зоне линий связи и радиодиффузии – 0,0055 га.	99	12 317 200	2 463 000	5 881 026
2	район усадебной застройки «Красный Маяк», участок 116 по генплану	340100000008001889	0,0834	для строительства и обслуживания многоквартирного блокированного жилого дома (земельный участок для размещения усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме)		Ограничений в использовании нет.	99	13 554 550	2 710 900	5 995 297
3	район усадебной застройки «Красный Маяк», участок 251 по генплану	340100000008002025	0,0834	для строительства и обслуживания многоквартирного блокированного жилого дома (земельный участок для размещения усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме)		Ограничений в использовании нет.	99	13 554 550	2 710 900	5 620 297
4	в районе озера Любенское	340100000006004882	0,0150	для размещения лодочной станции и организации услуг проката водного транспорта (земельный участок для размещения объектов иного назначения)		Ограничения в использовании – приборная полоса озера Любенское.	1	2 376 500	475 200	1 901 560
5	микрорайон № 104	340100000007006405	0,2800	для строительства здания специализированного общественного питания (земельный участок для размещения объектов общественного питания)		Ограничения в использовании в связи с расположением в охранных зонах объектов инженерной инфраструктуры (сетей и сооружений канализации) площадью 0,0450 га	50	424 870 550	84 974 100	11 327 232
6	ул. Междугородняя	340100000005006616	0,1500	для строительства и обслуживания здания специализированного по ремонту и техническому обслуживанию автомобилей (в том числе автомобильных заправочных и газонаполнительных станций)		Вынести электрические сети, сообразности противопожарный разрыв до АЗС	30	132 611 830	26 522 300	9 663 559

1. Организатор аукционных торгов – управление коммунальной собственности горисполкома.

2. Объекты выставляются на аукционные торги в соответствии с Положением о порядке организации и проведения аукционов на право заключения договоров аренды земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 26.03.2008 г. № 462, а также в соответствии с Постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 г. № 607 «О внесении дополнений и изменений в некоторые постановления Совета Министров Республики Беларусь по вопросам проведения аукционов, конкурсов». Всем желающим предоставляется возможность предварительно ознакомиться с документами по каждому объекту.

3. Аукцион состоится 10 июля 2014 г. в 15.00 в Гомельском городском исполнительном комитете по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 16, при наличии не менее двух участников на каждый лот. Если заявление на участие подано только одним гражданином, юридическим лицом или индивидуальным предпринимателем, право аренды земельного участка предоставляется этому лицу при его согласии с внесением платы за право аренды в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

4. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в управление коммунальной собственности в указанные в извещении сроки следующие документы: заявление по установленной форме; документ, подтверждающий внесение суммы задатка за каждый

лот в размере, указанном в извещении с отметкой банка, на р/с 3642402000226 в филиале 300 ГОУ ОАО «АСБ»Беларусбанк» г. Гомель, ул. Фрунзе, 6а, МФО 151501661; УНП 400251518 управление коммунальной собственности горисполкома. Кроме того представляются:

4.1 граждане – копию документа, содержащего их идентификационные сведения без нотариального засвидетельствования;

4.2 представители или уполномоченные должностные лица юридических лиц Республики Беларусь – доверенность, выданную юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

4.3 индивидуальные предприниматели – копию свидетельства о государственной регистрации без нотариального засвидетельствования;

4.4 представители гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенную доверенность;

4.5 представители или уполномоченные должностные лица иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заяв-

ления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык;

4.6 представители иностранного юридического лица или гражданина – легализованную в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или другой кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык;

4.7 при подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют документ, удостоверяющий личность и его копию.

5. Кроме стоимости предмета аукциона и затрат на подготовку документации, победитель обязан возместить организатору торгов затраты на подготовку и проведение аукциона. Оплата стоимости предмета аукциона и возмещение расходов, связанных с

проведением аукциона, подготовкой документации осуществляется в установленном порядке в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона.

6. Гомельским городским исполнительным комитетом в установленном законодательством порядке может быть предоставлена рассрочка внесения платы стоимости предмета аукциона в соответствии с решением Гомельского городского исполнительного комитета от 04.02.2009 г. № 83 «Об утверждении Инструкции о порядке предоставления рассрочки по внесению платы за право заключения договоров аренды земельных участков или платы за земельные участки, предоставляемые в частную собственность».

7. Документы для участия в торгах принимаются по рабочим дням с 9-00 до 17-00 по 4 июля 2014 г. включительно в управлении коммунальной собственности горисполкома по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а (каб. № 4).

Лоты № 4, 5 выставляются на аукцион повторно. Извещение было опубликовано в газете «Звезда» от 03.04.2014 г.

Заключительная регистрация зарегистрированных участников аукциона с 14-00 до 14-40 в день аукциона по адресу: г. Гомель, ул. Советская, 21а, каб. № 4.

КОНТАКТНЫЕ ТЕЛЕФОНЫ:
77-69-35; 77-67-27; факс: 77-48-85.
Наш сайт - www.gorod.gomel.by

Акцыя

БУДУЧИМ ЧЭМПІЁНАМ

Учора пачалася рэспубліканская акцыя «Падары дзіцяці футбольны мяч», арганізаваная Міністэрствам адукацыі Беларусі і асацыяцыяй «Беларуская федэрацыя футбола» пры падтрымцы Белаграпрамбанка.

Стартавала мерапрыемства з Бараўлянскай сярэдняй школы №2, дзе арганізатары акцыі ўручылі «прафесійныя» футбольныя мячы з лагатыпам Белаграпрамбанка амаль 200 першакласнікам.

— Приємна, што акцыя пачынаецца ў школе, дзе шмат першых класаў, — віншуючы дзяцей з апошнім званком, сказаў намеснік міністра адукацыі Віктар ЯКЖЫК. — Цяпер першакласнікі змогуць на канікулах не толькі адпачываць, чытаць кніжкі і дапамагаць дарослым, але і займацца спортам.

Гэтая акцыя ўжо трэцяя па ліку, таму яе можна лічыць традыцыйнай. Яе правядзенне, па словах намесніка старшыні праўлення Белаграпрамбанка Дзмітрыя КУЛЕЦКАГА, вельмі важная задача для будучыні нашай краіны, і таму арганізатары плануюць працягваць традыцыю і далей. Так, да пачатку лета футбольныя мячы атрымаюць каля 19 тысяч першакласнікаў сельскіх школ.

— Футбол — гэта не толькі самая папулярная гульня ў свеце, ён дапамагае знаёміцца і сябраваць, — дадаў першы намеснік старшыні Беларускай федэрацыі футбола Сяргей САФАР'ЯН. — Спадзяёмся, што дзеці, якія ўдзельнічаюць ў акцыі, атрымаюць не проста мяч, а вернага спадарожніка адпачынку.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ

по объекту 19-этажный жилой дом со встроенными

административными помещениями в квартале ул. Аэродромная – ул. Левкова – ул. Володько», опубликованную в газете «Звязда» 26 февраля 2014 года:

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Белпромторг», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 31 августа 2000 г. № 970 в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100587654.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220053, г. Минск, переулок Червякова, дом 21А, помещение 2, комната 6.

Тел. 8 (017) 216 00 09, 8 (017) 388 54 64, 8 (029) 654 10 10, 8 (029) 708 46 64

Режим работы по вопросам долевого строительства: понедельник – пятница с 9.00 до 17.00, обед с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота, воскресенье.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц однокомнатные, двухкомнатные, трехкомнатные, четырехкомнатные квартиры:

1-комнатные квартиры – при 100% оплате стоимость 1 м² 1500 долларов США, при оплате в рассрочку стоимость 1 м² 1550 долларов США.

2-,3-,4(одноуровневые)-комнатные квартиры – при 100% оплате стоимость 1 м² 1370 долларов США, при оплате в рассрочку стоимость 1 м² 1420 долларов США.

Для привлечения дольщиков к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются для граждан, состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий в администрациях районов г. Минска, двухкомнатные, четырех- и пятикомнатные квартиры.

Для нормативной площади без государственной поддержки: стоимость 1 м² 13 511 944 рубля.

Для площади, превышающей нормативную без государственной поддержки: стоимость 1 м² 14 709 017 рублей. Оплата за объект долевого строительства производится дольщиком одновременно в течение 10 календарных дней с даты регистрации договора.

Утерянные страховые свидетельства «Обязательное страхование гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь» в количестве 1 штуки серии ВР № 3862605 и «Квитанция о приеме наличных денежных средств (страховых взносов)» серии КВ, формы 1-СУ серии КВ в количестве 1 штуки № 1939689 в Представительстве Белгосстраха по Пуховичскому району считать недействительными. УНП 600013344

Печать Частного торгового унитарного предприятия «Строй-Твист» (УНП 691530566) считать недействительной.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ПОВТОРНЫХ ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества и его стоимость	Мукомольное оборудование Skioлд Frp-500, первоначальная стоимость 388 800 000 белорусских рублей
Собственник (владелец) имущества	ИЧПКП «Востоквнешторг»
Местонахождение (адрес) имущества	г. Толочин, ул. Октябрьская, 25 (территория Толочинского элеватора)
Информация об обременениях	Арест отделом принудительного исполнения управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Витебск, ул. «Правды», 32, 25 июня 2014 года в 11.00
Справочная информация	Управление принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома, г. Витебск, ул. «Правды», д. 34 Заместитель начальника отдела Коржов Алексей Игоревич, тел./факс (80212) 60 09 09, начальник отдела – Бураков Игорь Вячеславович, тел. (80212) 60 09 75
Условия и порядок проведения торгов	1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) не позднее 23.05.2014 на депозитный счет управления принудительного исполнения главного управления юстиции Витебского облисполкома № 3642903001037 в 200 филиале ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Витебска, МФО 635, УНП 300002505. Минимальная величина первого шага – 5% стоимости каждого лота. В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2009 № 232 «О некоторых вопросах проведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

Считать недействительными страховые полисы ЗАО «СК «Белросстрах»:

– добровольное страхование наземных транспортных средств (авто-каско) 2РН, 2РП серия АК № 0062706;
– квитанция 1 СУ серия КС № 3856372, 3484851;
– добровольное страхование от несчастных случаев и болезней на время поездки за границу (2РН, 2РП) серия БИ №№ 1208774, 1223686-1223690, 1223692-1223703, 1232053, 1232996, 1199095, 1103947, 1152774. УНП 100782388

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА:

№ лота	Наименование имущества	Место нахождения имущества	Собственник	Начальная цена лота, без НДС, руб.	Задаток 10%, без НДС, руб.	Сумма шага по лоту 5%, руб.	Реквизиты для оплаты задатка
ИМУЩЕСТВО (без учета НДС)							
1	Изолированное помещение с инвентарным номером 300/D-10741, площадь – 298,6 кв. м, с учетом уценки на 40%	г. Гомель, ул. Кирова, 1	ОДО «Каскад плюс»	2 167 902 000	216 790 200	108 395 100	р/с №3012470640011 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гомельской области г. Гомель, МФО 153001739, УНП 400426477
2	Бульдозер ДЗ-110, с учетом уценки на 90%	Уточняйте по телефону	ООО «Экофорум»	11 100 000	1 110 000	555 000	р/с 3012332652001 в Управление по Гомельской области ОАО «Франсабанк», г. Гомель, код 153001266, УНП 400033677
3	Трубоукладчик ТО-1224Е, с учетом уценки на 90%	г. Гомель, ул. Добрушская, 57		10 700 000	1 070 000	535 000	
4	Экскаватор ЭО 4224, с учетом уценки на 90%	Уточняйте по телефону		24 050 000	2 405 000	1 202 500	
5	Точильный станок, с учетом уценки на 90%	г. Гомель, ул. Добрушская, 57		320 000	32 000	16 000	
6	Виброплита, с учетом уценки на 90%	г. Гомель, ул. Добрушская, 57		310 000	31 000	15 500	
7	Бензопила Н-365 15, с учетом уценки на 90%	г. Гомель, ул. Молодости, 5		390 000	39 000	19 500	

Организатор торгов – антикризисный управляющий Гриб А. В., Будков Д. В.

Задаток перечисляется до 16.06.2014 г. (включительно), по реквизитам, указанным выше.

Условия продажи – без условий. С лотами можно ознакомиться с 10.00 до 16.00 по месту их расположения или по предварительному согласованию по тел. 029 682 39 20 (лот №1), по лотам 2-7 по тел.: 8-029-133 73 24.

После окончания торгов с победителем подписывается протокол и в течение 10 календарных дней заключается договор. Победитель торгов обязан оплатить стоимость покупки в течение 20 календарных дней после подписания протокола. Победителем аукциона признается участник, предложивший наибольшую цену покупки.

В случае признания торгов несостоявшимся, в связи с подачей заявления на участие в них только одним участником, возможна продажа лота этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5%. Затраты на организацию и проведение торгов, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам торгов документации, необходимой для их проведения, возмещаются победителем торгов.

Для участия в аукционе необходимо подать письменное заявление с приложением: для юридических лиц – заверенные копии свидетельства о гос. регистрации, устав; для индивидуального предпринимателя – заверенная копия свидетельства о гос. регистрации; для физ. лица – копия паспорта.

Срок подачи заявления: с момента выхода настоящего объявления до 16:00 16.06.2014 года по адресу:

Лот №1: г. Гомель, ул. Кирова, д. 1.
Лоты №2-7: г. Гомель, ул. Молодости, 5.
Дата, время, место проведения открытого аукциона: 17.06.2014 года в 12:00 по адресу:
Лот №1: г. Гомель, ул. Кирова, д. 1.
Лоты №2-7: г. Гомель, ул. Молодости, 5.
По вопросам участия в аукционе и приобретения имущества должника обращайтесь по телефонам: (8029) 682-39-20 (лот №1), 8 (029) 133-73-24 (лот 2-7), дополнительная информация содержится на сайте www.disponent.by.

Вниманию участников аукциона по продаже земельных участков, который состоится 25 июня 2014 г. в 15.20 (газета «Звязда» от 22.05.2014 г.)!
Дополнительная информация по лоту № 2 (земельный участок по ул. Архипова Стража, участок № 67 по генплану): сумма затрат на подготовку документации составляет 7 481 080 бел. руб.
Тел. 77-69-35, 77-67-27. УНП 400251518

Наблюдательный совет
ОАО «Світанак» г. Жодино
сообщает, что с 1 июля 2014 года по 31 декабря 2014 года будет производиться выплата дивидендов акционерам Общества по итогам работы за 2013 год.
СПРАВКИ ПО ТЕЛЕФОНУ: (017 75) 7 01 87. УНН 600038919

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона), по поручению открытого акционерного общества «Борисовский производитель» (продавец),

ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже имущества в составе:

Лот № 1: здание специализированное розничной торговли (магазин № 28), инвентарный номер 610/С-44723 общей площадью 157,8 кв.м, котел отопительный КС-ТГ-12,5 и трубопровод газовый. Указанное имущество расположено на земельном участке с кадастровым номером 64040000002000233 площадью 0,0405 га по адресу: Минская область, Борисовский район, г. Борисов, ул. Жуковича, 3. **Начальная цена с НДС – 467 212 800 бел. руб. Задаток 10% (46 721 280 бел. руб.);**

Лот № 2: здание молочной кухни, инв. № 610/С-43420, общ. пл. 405,0 кв.м, на земельном участке пл. 0,0930 га по адресу: Минская область, г. Борисов, пер. Фридриха Энгельса, 14. Недвижимое имущество обременено договором аренды (сведения об арендаторах можно получить у организатора аукциона). **Начальная цена с НДС – 1 498 652 160 бел. руб. Задаток 10% (149 865 216 бел. руб.);**

Лот № 3: административное здание, инв. № 610/С-30179, общ. пл. 405,0 кв.м, на земельном участке пл. 0,0930 га по адресу: Минская область, г. Борисов, ул. Чапаева, 14. (Здание продается с обременением.) Недвижимое имущество обременено договором аренды (сведения об арендаторах можно получить у организатора аукциона). **Начальная цена с НДС – 1 368 111 360 бел. руб. Задаток 10% (136 811 136 бел. руб.);**

Лот № 4: приемный пункт стеклотары № 7, инв. № 610/С-44616, общ. пл. 59,2 кв.м, на земельном участке по адресу: Минская область, г. Борисов, ул. Павла Рака, 65. **Начальная цена с НДС – 95 281 200 бел. руб. Задаток 10% (9 528 120 бел. руб.);**

Задатки перечисляются на р/с № 3012108260016 в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 10 (десяти) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель).

Предыдущие извещения о проведении торгов опубликованы в газете «Звязда» 14.03.2014, 26.03.2014.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by.

Аукцион состоится **19.06.2014 в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **18.06.2014 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона), по поручению торгово-производственного республиканского унитарного предприятия «Белфармация» (продавец)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже права заключения договора аренды помещения финансового назначения общей площадью 294,6 кв.м, расположенного в здании «Кооперативный блок обслуживания» по адресу: г. Минск, ул. Матусевича, 77-3 (далее - Объект).

Срок договора аренды Объекта	5 лет
Начальная цена права заключения договора аренды	7 512 300 бел. руб.
Сумма задатка	751 230 бел. руб.
Шаг аукциона	15%
Размер ежемесячной арендной платы за сдачу в аренду Объекта	36 057 000 бел. руб.
Целевое назначение использования имущества	Под административные цели (размещение банка)
Обременения, связанные с Объектом	нет
Условия продажи Объекта аукциона	Уборка прилегающей территории

Торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены.

Задаток 10% от начальной цены, перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012108260016; в ЦБУ № 701 ОАО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан перечислить арендодателю сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом суммы задатка.

Договора аренды имущества должны быть заключены в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение.

Порядок проведения аукциона регламентирован Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, их частей, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 № 1049, а также иными актами законодательства.

Аукцион состоится **30.06.2014 в 11.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **27.06.2014 до 16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224-61-34, (8029) 102-21-17,

сайт в сети интернет: www.rft.by.

ХОЧАШ СЛАВЫ? ПРЫЙДЗІ І ВАЗЬМІ

У новы мужчынскі супергурт моцць трапіць беларусы

«Ласкавы май» і «Backstreet Boys», «Ivanushki International» і «N Sync», «Ha-Ha» і нават «The Beatles»... Іх аб'ядноўвае не толькі перажытая шалёная папулярнасць і верхнія радкі музычных рэйтынгаў, але перадусім тое, што ўсё гэта спяваючыя хлапчуковыя калектывы, або бойз-бэнды. У пэўны перыяд, праўда, іх істотна пацягнулі аналагічныя дзявочыя гурты — кварцеты, трыя і дуэты, у якіх часам салісткі змяняліся хутчэй, чым з'яўляліся новыя песні ў рэпертуары...

Дадаць поп-сцэне крыху мужнасці, зрабіць з вакалістаў-самародкаў сапраўдных дэяменты, стварыць «унікальны супер-бойз-бэнд» і разбіць не адно дзявочае сэрца абячае вядомы прадзюсар Канстанцін Меладзэ ўжо гэтай восенню. Цалкам магчыма, што ў склад новага хлапчачага гурта трапяць і беларусы — маштабнае тэлевізійнае шоу «Хачу да Меладзэ» стартуе адразу ў некалькіх краінах: Расіі, Украіне, Беларусі і Казахстане.

Крыху адпачыўшы пасля рэінкарнацыі свайго самага вядомага праекта — жаночага трыя «ВІА Гра», Канстанцін Меладзэ запуская новае рэаліці-шоу, на гэты раз выключна для мужчын. Дакладней, удзельнікам павінна быць не менш чым 16 гадоў, а прайсці адбор яны змогуць як асабіста, так і праз інтэрнэт. У першым выпадку кандыдатам трэба будзе падрыхтаваць тры нумары: песню вядомага бойз-бэнда, дынамічную песню і танец, а таксама павольную песню на роднай мове. Да творчай часткі прыкладаецца абавязковая папяровая — запўненая анкета. Папярэдні адбор удзельнікаў, сабраўшы больш чым тысячу маладых людзей (вось ваенкамы пазайздросцілі!) ужо прайшоў 17 мая ў Кіеве. 31 мая кандыдаты ў новыя героі шоу-бізнесу паспытаюць шчасця ў Маскве і Алматы. У Мінску ж гэты адбор, як і леташні кастынг «Хачу ў ВІА Гру», ладзіцца з дапамогай тэлеканала АНТ і пройдзе 7 чэрвеня, пачынаючы з 9 раніцы, у ДOME ветэранаў (вул. Я. Купалы, 21).

Той жа, хто па нейкіх прычынах не зможа прыйсці на адбор асабіста, павінен будзе зрабіць 2 свежыя фотаздымкі (партрэт і ў поўны рост), невялічкую відэапрэзентацыю і відэазапіс 2 песень а капэла (без інструментальнага суправаджэння) — павольнай і дынамічнай з танцам. Фота, а таксама спасылкі на відэа для анлайн-прагляду, кантактныя звесткі і запўненую анкету трэба да 7 чэрвеня даслаць на электронную скрыню hochukmeladze@gmail.com

Пра само будучае шоу вядома пакуль што не шмат. Фарма трыя, паводле слоў крэатыўнага прадзюсара, вядомага ўкраінскага рэжысёра і кліпмейкера Алана Бадоева, будзе нагадваць праект «Хачу ў ВІА Гру», але стане больш жорсткім і эмацыянальна насычаным. «Мы шукаем хлопцаў не для шоу, а для шоу-бізнесу. Галоўнае патрабаванне — каб гэта была асоба, старэйшая за 16 гадоў і — мужчынскага полу. А прафесія, сямейнае становішча, сексуальная арыентацыя — усё гэта не мае значэння, так што паўдзельнічаць у адборы можа нават Канчыта Вурст», — падагрэлі страсці вакол адбору яго арганізатары.

Усе астатнія падрабязнасці пакрыты змрокам: пра тое, як будзе называцца «культывы бойз-бэнд», колькі удзельнікаў і якога ўзросту для яго патрабуецца, які рэпертуар яны будуць выконваць, стваральнікі праекта не паведамляюць.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Даты Падзеі Людзі

1223 год — на паўднёвым усходзе сучаснай Украіны, на рацэ Калка, адбылася бітва аб'яднанага войска русічаў і полаўцаў з мангола-татарами. Рускае воінства ўзначальвалі вялікі князі Мсціслаў Раманавіч Кіеўскі, Мсціслаў Мсціславіч Галіцкі, Мсціслаў Святаслававіч Чарнігаўскі. Недааэнка сіл ворага і няўзгодненасць дзеянняў прывялі да паражэння русічаў і полаўцаў.

1859 год — пачаў адлік часу галоўны гадзіннік Брытанскай імперыі — Біг Бэн, сканструяваны Эдмундам Бэкетам. Строга кажучы, Біг Бэн — гэта не гадзіннік на будынку англійскага парламента ў Вестмінстэры і не вежа, а адзін з пяці званоў Вялікай гадзіннікавай вежы вагой у 13 тон. Існуе дзве версіі паходжання назвы Біг Бэн: гэта альбо імя старшыні парламенцкай камісіі Бенджамена Хола, які ў той час кіраваў будаўніцтвам, альбо імя знакамітага баксёра Бенджамена Каунта. Бой Біг Бэн лічыцца сімвалам Вялікабрытаніі, яго можна пачуць як сігнал дакладнага часу па радыёсэтцы ВВС.

1948 год — нарадзілася (Украіна) Святлана Аляксандраўна Алексіевіч, беларуская пісьменніца. Аўтарка кніг «У вайны не жаночы твар...», «Апошнія сведкі», «Цынкавыя хлопчыкі», «Чарнобыльская малітва» і іншых. Паводле яе сцэнарыяў пастаўлены спектаклі і дакументальныя фільмы. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі СССР (1985), прэміі Ленінскага камсамола Беларусі (1986).

РВУ «Выдавецкі дом «Звязда» смуткуе з нагоды смерці пасля цяжкай і працяглай хваробы беларускага паэта, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Беларусі Генадзя БУРАЎКІНА і выказвае спачуванні родным і бліжнім нябожчыкам.

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ

Чабурэкі з бульбай

Для цеста спатрэбіцца: 300 мл воды, 3 ст.л. маньных круп, соль на смак, мука. **Для начыні:** бульбяное пюрэ са смажанай цыбуляй.

Робім цеста: у падсоленую ваду трэба пакласці маньныя крупы і даць ім набракнуць. Затым, дадаўшы муку, замясіць крутое цеста. Падзяліць яго на роўныя невялікія часткі. З кожнай часткі раскатаць невялікі кружок (памерам са сподак). На сярэдзіну пакласці бульбяное пюрэ з цыбуляй, прыкрыць адным бокам цеста і зашчыпаць вострай часткай відэльца так, каб заставаліся сляды ад зубцоў. Выпякаць на патэльні ў алеі да зарум'явання.

Вяндліна «з Пармы»

Спатрэбіцца: свіная выразка або лапатка — 500-600 г; 500 г буйной марской солі; 3 лаўровыя лісты; сумесь праванскіх траў; 1 ст.л. чорнага перцу гарошкам; 1 ч.л. ружовага перцу.

Травы і лаўровы ліст здрабніць, змяшаць з соллю. На дно посуду для засолкі высыпаць палову солі, пакласці выразку, зверху засыпаць астатняй соллю, пакласці невялікі груз і прыбраць у халадзільнік не менш чым на 12 гадзін (лепш дні на 2). Пасля выразку ачысціць ад солі і абкачаць у сумесі чорнага і ружовага перцу, якія неабходна папярэдне здрабніць. Пасля таго, як выразку абкачаеце ў перцы, яе трэба загарнуць у тканевую сурвэтку і прыняць у халадзільнік. Час ад часу яе трэба аглядаць і, у выпадку неабходнасці, мяняць сурвэтку на сухую. Праз 4 тыдні вяндліна гатовая да ўжывання. Смак — фантастычны!

СЕЗОН НАРЫХТОВАК

Варэнне з мяты

Спатрэбіцца: 400 г мяты (лісця), 1 ч. л. лімоннай кіслаты, вада, 1 кг цукру.

Збіраем лісце мяты і прамываем у халоднай вадзе, адкідаем на сіта і на сталае прасушваем папяровым ручніком; кладзём у каструлю лісце мяты, перасыпаем 0,5 кг цукру, паліваем растворам лімоннай кіслаты з вадой, падтрэсваем для лёгкага перамешвання, накрываем вачкам і пакідаем на 6 гадзін; астатнія 0,5 кг цукру заліваем 1 шклянкай вады, варым сіроп, здымаем пену і заліваем ім лісце, якое павінна само пусціць сок; пасля 6 гадзін настойвання, ставім на слабы агонь, кіпяцім 5 хвілін, гарачым разліваем мятнае варэнне ў стэрэлізаваныя слоічкі і закатваем.

УМЕЛЫЯ РУЧКІ

Сумка-халадзільнік сваімі рукамі

Па сутнасці, тэрмосумка — гэта звычайная сумка з ушытымі усярэдзіне ўцяпляльнымі, які холад не выпускае, а цэплю званку не прапускае.

Для пачатку трэба набыць уцяпляльнік. Лепш за ўсё для гэтага паддыдзе ўспенены поліэтылен, абклеены фольгай. Прадаецца ва ўсіх будаўнічых крамах. Толькі пажадана набываць з двухбаковай фольгай (каб не толькі холад не выпускаў, але і не ўпускаў цяпло) і таўшчынёй не менш за 5 мм (чым таўсцейшы, тым даўжэй будзе захоўвацца холад). Яшчэ нам спатрэбіцца скотч (чым шырэйшы, тым лепшы). Ну і сумка, якую мы задумалі ператварыць у халадзільнік.

Прыступаем да выкрывання пенаполіэтылену па памеры сумкі. Працэс раскрою даволі прасты — гэта як клеіць звычайную скрыначку. Толькі рабіце з такім улікам, каб гэтая скрыначка магла свабодна ўлезці ў вашу сумку. І пры праектаванні не забудзьцеся пра накрывку. Уцяпляльнік дрэнна гнецца, таму накрывку лепш адрэзаць і прыклеіць скотчам. Тыя чатыры кавалачкі пенаполіэтылену, што засталіся пры «раскроі», можна прыклеіць у месцах стыкаў бакавін: сагнуць кожны квадрат пасярэдзіне пад 90 градусаў і зафіксаваць скотчам.

Устаўляем тэрмакантэйнер у сумку — і атрымліваем халадзільнік, які па сваіх якасцях не будзе саступаць пакупным.

Але сама па сабе гэтая сумка вырабляць холад не будзе. Для стварэння холаду можна выкарыстоўваць ваду, замарожаную ў паўлітровых пластыкавых бутэльках. Калі лёд растане, будзе пітная вада. А калі ў бутэлькі заліваць не проста ваду, а солевы раствор (на літр вады — 6 сталовых лыжак солі), то тэмпература раставання змяняецца да 8 градусаў. Можна напоўніць солевым растворам старыя грэлікі і таксама іх замарозіць.

Усе прадукты складайце шчыльна, старайцеся, каб у сумцы не было вольнага месца. Але галоўнае правіла, каб холад захоўваўся як мага даўжэй, — радзей зазірайце ў сумку і шчыльна закрывайце яе.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Задумайцеся пра будучыню: парады сяброў і калег па працы, якім вы давяраеце, будуць у гэтым выпадку не лішнімі. А вось для ўкладвання грошай у сумесны бізнес цяпер не самы зручны момант. Нервовы перагрузкі неабходна здымаць, таму не адмаўляйцеся ад сустрэч з сябрамі і пабольш займайцеся творчасцю.

ЦЯЛЕЦ. З'явіцца нямаля спосабаў дамагацца жаданага і рэальны шанец прасунуцца па кар'ернай лесвіцы. У сераду сваркі і канфлікты не пажаданы, на выпадкі надобрасчыліўцаў у гэты дзень лепш не звяртаць увагу. У выхадныя лепш адпачыць як мага далей ад дома, кардынальна змяніўшы абстаноўку.

БЛІЗНЯТЫ. Каб не страціць у бліжэйшыя дні ўзятага вамі тэмпу, працягвайце крытычна аналізаваць прапановы і інфармацыю, якія паступаюць, інакш справы, якія так добра ішлі па наезджаным шляху, могуць забуксаваць з-за непрадуманага дзеяння. У другой палове тыдня будзеце схільныя недарэчна крыўдзіцца на навакольных, так што паспрабуйце прыкласці максімум намаганняў для ўтаймавання некантраляванага раздражнення.

РАК. Не выключаны зусім нечаканыя праблемы ў сферы дзелавога партнёрства. А вось пры зносінах не з партнёрамі, а з навакольнымі людзьмі, можаце разлічваць на поўнае паразуменне. Ваша ўласная інтэлектуальная актыўнасць і дзелавая хватка акажуцца на вышыні. Абавязкова давайце выхад эмоцыям, але не дазваляйце жаданням атрымаць над вамі верх.

ЛЕЎ. Паспрабуйце быць дысцыплінаванымі і пунктуальнымі да смешнага, у гэтым выпадку многія праблемы вырашацца паспяхова, адкрываючы дарогу да новых дасягненняў. З'явіцца мноства новых магчымасцяў для рэалізацыі ідэй і ажыццяўлення планаў. Ваша працаздольнасць і ініцыятыва будуць ацэнены па вартасці.

ДЗЕВА. Тыдзень спрыяльны для павышэння прафесійнага ўзроўню. Ваша здольнасць вырашыць амаль усе свае справы застанеца пры вас, але адбярэ масу сіл, таму час на працу і на адпачынак размеркуйце рацыянальна. Пры афармленні афіцыйных папер паспрабуйце быць асцярожнымі і абачлівымі. Самы час правяць ініцыятыву на працы.

ШАЛІ. У панядзелак вельмі вялікая рызыка значных страт, таму паспрабуйце не ўвязвацца ў авантуры. Не будзьце абыякавымі да натхнення, якое ў вас узнікае, пастаўцеся да яго як мага больш беражліва, і яно дабратворна адаб'ецца на вашай дзейнасці. Самымі складанымі днямі тыдня могуць аказацца аўторак і серада. У выхадныя дні паспрабуйце пазбягаць залішняй мітусні.

СКАРПІЕН. Не бойцеся рызыкаваць і дзейнічаць, не губляючы часу, бо цяпер з'явіцца магчымасць рэалізаваць свае нават самыя неверагодныя планы. Тым не менш паспрабуйце не ігнараваць думку калег па працы, вашы поспехі не павінны адбывацца на іх інтарэсах. Падзеі тыдня будуць разнастайнымі, але вельмі няроўнымі. Справіцца з многімі праблемамі дапаможа арыгінальнасць, жвавае і адкрытае розум,

а дыпламатычнасць дасць магчымасць вырашыць матэрыяльныя цяжкасці.

СТРАЛЕЦ. Аб'ём нагрузкі на працы пажадана плавнаваць больш старанна, а сабранасць і засяроджанасць дазваляць рабіць цуды. Пасля напружанага працоўнага дня не спяшайцеся займацца хатнімі справамі ці карпатлівай працай, падобная рэччэ можа прымусіць сарвацца і ўстроіць скандал.

КАЗЯРОГ. У справах верагодных некаторыя цяжкасці, можа з'явіцца неабходнасць даказаць сваю прафесійную кампетэнтнасць як у буйных, так і ў нязначных пытаннях. Калі вы з гэтым справіцеся, то гэта паспрыяе прасоўванню па кар'ернай лесвіцы і росту аўтарытэту. Адзінае, што прынясе вам засмучэнне ў бліжэйшы час — гэта магчымы ўскладненні ва ўзаемаадносінах з бліжэйшымі і роднымі.

ВАДАЛЕЙ. Будзеце схільныя да спонтанных дзеянняў, што можа трохі перашкаджаць. Магутную энергію серады будзе разумным накіраваць у творчае рэчышча. Паспрабуйце не абяцаць лішняга. Пазбягайце супярэчнасцяў з начальствам і захоўвайце пунктуальнасць.

РЫБЫ. На гэтым тыдні вам наканава на стаць цэнтрам увагі, да вашых ідэй будуць уважліва прыслухоўвацца, але знайсці партнёраў для іх рэалізацыі зможаце не адразу. Абавязкова вырашыце для сябе, чаго канкрэтна вы хочаце дасягнуць, і дакладна расплаўце час, гэта дазволіць рацыянальна размеркаваць сілы.

